

KOMU TO KORISTI?

Mauro Manzin, ki je pri tržaškem italijanskem dnevniku zadolžen za poročanje o dogajanju v sosedni Sloveniji, očitno ne more iz svoje kože. Ob krizi Drnovškove vlade in ob novici, da bo koalicija Slovenija, to je zavezništvo med novo Ljudsko stranko in Socialdemokratsko stranko, predlagala za mandatarja za sestavo nove vlade dr. Andreja Bajuka, je napisal, da je za to operacijo dolga roka Vatikana, pri čemer seveda naj bi kot nekakšen izvrševalec višjih ukazov in načrtov nastopal predvsem ljubljanski nadškof msgr. Rode. Gotovo ni gol slučaja, da je novico objavljeno v tržaškem italijanskem dnevniku, takoj zagrabil tako rekoč ves slovenski medijski svet in jo seveda začel pridno izkoriščati v prid svojim političnim in drugačnim botrom. Zgodilo se je, da je takoj nastopila sama Slovenska škofovska konferenca in odločno zavrnila izvajanja tržaškega pisca. Kot se ob takšnih priložnostih redno dogaja, pa je natočevanje kljub vsemu imelo svoje učinke.

Pred dnevi pa se je omenjeni mož spustil celo na področje prerokovanj. Kakor hitro je slovenski parlament izvolil vlado ministrskega predsednika Bajuka, smo izpod njegovega peresa brali, da v Liberalni demokraciji Slovenije (LDS) poraza ne dramtizirajo, saj jo bo koalicija, ki je zdaj na oblasti, pošteno izkupila (uporabil je izraz "solenne batosta") na državnozbornih volitvah prihodnje jeseni! A to za tega moža še ni dovolj! Nadaljeval je s prerokovanjem: Bajukova vlada naj bi zaostrila odnose s Hrvaško predvsem zaradi še ne dokončno določene meje v Istri. Slučaj pa je hotel, da je ob takih napovedih bila na uradnem obisku v Ljubljani visoka predstavica zagrebskega sabora (parlament) in med drugim izjavila, da na odnose med Slovenijo in Hrvaško ne bo v ničemer vplivala sprememba vlade v Ljubljani. Izrazila je celo prepričanje, da se bodo pogovori med obema vladama nadaljevali in da se bodo postopno pričela urejati sporna vprašanja. Tržaški "prerok" je torej ostal z dolgim nosom!

Nad izvolitvijo nove slovenske vlade se je spotaknil tudi odgovorni urednik Primorskega dnevnika, ko je govoril o "blokovski razdelitvi" in torej uporabil govorico, ki spominja na "hladno vojno". Ali te vojne ni bilo konec ob padcu berlinskega zidu? Ali pisec misli, da bo zgodba o "rdečih in belih" v Sloveniji trajala v nedogled? Ali ni od konca vojne poteklo že 55 let? Drugo, in sicer zelo resno in žal še vedno aktualno vprašanje pa je sprava, pot vanjo je bila jasno začrtana pred 10 leti prav v tem času s spominsko slovesnostjo v Rogu, kjer sta si podala roki predsednik države in slovenski metropolit. Trdno smo bili tedaj prepričani, da bo nova pot naš narod popeljala v novo tisočletje spravljenega med seboj. Marsikaj je bilo v tej smeri zares narejenega, a proces žal še ni končan. Vmešavanje dnevne strankarske politike v to kočljivo zadevo pa gotovo ne koristi spravnim prizadevanjem.

STRAN 2

DRAGO LEGIŠA

Skerlavai
draguljarna

TRST - Ul. Battisti 2
tel. 040 7606012

VPRAŠANJE ZAŠČITE NAŠE MANJŠINE OSTAJA ODPRTO

ALI LAHKO OPOZICIJA IZBOLJŠA NAŠ ZAKON?

ERIKA JAZBAR

Novosti in zapetljaji okoli odobritve Masellijevega zakonskega osnutka za zaščito slovenske narodnostne skupnosti, ki živi v Italiji, so ponovno na prvih straneh naših medijev in v ospredju naše pozornosti.

Leva sredina, ki je na oblasti s četrtem premierom vse od leta 1996, ima namreč pred poletjem zadnjo priložnost, da pokaže, ali so bile namere, ki jih je izrekel marsikateri italijanski politični veljak na obisku pri nas ali v republiki Sloveniji, politično podkovan: to pomeni, ali stoji za temi besedami prava politična volja.

Po nedavnem obisku predsednika poslanske zbornice na videmski univerzi in po mrzli prhi, s katero je postregel s svojim ironičnim odgovorom o poklicu preroka, se marsikdo upravičeno sprašuje, ali si za "naš" zakon velja sploh še prizadevati.

Prejšnji četrtek je namreč s seje predsednikov poslanskih skupin prišla še nakladna neprijetna novica, in sicer da bo za odobritev našega zakona v tem domu italijanskega parlamenta potrebna tudi podpora opozicije, vendar ne le SKP, temveč tudi desnosredinske opcije (ali vsaj nekaterih njenih predstavnikov).

Omenjena novost lahko pomeni le eno, in sicer da se bo moral nivo zaščite, ki ga predvideva Masellijev osnutek, neusmiljeno znižati, saj je vsem jasno, da bodo v novih okoliščinah in z obogateno pogajalsko mizo nujni ponovni kompromisi in poplivitve. Naše bralce pa velja spomniti, da je že sam Masellijev osnutek kompromisni dokument, ki so ga predstavniki leve sredine okrnili v primerjavi s skupnim osnutkom, ki ga je leta 1996 pripravila in podpisala slovenska manjšina v vseh svojih političnih komponentah in ga je parla-

mentu predložil poslanec Unione Valdôtaine Lucien Caveri.

Nevarnost neodobritve zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji upravičeno zaskrblja krajevne predstavnike leve sredine oz. predvsem Levih demokratov, ki so v zadnjih časih že večkrat posegli, da bi na "rimskih hodnikih" prepričali svoje vodilne politike o nujnosti rešitve omenjene zadeve.

Pred pomembnimi volilnimi preizkušnjami, ki čakajo italijanske volivce prihodnje pomladi, je namreč pri nas slika precej zaskrbljujoča; razočaranje slovenskih ljudi je precejšnje, svoje nelagodje pa je slovenska narodnostna skupnost pokazala že ob referendumski preizkušnji v obliki bojkota volišč. Osip volilne udeležbe je bil namreč za izkušenega političnega analitika povsem jasen v slovenskih oz. narodnostno mešanih občinah, kar ne izključuje, da se lahko tihi protest naših ljudi, v manjši obli-

ki seveda, ponovi spomladi leta 2001. Če podčrtamo dejstvo, da se glavnina slovenske manjšine odloča za stranko Levih demokratov, so prizadevanja krajevnih politikov omenjene stranke povsem razumljiva. Škoda le, da se niso za odločnejše posege odločili takrat, ko je naš zakonski osnutek plaval v bolj umirjenih vodah ali 21. marca, ko je kljub prigorjanju poročevalca Masellija in predsednice pristojne komisije Jervolinove naš osnutek ostal na mrtvem tiru.

Osrednji krovni organizaciji sta ponovno pisali predsedniku republike in njuna predsednika posegata pri vseh političnih predstavnikih bodisi na državni kot na deželni ravni.

Vzporedno pa se premikajo tudi Gombačevi pristaši, ki že dalj časa proglašajo, kako naši manjšini zadoščajo zaščitne norme, ki jih predvideva zakon 482/99.

ITALIJANSKA NOTRANJA POLITIKA

REDNI KONEC LEGISLATURE RESNO OGROŽEN

Italijansko politično življenje že poteka v znamenju državnozbornih volitev, ki bodo spomladi prihodnjega leta. Medtem ko opozicija nima najmanjših težav, kar zadeva kandidata za novega ministrskega predsednika, vlada v levi sredini prava pravcata zmeda. Vsi se strinjajo, da se stanje, kakršno je bilo leta 1996, ne more obnoviti, kajti Oljka je v skoraj popolnem razsulu in vse njene nekdanje komponente že hodi po svoja pota. Kdor je mislil,

da bo nekdanjo vlogo Romana Prodijskega prevzel sedanji predsednik vlade Giuliano Amato, se je pošteno zmotil. Prav te dni so se glavni predstavniki vladne koalicije zedinili, da bodo ime kandidata za predsednika vlade določili jeseni, vsekakor po odobritvi finančnega zakona. Toda glavni tajnik sicer šibke socialistične stranke kljub temu poudarja, da je Amatoova kandidatura nekaj, kar je samo po sebi razumljivo. Walter Veltroni, glavni tajnik Le-

vih demokratov, pa pojasnjuje, da pripadata njegovi stranki ali kandidata za predsednika ali kandidata za podpredsednika. Zanimivo je, da z razliko od Prodijske Oljke nihče od prizadetih ne postavlja na prvo mesto programskih vprašanj!

Povsem drugačna slika se kaže na drugi "fronti", to je pri sedanji opoziciji. Tu je Silvio Berlusconi nesporni kandidat za novega ministrskega predsednika. Le-ta pravi, da je bil njegov gospodarski, so-

cialni in politični program že davno izoblikovan, mnogo vetra v svoja jadra pa je dobil s sklenitvijo sporazuma s Severno ligo, s čimer naj bi se stvarno spopadel tudi s problemom federalizma, ki je bil do pred kratkim skoraj izključna domena Umberta Bossija. Da se sporazum spoštuje, poudarja Silvio Berlusconi, dokazujejo izidi deželnih volitev in tudi referendum 16. maja. Da Berlusconi prehaja od besed k dejanjem, naj bi med drugim izhajalo tudi iz dogovora, ki so ga pred kratkim sklenili deželni predsedniki Piemonta, Lombardije, Ligurije in Furlanije-Juljske krajine.

DL / STRAN 2

02 Breda Susič
SIRSKI PREDSEDNIK UMRL

03 Jurij Paljk / intervju
VID PRIMOŽIČ

05 Marijan Breclj
ZAKLADI KOSTANJEVICE

06 BERNARDKI RADETIČ ČERNETOVA NAGRADA

07 Ivan Žerjal
MARTIN BRECELJ O DUŠANU PIRJEVCU

09 Nada Martelanc
V KRALJSTVU ČAROVNIC...

10 Iva Koršič
ARABESKA MLADIH SRC

12 PISMO Z VABILOM ZA ŽENSKO

15 DOBRA IGRA SLOVENCEV

15 Erika Jazbar
SLOVENSKI PLANINCI NA PLEŠIVEM

SIRSKI PREDSEDNIK UMRL

BREDA SUSIČ

Smrt sirskega predsednika Hafeza el-Assada, neupogljivega liderja panarabskega nacionalizma in ponosa, ki je 30 let avtoritarno vodil svojo državo in ves Bližnji vzhod po poti nekompromisnega zadržanja do mirovnega procesa, napetosti in vojne z Izraelom, je večina komentatorjev ocenila kot potencialno nevarno za stabilnost, a tudi kot morebiten nov začetek svetlejše obdobja za celotno regijo. "Lev iz Damaska" je nestabilno, negotovo in neupogljivo Sirijo - ki so jo po koncu kolonializma razjedali notranja

razdeljenost in tribalizem številnih etnij, iskanje nacionalne identitete in boji za oblast - spremenil v stabilno in mednarodno vplivno državo. Po eni strani je bil ta preobrat pozitiven, kar priznavajo tudi sami Judje, po drugi pa je Assad prišel do teh rezultatov s silo, pokoli in zastrahovanji. V državi in izven nje je širil teror: Sirijo je zaprl v ekonomsko in medijsko izolacijo, njegov notranji varnostni sistem je zadušil katerokoli opozicijo, s prisotnostjo 30.000 vojakov je zasedel Libanon in iz njegovega južnega območja z zavezništvo šitskih hezbollahov in Irana šibil Izrael

z napadi na njegovo vojsko na Golanskem hribovju. Čeprav se je v zadnjih letih sprijaznil z mislijo, da bo treba z Izraelom skleniti mir, je trikrat zaporedoma zamudil priložnost za zbližanje in kompromis. Zadnjič je do tega prišlo marca v Ženevi, ko je zavrnil Clintonov in Barakov predlog o sklenitvi miru v zameno za skoraj popoln umik Izraela z Golanskega višavja. Washington post sedaj interpretira ta poslednji Assadov dokaz trme v luči slutnje, da se bliža njegova poslednja ura.

V zadnjem času je bil 69-letni predsednik popolnoma zatopljen v pripravo kariere za svojega sina. Kot znano, je Assad že dalj časa bolehal, in odkar je pred šestimi leti v nesreči umrl njegov starejši sin, je začel pripravljati pot za nasledstvo za drugega sina, Bashara, okulista, ki se je moral čez noč spremeniti v vojaka in političnega voditelja. Po eni strani se opazovalci sprašujejo, ali bo neizkušeni "prestonaslednik" kos novim nalogam in ali si bo znal utrditi položaj in spoštovanje med vojsko in politično elito ter med pripadniki sirske tajne službe. Od tega je namreč odvisna stabilnost države in, posledično, napredovanje mirovnega procesa. Po drugi strani pa so komentatorji dokaj optimisti, saj je Bashar neobremenjen z očetovimi sovraštvi in strastmi, je inteligenčen in razgledan, pozna Zahod, udobje mirnega in razvitega sveta. Če bo torej brez neprijetnih presenečenj zavladal in se mu ne bo treba boriti proti drugim pretendantom za predsedniško mesto, bo lahko svojo državo popeljal v novo dobo.

BS

SKGZ IN SSO PRI ANTONIONEJU

ZAGOTOVILA O SODELOVANJU

Predsednik deželne odbora F-Jk Antonione je 13. t.m. sprejel delegacijo SKGZ in SSO, ki sta jo vodila predsednika Pavšič in Pahor. Slovenska delegacija je predsedniku dežele predstavila problematiko manjšine in njenih odnosov do deželne uprave. Glavna pozornost je bila namenjena zaščitnemu zakonu. S tem v zvezi je Antonione poudaril prepričanje, da vprašanje neposredno zadeva deželo samo in njeno specifičnost. V interesu dežele je, da se zadeva čimprej reši, kot je to svojčas že povedal tudi predsedniku parlamentarne komisije na avdiciji v Rimu. Na koncu je Antonione izrazil željo po čimprejšnji rešitvi vprašanja, zato da se tudi deželna uprava izogne dvomju in negotovosti v odnosu do slovenske problematike. Zato bo posegel pri parlamentarnih organih - začel pri Violanteju - in pri rimskih predstavnikih Pola svoboščin.

V ospredju pogovorov je bilo tudi vprašanje Inštituta za Slovence v F-Jk, ki ga predvideva pred kratkim sprejeti deželni zakon in sedaj čaka na potrditev v Rimu. Na ugovore in pomisleke, ki so jih izrekli člani slovenske delegacije, je Antonione zagotovil, da se bo v zvezi s tem vprašanjem odlej obračal na organizacijo manjšine, da bi skupaj zastavili čimbolj učinkovito delo novega organa.

Na srečanju so posebej obravnavali tudi vrsto vprašanj, ki zadevajo kronično zamujanje pri izplačevanju deželnih prispevkov, problem nevidljivosti slovenske tele-

vizije, kritično finančno stanje zamejskega tiska ter težave tako glasbenega šolstva kot tudi dvojezične šole v Špetru. Antonione je predsednikoma SKGZ in SSO zagotovil pripravljenost na sodelovanje z manjšinskimi organizacijami pri reševanju še vedno odprtih vprašanj.

VOLITVE V ČRNI GORI

ZMAGOVALCA NI

Izidi delnih občinskih volitev v Črni gori, ki so bile prejšnjo nedeljo v glavnem mestu Podgorici in pristaniškem mestu Hercegnovem, bodo kazatelj političnih razmerij v tej državi, ki se je znašla na precepu med Miloševićem in demokratično usmeritvijo.

Volilni upravičenci dveh mest so predstavljali eno tretjino vseh volivcev, zato sta tako reformistični in prozahodno usmerjeni predsednik Djukanović in njegova koalicija Za boljše življenje kot pro-Miloševićev jugoslovanski premier Bulatović izide tolmačili kot (ne)podporo lastni politični usmerjenosti.

Delni rezultati - dokončni bodo znani v četrtek - so pokazali na razdeljenost v republiki. Zdi se namreč, da je v Podgorici večino prejel Djukanović, v Hercegnovem pa je prevladala Bulatovičeva koalicija Jugoslavija. Liberalna koalicija, ki zagovarja popolno odcepitev Črne gore od Jugoslavije, pa je bila poražena.

Delno so si oddahnile tudi zahodne sile, saj so se kljub nedvoumni podpori Djukanoviću dobro zavedale, da bi Milošević ob morebitni progolnosti samostojnosti sprožil novo vojno. Jasno je vsekakor, da se je politična tehnika vendarle nekoliko prevesila na Djukanovičovo stran. V Hercegnovem je namreč volilo veliko članov srbske mornarice in srbskih beguncev iz BiH. Bulatović je zato že ponudil svoji stranki odstop, vendar je bil ta zavrnjen.

Djukanović je od leta '97, ko je prišel na oblast, vodil dokaj spretno politiko: oddaljil se je od Miloševića in se približal Zahodu. S tem je dosegel delno omilitve blokade, ki je veljala za Srbijo, in finančno pomoč, s katero zahodne sile v bistvu financirajo državni javni sektor, vključno z držav-

no policijo, ki po številu pripadnikov presega jugoslovansko vojsko v republiki in ki bi lahko bila zameetek samostojne državne vojske.

V Djukanoviću vidi Zahod predvsem borca za demokratične vrednote. Vendar je vprašanje, ali je pri tem nekoliko slaboviden, ko ne opazi ali noče opaziti skorumpiranosti politične elite. Christian Science Monitor na primer opozarja na obtožbe o razprodaji državnih podjetij Djukanovičevim prijateljem in članom družine, tako kot na domnevne povezave vlade s tihotapstvom cigaret in črnim trgovanjem.

Po volitvah, ki so dokazale, da Djukanović ne more biti še popolnoma prepričan v lastno zmago, bo moral Zahod potrditi podporo črnogorskemu predsedniku. Upati je le, da ne bo ta podpora brezpogojna, pač pa da bo vezana na prizadevanje za uveljavo demokracije v državi.

BS

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

BAJUKOVA VLADA PRILOŽNOST ZA SLOVENIJO

Prav neverjetno je, kako bogato je bila poplačana združitev Slovenskih krščanskih demokratov in Slovenske ljudske stranke. Na ta način je pomladna stran dobila svojo vlado, Slovenija pa priložnost, da prične novo obdobje. Novo obdobje, ki naj vzpostavi večjo prodornost države in hitrejšo reševanje cele vrste odprtih problemov. Nova slovenska vlada je nastala prav zaradi nujne po spremembi, zato si bo morala za spremembe tudi prizadevati. Prva sprememba je tista v odnosu do Evrope. Kljub nenehnemu zatrtju, kako želi Slovenija po čim krajši poti v Evropo, dejstva govorijo drugače. Od 78 zakonov, ki bi jih bilo treba sprejeti za približevanje k Evropski zvezi, jih je bilo sprejetih le osemnajst. Že navedeni podatek zadostuje za upravičenost sedanje politične spremembe na vrhu. Slovenija bo morala nadalje odločneje urejati odnose s svojimi sosedi, s Hrvaško, z Avstrijo in Italijo. Tudi na tem področju je v zadnjih letih vidno zastala. Ne nazadnje doživljamo mučno sprejemanje oziroma nesprejemanje zaščitnega zakona za našo manjšino v Italiji, kjer bi bilo s strani Slovenije lahko storjenega kaj več. Seveda ni vse odvisno od naše matične države, toda vprašanje zaščitnega zakona je nujno s primernimi posegi dvigniti vsaj na častno raven, da ne bi v tej zgodbi izgubili najosnovnejšega dostojanstva, če že s spre-

jemanjem zakona doživljamo stalne in neopravičljive težave.

Ne bi bilo prav, ko bi Bajukovo vlado kar takoj na njenem pričetku obremenjevali z obvezno rešitve sicer predolgo nerešenih problemov. Toda kot opozarjajo izvedenci, se mora nova vlada bati ene same nevarnosti: da bi delovala blede, da ne bi jasno odgovorila na dosedanje stanje v Sloveniji, da ne bi torej zamolčala svoje pomladne identitete oziroma je ne znala preliti v ustrezen program in dejanja. Slovenija še kako potrebuje jasn odgovor na zadnjih osem koalicijskih let, utreti si mora nove in učinkovitejša poti. Vlada se ne sme prestrašiti opozicije, ki bo slej ko prej učinkovita in dobro organizirana, mora biti bogata s svojimi zamislimi, pobudami in s smelostjo. Dejstvo je namreč, da se je pomladni glas v zadnjih letih doobra utišal in da je zato premalo prispeval k soustvarjanju javnega mnenja. Tudi sicer je prišlo v javnosti do prevlade enega samega pogleda na dogodke in se je vse bolj uveljavljalo prepričanje, kako je najbolje tako, kot je, zato ni treba ničesar spreminjati. Takšna miselnost pa pomeni zastoj vsakršne politične in družbene dinamike in prav ta nevarnost je tista, ki jo mora nova slovenska vlada odstraniti. In to v svojem interesu kakor tudi v interesu bolj dinamične in žive Slovenije.

REDNI KONEC...

Po tem naj bi prvi dve bogatejši deželi "posodili" ostalima dvema po petdeset tisoč prebivalcev, s čimer bi F-Jk in Ligurija imeli pravico do večjih prispevkov, ki jih EZ nakazuje za t.i. produktivne dejavnosti. Pristojni minister osrednje rimske vlade je dogovor ostro grajal in zahteval, da ga Rim zavrne, češ da je nezakonit. Deželni predsednik Lombardije Formigoni pa je dejal, da gre za eno stvarnih oblik izvajanja federalizma.

V takem vzdušju je seveda veliko vprašanje, če bo sedanja legislatura prišla do rednega konca. Stalne napetosti in prepiri v levi sredini gotovo škodujejo rednemu in resnemu zakonodajnemu delu. Opozicija pa ima že tako nalogo, da večini, kolikor se da, nagaja in jo politično ruši. Žal utegne pri tem spet romati v predal zakonski predlog za našo zaščito, naša manjšina pa bi v tem primeru spet ostala praznih rok.

S 1. STRANI

KOMU TO KORISTI?

Menjavanje vlad je v demokraciji nekaj normalnega. Ni in ne more biti nekaj, kar sodi v logiko "blokovskih delitev", ampak le legitimno uresničenje ambicije vsake politične sile, da ob spoštovanju pravil demokratične igre prevzame oblast v svoje roke. To (in nič drugega) se je zgodilo v Ljubljani, ko je parlament z večino glasov najprej izrekel nezaupnico Drnovškovi vladi in nato izvolil novo. Brezigar bi pa lahko popolnoma upravičeno pisal, da so nekateri poslanci (žal jih ni bilo prav tako malo) zares nastopali v duhu in slogu, značilnem za čase hladne vojne, da njihovega vulgarnega primitivizma niti ne omenjamo.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 533177

FAX 0481 536978

E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 365473

FAX 040 775419

E-MAIL nglasts@tin.it

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,

INOZEMSTVO 110.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 140.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

INTERVJU / VID PRIMOŽIČ

ZDRUŽENI V GOSPODASTVU

JURIJ PALJK

Najprej iskrene čestitke za ponovno izvolitev na mesto predsednika Slovenskega gospodarskega združenja v Gorici in seveda takoj prošnja, da nam poveste, kako ocenjujete dosedanje delo združenja.

Dosedanje triletno delo je bilo precej težavno, kajti ko sem pred tremi leti prevzel Združenje, smo najprej začeli priprave in smo tudi iskali poti za sodelovanje s Slovenskim deželnim gospodarskim združenjem iz Trsta. Leta 1990 sta se namreč Gorica in Trst ločila, se pravi, da sta se združenji razšli zaradi raznih vzrokov, o katerih smo že veliko slišali; starih polemik nima smisla pogrevati. Precej ovir smo imeli pri iskanju skupnih točk in jih še nekaj imamo, a jih skušamo počasi in vztrajno odpravljati. Radi bi namreč čimprej opravili ponovno združitve obeh združenj. V ta namen smo ustanovili šestčlansko komisijo, ki jo sestavljajo trije predstavniki našega združenja in trije iz Trsta. Večkrat smo se že srečali, razpravljali o gotovih težavah in nekaj problemov tudi rešili. Pred nami je seveda še veliko dela, a sem mnenja, da bi morali združenji delovati enotno, pa čeprav bi vsako pokrivalo svoj določeni prostor; se pravi: naše združenje Gorico in goriško pokrajino, Trst pa svoje ozemlje in ljudi. Menim, da je v slogi moč in ne v razdvajanju, zato se zavzemam za reševanje teh težav in upam, da nam bo uspelo čimprej odpraviti vse težave, ker zares nima smisla, da smo razdvojeni. Ponavljam, da sedaj dobro sodelujemo, a mislim, da bi do združenja morali priti čimprej, ker bi bili skupno močnejši, enotno lahko uspešneje nastopamo tako na deželni kot na državni ravni. Slovensko gospodarsko združenje je namreč včlanjeno v obe krovni organizaciji, tako v SKGZ kot v SSO, ker se sami zavzemamo za sodelovanje vseh Slovencev pri nas na vseh ravneh. Zato smo veseli, ker smo danes priče večjemu sodelovanju med krovni organizacijama. Naša želja je, da bi nekega dne obe krovni organizaciji postali ena, pod okriljem katere bi se srečevali in tudi prepoznavali vsi Slovenci, ki živimo v zamejstvu. V slogi je namreč moč! Vsaj upam, da bo nekega dne tako. Rad pa bi povedal tudi naslednje, in to naj ne zveni kot prazna parola: brez gospodarstva ni kulture in tudi brez kulture ni pravega gospodarstva! Prihodnost Slovencev, naše manjšine torej, vidim v vse večjih povezavah, v večjem sodelovanju, v večji enotnosti, ko gre za naše stvari, pa naj gre za gospodarske ali kulturne ali kakršne koli druge zadeve!

Gotovo nam lahko predstavite glavne težave, s katerimi se srečujete

Znani gostilničar in nekdanji župan sovodenjske občine ter javni delavec Vid Primožič, Vito za znanca in prijatelja, je bil pred kratkim potrjen za predsednika Slovenskega gospodarskega združenja iz Gorice.

Zato smo se hoteli z njim pogovoriti zaradi vse večje potrebe po združevanju na gospodarskem področju na Goriškem. Na pogovor je gospod Vito rad pristal.

slovenski gospodarstveniki v sedanjem težkem gospodarskem trenutku na Goriškem.

Na Goriškem so seveda v največjih težavah izvozniki in uvozniki, se pravi ljudje, ki delajo na področju uvožno-izvoznega trga, kajti zlati časi so minili in sedaj morajo začeti razmišljati drugače. Zasluzkov, ki so jih bili vajeni pred leti, ni več. Sedaj morajo misliti, kako pridobiti nova tržišča, ki so seveda vzhodnje od nekdanje Jugoslavije. Obrtniki imajo svoje težave, trgovci zopet druge; morda smo še na najboljšem gostinci, pa čeprav tudi nam ni poslano z rožicami.

Kakšna bo glavna naloga v prihodnjih nekaj mesecih pred združenjem? In kakšne daljnoročne načrte imate?

Daljnoročnih načrtov je seveda veliko. Med drugim bi radi v prihodnje povečali število članov našega združenja. Sedaj je v našem združenju okrog 250 včlanjenih; to število bi radi povečali, ker smo mnenja, da naše združenje zares lahko pomaga tako trgovcem kot obrtnikom in drugim podjetnikom. Prav je tudi, da se v našem združenju zbirajo vsi slovenski ljudje, ki se ukvarjajo z gospodarstvom. Kot drugo stvar pa bi omenil dejstvo, da vse bolj sodelujemo s sorodnimi italijanskimi združenji in ustanovami na Goriškem. Dobro sodelujemo s trgovci, obrtniki in ne nazadnje tudi z italijanskimi industriji. Sami čutijo, da smo pomemben del goriške gospodarske stvarnosti in zadnje čase nas prav te italijanske ustanove vabijo v svoje vrste, potrebujejo nas, kot združenje smo zanimivi zanje, ker smo posredniki med Trgovinsko zbornico iz Nove Gorice in Trgovinsko zbornico v Gorici. Skušali smo vzpostaviti dosti novih vezi in organizirali srečanja s trgovci in obrtniki iz Slovenije in iz Gorice. Obstaja namreč velika potreba po teh srečanjih. Prav na teh srečanjih je padlo veliko novih predlogov in pobud za boljše sodelovanje med sorodnimi organizacijami na obeh straneh meje. Tako smu tudi prišli v Čezmejno zavezo, ker smo bili tudi med njenimi pobudniki; tako je tudi trgovsko

FOTO BUMBACA

združenje Ascom iz Gorice odstopilo en prostor za predstavnika našega združenja; tako sem sedaj v svetu Trgovinske zbornice v Gorici, kar je seveda zelo pomembno.

Dejstvo je, da je pred celotnim goriškim gospodarstvom vrsta težav, s katerimi se bo šele moralo začeti srečevati. V mistih imamo predvsem priprave na prenovitev, če bočete popolno spremenitev t.i. uvožno-izvoznih podjetij v luči približevanja Slovenije Evropski zvezi. Vemo, da je veliko slovenskih ljudi in tudi lastnikov omenjenih podjetij, zaposlenih v tem sektorju. Kako se na to pripravljajo oni in kako vaše združenje?

Mislim, da se ta zadeva precej specifično tiče teh podjetnikov, ker sam kot predsednik bolj posredujem, kot pa rešujem te težave, ki so zelo velike, nelahko rešljive, širšega značaja in zapletene. Vem, da se predstavniki teh podjetij sami srečujejo s sorodnimi organizacijami na drugi strani meje; vem, da se veliko govori o tem, kako bi se ta zadeva rešila. Seveda so rešitve šele nakazane, kajti čarobne paličice, s katero bi se to rešilo, ni. Tudi to lahko rečem, da bo prav v tem sektorju še vrsta težav v prihodnje. Pred dvema letoma smo, recimo, organizirali srečanje v Novi Gorici med obrtniki iz Nove Gorice in Gorice. Takrat je padla konkretna pobuda, pa čeprav je do otipljivih rezultatov zelo težko priti.

Po vojni na ozemlju celotnega Balkana so se gospodarske razmere pri nas močno spremenile na slabše. Se sedaj stanje popravlja?

Težko bi o tem kaj rekel, ker se negativne posledice te žalostne vojne še kako čutijo. Morda se je stanje vsaj delno popravilo na trgovinskem področju, drugod pa je še vrsta težav; predvsem mislim tu na izvoznike, ki še kako čutijo posledice vojne in si od takrat niso še prav opomogli. Je tudi vprašanje, če si bodo opomogli tudi v neposredni prihodnosti.

So se morda izvozniki preusmerili na druge velike trge?

Skušajo se pač reševati, kot vejo in znajo; zato skušajo najti nova tržišča bolj na Vzhodu. Dejansko v nekdanji Jugoslaviji zaenkrat ni več kaj iskati. Vsaj za ta podjetja je ta

trg nezanimiv, in to predvsem zaradi nezmožnosti in nezanesljivosti plačevanja in seveda vrste drugih razlogov.

Tudi na področju trgovine in predvsem male trgovine je veliko težav, saj smo pričeli temu, da starejši trgovci zapirajo svoje obrate, mladi pa ne nadaljujejo dela svojih staršev. Tu so še veliki nakupovalni centri, kupcev iz sosednje Slovenije in nekdanje Jugoslavije je vse manj; če pa že pribajajo, gredo po nakupih v Furlanijo, Veneto in še bi lahko naštevati. Povejte nam kaj več o reševanju teh težav.

Jasno je, da kakih receptov za reševanje njihovih težav nimamo. Menimo pa, da naši slovenski trgovci kar dobro shajajo, tudi svojih trgovin ne zapirajo tako, kot se zapira dosti italijanskih, s katerimi se pa ne ukvarjamo, ker to ni v naši domeni. Jasno pa je, da morajo naši trgovci skrbeti za to, da si pridobijo kupce predvsem s kakovostno ponudbo in s prijazno strežbo. Velikega navala na trgovine, kakršnega smo bili vajeni pred leti, ko je bila še Jugoslavija na današnji slovensko-italijanski meji, seveda ni več. Odtod tudi kriza nekaterih trgovcev. Ponavljam pa, da se slovenske trgovine dobro držijo.

Kako pa je s stanjem naših obrtnikov? Se mladi zanimajo za te poklice?

Tu bi rad najprej povedal, da obstajajo dogovori med goriškimi in novogoriškimi obrtniki, kako v prihodnje, če bo prišla Slovenija v Evropsko zvezo. Dogovarjajo se tudi za neko skupno obrtno cono v Solkanu; vprašanje je tudi, kaj bo s prostori, kjer so danes carinski in drugi obmejni uradi na mejnih prehodih, še posebno v Štandrežu. Vem, da se za obrtno cono v Solkanu zanimajo tudi naši obrtniki, vprašanje pa je, če bo prišlo tudi do konkretnih rešitev.

Kar se tiče mladih, bi rad povedal, da med njimi obstaja zanimanje za obrtne poklice, predvsem mislim na mala družinska podjetja, ko oče delavnico prepusti sinu, potomcem. To je, hvala Bogu, še prisotno, saj sinovi nadaljujejo z delom svojih staršev.

Zdi se, da je ena od najmočnejših in najbolj živih vej v našem združenju prav gostinstvo, v katerem ste tudi sami doma. Povejte nam še to, kako se bo slovensko gostinstvo razvijalo v prihodnje.

Naše slovensko gostinstvo je v dobrem stanju. Slovenski gostinci dobro delamo, smo cenjeni in poznani, in to predvsem zato, ker nadaljujemo s tradicijo naših prednikov, kajti italijanski gostinci se preusmerjajo na druge načine dela. Opuščajo tradicionalno kuhinjo in se odločajo za fast-food lokale, za "pizzerije" in druge sorodne gostinske lokale. V tem pa imamo slovenski gostinci prednost, ker nudimo našim gostom klasično, doma pripravljeno hrano, ki ima svojo dolgo tradicijo pri nas. Dogaja pa se tudi to, da neki gostinec pri nas opusti gostilno in vanjo takoj pridejo Kitajci s svojo hrano in restavracijo. Menim pa, da slovenski gostinci dobro delamo in moramo tudi v prihodnje skrbeti za to, da bomo slovenske gostilne ohranili pri življenju.

Zanimivi smo zato, ker imamo bogato tradicijo in dobro delamo. Od Plešivega pa vse do Krasa, če ne naštevam osebno vseh slovenskih gostincev, dobro delamo in se nam prihodnosti ni bati, če bomo seveda vztrajali pri kakovostni ponudbi in navezovanju na našo tradicijo. Zavedati se moramo namreč, da je tradicija dobre kuhinje tudi del slovenske kulture in v tem nosimo veliko odgovornost tudi slovenski gostinci. Odgovornost zato, ker moramo to žlahtno tradicijo ohranjati, jo dopolnjevati, predvsem pa dostojno zastopati.

Kot gostilničar ste poznani po prijaznosti in dobri postrežbi. Prav sedaj ste na tem, da odprete svojo novo gostilno. Nekaj besed o tem.

Prihodnje leto bo trideset let, odkar vodim gostilno pri nekdanjem Pavlinu na Drevoredu 20. septembra. Časi so dozoreli in malo sem bil tudi prisiljen zgraditi novo gostilno, ki pa je v neposredni bližini sedanje; računam, da bomo gostilno slovesno odprli 29. julija zvečer, našim gostom pa vrata bomo odprli v začetku avgusta. Stavba je nova in se bo potrebno zato najprej nanjo pripraviti. Jasno je, da je zgrajena po sodobnih zahtevah in predpisih in je časa primerna. Vseeno pa mislim, da nam bo uspelo v njej ustvariti tisto domačnost, ki jo mora vsaka gostilna imeti, če hoče biti prava gostilna. V novih prostorih bo nekaj več prostora, kot ga je v sedanji. Pri gradnji smo se morali držati zakonskih določil, večjega objekta se na tem prostoru ni dalo zgraditi. V novi gostilni pa bo tudi prostor za zaprte skupine, nekakšen klubski prostor, v katerem bodo lahko naša društva in naši ljudje imeli svoje sestanke in podobna srečanja.

Sami imate družinsko podjetje, saj v vaši gostilni dela vsa vaša družina. Imajo torej družinska podjetja še svetlo prihodnost?

Seveda jo imajo, a le v primeru, ko imajo mladi veselje do dela. Sam lahko povem, da imam tri hčerke, ki v gostilni pridno pomagajo. Najmlajša je opravila tudi kuharsko šolo in naj bi neke v prihodnosti tudi gostilno vodila. Mislim, da bo ona moja naslednica, da bo ona nadaljevala z družinsko tradicijo. Seveda moram sedaj povedati, da je glavno breme na moji ženi Ljubki, ki kuha in skrbi, da je v gostilni vse tako, kot je treba. Hčerke Svetlana, Vesna in Jasna pa pridno pomagajo. Nered dajem nasvete, a dejstvo je, da imajo družinska podjetja prihodnost le v primeru, če sinovi in hčere radi delajo, imajo veselje do očetovega in materinega dela!

Kaj bi svetovali mlademu človeku, ki se boče postaviti na svoje noge? V čem mu lahko Slovensko gospodarsko združenje nudi pomoč?

Nobenih težav ni, če kdo zares hoče delati. V gostilni je potrebno veliko delati, če si hoče kaj ustvariti. Mladi so velikokrat raje prosti, se radi zabavajo. To pa z delom ne gre skupaj. V imenu Združenja, ki ga zastopam, pa lahko povem, da smo tu zato, da pomagamo. Mlademu človeku, ki hoče postati podjetnik, ne moremo finančno pomagati; lahko pa mu pomagamo z nasveti, z urejanjem potrebne dokumentacije in ga tudi strokovno vodimo pri vstopu v podjetniški svet. Ponavljam pa, da morata biti na dnu vsega velika volja do dela in pripravljenost za žrtvovanje.

3

ČETRTEK
15. JUNIJA
2000

SLOVENSKA SKUPNOST

vabi na debatni večer

ZAKON 482/99

ZAKAJ NAM NI DOVOLJ

Spregovorila bosta deželni tajnik SSK odv. Andrej Berdon in deželni podtajnik SSK odv. Damijan Terpin.

Prosvetni dom na Opčinah, petek, 16. junija, ob 20.30

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERICIH
V LITURGIČNEM LETU BŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

SVETA TROJICA

*"Gospod je Bog..., drugega ni!" (5 Mz 4, 39)**"Z Gospodovo besedo so bila narejena nebesa." (Ps 33, 6)**"Sam Duh pričuje našemu duhu, da smo Božji otroci." (Rim 8, 16)**"Kršćite v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha!" (Mt 28, 19)*

Zdi se, da z današnjim hvalospевom pobinkošne nedelje, na katero slavimo Sv. Trojico s posebnim praznikom, poučujemo Boga, kakšen je. V resnici pa izražamo svojo človeško nemoč spriči neprodne skrivnosti Boga in njegovega življenja. Zaradi tega zlogujemo in dopovedujemo sami sebi v pogovoru z Bogom nedoumljive lastnosti enega Boga v treh osebah. Vsa Stara zaveza govori o enem Bogu, o monoteizmu, ne omenja pa treh oseb v enem Bogu. Šele Jezus nam je razkril skrivnost enega Boga kot Očeta, Sina in Svetega Duha.

Dogmatika je kot teološka veda skušala tja do 5. stol. po Kr. doumeti in približati našemu razumu in verovanju skrivnost rojstva Sina iz Očeta. Uči nas, da Oče ni neko samozadostno, avtarkično bitje, marveč je polnost življenja v odnosu do Sina v edinosti ljubezni Sv. Duha. Sin prejme sinovstvo od Očeta, ki od vekomaj teži k Sinu. Sin pa prejema sebe v celoti, se rodi od Očeta. Enost med Očetom in Sinom je Sv. Duh. Oče ni torej sam v sebi zaprt, marveč je izvir Sina in Sv. Duha. V treh Božjih osebah živijo namreč odnosi ljubezni. Ker pa naš razum ne more vsega dojeti, je nauk o Sv. Trojici najtežje poglavje dogmatike. To pa ne le zato, ker naš razum ne more razbrati najgloblje skrivnosti življenja v Bogu, pač pa tudi zato, ker so naši pojmi omejeni, medtem ko je Bog enega bistva v treh osebah kot ljubeče dajanje, sprejetje, izviranje. Tako je ves nauk o troedinem Bogu le vabilo k premišljevanju in strmenju pred skrivnostjo nedoumljivega Boga.

Sv. škof Irenej (umrl ok. 200 v Lyonu v Franciji, oče dogmatične teologije) prostodušno piše, da "je Sv. Duh napolnil najprej Sina, ko je postal Sin človekov. Hotel je, da bi se z njim privadil bivanja v človeškem rodu, da bi se odpočil med ljudmi; da bi bival v božji stvari in v njej uresničeval Očetov načrt. Prenovil je zastarelost stvarstva s Kristusovo novostjo" (AdvH 3., 17, 1-3). Prav tako naj bi se človek pripravljaj na zemlji na veličastno strmenje-gledanje troedinega Boga vso večnost. Cerkveni nauk nas vsekakor uči verovati, da je Bog Oče, da je Bog Sin, da je Bog Sv. Duh. Bog je troedini: Oče je Bog, Sin je Bog, Sv. Duh je Bog. A hkrati so te tri Božje osebe različne: Oče ni Sin in ne Sv. Duh. Sin ni Oče in ne Sv. Duh. Sv. Duh ni Oče in ne Sin. Poudariti pa moramo, da je Bog tisti, ki se popolnoma daruje, tisti, ki je ljubezen (za vse LKTh, W.B., Herder, 1988, 2., 517-524). Izogniti pa so moramo mišljenju, da je ljubezen bog, da ne zapademo panteizmu in češčenju človeka in strasti ali denarja, moči, rase itd. Saj tedaj pademo v oblast grških in rimskih ter drugih bogov, ki jih je ena sama pokvarjenost: so namreč ošabni, razuzdani, prešušni, krvočni, brez usmiljenja in pameti. "Bedak pravi v svojem srcu: »Ni Boga«. Ravna jo pokvarjeno, počenjajo krivična dejanja... Vsi so odpadli, vsi skupaj so se izpridili, ni ga, ki bi delal dobro, ni ga niti enega" (Ps 53, 2.4).

Gotovo potrebujemo soliden nauk o verskih resnicah, pa naj bodo še tako zapletene, kot je ta o Sv. Trojici, čeprav nas tudi pustijo hladne, vendar se lahko zaustavimo pri eni izmed teh resnic Sv. pisma, npr. pri trditvi, da je Bog ljubezen (1 Jn 4, 8). Apostol Janez je proti koncu svojega življenja, tako sporoča izročilo, ponavljal učencem samo to: »Otročiči, ljubimo se med seboj!« Saj "veter veje, koder hoče" (Jn 3,8) in: "Bog je namreč svet tako vzljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje" (Jn 3, 16). Premišljevanje o Božji ljubezni nas gotovo približa Bogu, a Sv. pismo nam še drzneje govori, da troedini Bog na skrivnostni način govori in celo pride v najgloblje dno naše duše na način, ki je samo njemu znan, "ki dela vse v vseh" (1 Kor 12, 6). Zato velja poudariti pomen molitve za vse ljudi (1 Tim 2, 1-2, 4). Molitev je tudi moč, ki prestavlja nemogoče stvari (Mk 11, 23-25). Molitev je sila, ki Boga gane. Tudi Jobovi očitki in tožba Boga: "Potem je Job odprl svoje usta in preklel svoj dan... Naj zgine dan, ko sem se rodil... Spomni se, da je moje življenje le dih... On (Bog) dela velike reči, ki so nedoumljive in čudovite... Življenje se mi stidi, prepustil se bom tožbi nad njim... Rekel bom Bogu: Ne obsojaj me, razloži mi, zakaj se pravdaš z menoj..." (Job 3, 1.4.; 7, 1.7.; 9, 2-3.10; 10, 1-2).

Prav je, da se zaupno obračamo k vsem trem Božjim osebam. Kajti ostati moramo v Božji ljubezni sredi današnjega toka razuzdanosti, sredi seksualiziranega in demoniziranega vsakdana. Apostol Peter nas opominja, naj bomo trezni in budni: "Vaš nasprotnik hudič hodi okrog kakor rjoveč lev in išče, koga bi požrl" (1 Pt 5, 8). Nasprotnik se torej potika okrog. Nihče ni pred njim varen. Poželi si in ima skomine po ljudeh. Soustvarja prevaro sveta, ki naj bi bil vsemogočen, poln luči in slave, brez trpljenja in umiranja ter smrti. Toda prav tu nam prihaja na pomoč sila troedinega Boga po križu Jezusa Kristusa, ki je pot k Očetu v edinosti Svetega Duha.

PRIZADEVANJA SVETEGA OČETA ZA MIROVNA POGAJANJA

PAPEŽEVA MOLITEV
ZA DVE KOREJI

Papež Janez Pavel II. je prejšnjo nedeljo po angelskem češčenju po starem običaju nagovoril prisotne vernike in se dal časa zaustaviti pri začetku mirovnih pogajanj med obema Korejama.

Po petdesetih letih vojn in sporov med Južno in Severno Korejo se stvari končno premikajo; tudi sveti oče je zaželel obema stranema veliko uspeha pri mirovnih pogajanjih.

V teh dneh se bo v Pyong Yangu v Demokratični ljudski republiki Koreji zgodilo pomembno in naravno zgodovinsko dejanje, saj bo prišlo do srečanja med voditeljema Severne in Južne Koreje. Pridružujem se vsem ljudem dobre volje, ko pozdravljamo odgovorne obeh držav za to mirovno pobudo in upam, da bodo dialog in izmenjave mnenj pripomogle k spravi obeh ljudstev, k ponovni združitvi že petdeset let razdvojenih družin. Upam tudi, da bodo pogajanja privedla do večje stabilnosti in večjega razvoja vsega korejskega polotoka. Samo z velikodušnim zavzemanjem za skupno dobro se bodo lahko premagale velike težave in bo tako prišlo do pozitivnih rešitev, kar bi seveda bilo veselo upanje za vse človeštvo.

Tako sveti oče o zavzemanju obeh Korej za zgleditev sporov in za doseg miru. Papež Janez Pavel II. se namreč

že vrsto let zavzema za mirno rešitev sporov med Korejama. Dvakrat je tudi že bil na Koreji, in sicer leta 1984 in 1989; letos pa je sprejel južnokorejskega predsednika Kim Dae-Junga in mu v svojem nagovoru dejal, naj se zavzema za umiritev odnosov s Severno Korejo, kajti "pot sprave je dolga in zelo težavna." Na istem srečanju je sveti oče pozval "mednarodno skupnost, naj nadaljuje z velikodušno pomočjo, ki pomaga lajšati trpljenje žrtev"; s tem je papež mislil na lakoto in vsakršno pomanjkanje in izjemno slabo zdravstveno oskrbo v Severni Koreji, kjer tisoči otrok in ostarelih umirajo za povsem ozdravljivimi

bolezni, in to predvsem zaradi podhranjenosti, pomanjkanja osnovnih zdravil in napačnih političnih izbir ljudi na oblasti.

Nobena skrivnost ni, da je imel Vatikan doslej izredno težavne odnose s Severno Korejo, saj "v Severni Koreji ni enega samega duhovnika", kot je pred kratkim povedal južnokorejski kardinal Stephen King. Šele leta 1996 je prišlo do otoplitve odnosov med Vatikanom in Severno Korejo, kajti takrat je vatičanska delegacija prinesla v to državo veliko denarne pomoči, zdravil in osnovne hrane. Takrat je prišlo tudi do prvih diplomatskih stikov med vatičanskimi poslanci in vladnimi predstavniki Severne Koreje. Čeprav so takrat v Pyong Yangu napovedali otoplitev odnosov in tudi obisk uradne delegacije iz Severne Koreje v Vatikanu, pa do otiplivejših rezultatov še ni prišlo.

JUP

PO SREČANJU MED SVETIM OČETOM IN PUTINOM

ZA MIR V SVETU

JURIJ PALJK

"Papež bo prišel na obisk v Rusijo, kadar bo sam hotel!" je izjavil novi ruski predsednik Vladimir Putin ob koncu svojega obiska minul teden v Milanu. Obenem je dodal: "Obisk svetega očeta bo seveda možen samo takrat, ko bo prišlo do novih odnosov med katoliško Cerkvijo in rusko pravoslavno Cerkvijo."

Tako je 47-letni ruski predsednik ovrgel vsa natolcevanja, češ da je zaprl vrata Janezu Pavlu II., ki si od samega začetka svojega načelovanja Cerkvi močno želi obiskati Rusijo. Znano je namreč, da si papež zelo želi zblížiti stališča katoliške Cerkve s sestrsko pravoslavno Cerkvijo v Rusiji. V tem duhu moramo tudi razumeti vsa njegova naprezanja, da bi predvsem razvitemu Zahodu dopovedal, da Evropa ne obstaja, če vanjo ni vključena tako gospodarsko, kulturno kot tudi versko Rusija, kajti "Evropa mora dihati z obema kriloma pljuč, z vzhodnim in zahodnim krilom".

Ta papeževa postavka, ki jo je izrekel in zapisal že pred leti, presega vse politične spekulacije, ki se pojavljajo vedno, ko gre za srečanja svetega očeta s kakim ruskim predsednikom. Tako je bilo, ko se je srečal z nekdanjim ruskim premierom Gorbačovom, kasneje z Jelcinom in danes s Putinom.

Da se tudi sam Putin zaveda velike moralne avtoritete svetega očeta, ki je na svojem zadnjem potovanju v Združene države Amerike odločno podčrtal, da na svetu ne sme vladati samo ena velesila, ampak se moramo vsi zavzeti za večjo mednarodno sodelovanje na enakopravni ravni, je bilo jasno ta-

koj po uradni izvolitvi Putina za novega ruskega prvega moža. Ni namreč naključje, da je Putin enega svojih prvih uradnih obiskov na Zahodu posvetil prav prvemu možu Cerkve in človeku, ki je moral največ prispeval k padcu komunizma, papežu Janezu Pavlu II. Putin se še kako zaveda, da ima v prvem slovanskem papežu velikanskega zaveznika, saj se sveti oče zavzema za enakopravnost vseh držav na mednarodnem področju in se obenem zavzema za mir in sožitje med narodi ter seveda za obvladovanje velikih kapitalov, ki ne smejo zasluževati revnih, ampak jih osvobajati.

Sveti oče še kako razume sedanjega ruskega premiera, ki mora sam najprej rusko ljudstvo prepričati, da Rusija danes ni samo drugorazredna država, ampak da še danes lahko enakopravno sodeluje z ZDA, pa čeprav plove v hudih gospodarskih in moralno-etičnih težavah. Prav tako pa Putin ve, da lahko danes v razvitem svetu prav s pomočjo svetega očeta doseže večje upoštevanje ruskih pogledov na mednarodno politiko in stabilizacijo v svetu, na mi-

rovne pogovore in tudi ustrezne gospodarske rešitve, ki bi zadovoljile tako razvite kot tudi manj razvite dežele.

Sveti oče je že večkrat jasno povedal, da se ne smejo poniževati manj razvite države in tudi ter predvsem Rusija, ker poniževanja na vseh ravneh sproščajo samo nekontrolirane zle sile, povzročajo sovraštvo in mržnjo do bogatejših, nesožitje in mednarodne spore.

Kaj sta si sveti oče in Putin v zasebnem pogovoru povedala, najbrž nikdar ne bomo vedeli, saj sta na več kot pol ure trajajočem srečanju za tesno zaprtimi vrati govorila vsak v svojem jeziku; prisoten je bil samo še papežev osebni prevajalec, poljski jezuit, isti, ki je papežu pomagal že pri pogovorih z Jelcinom in prej z Gorbačovom. Zelo skopo tiskovno sporočilo je govorilo, da sta papež in Putin "našla veliko skupnih točk pri skupnih pogledih na današnjo svetovno ureditev in zavzemanje za mir, na mednarodno politiko". Vladimir Putin pa je s sebi lastnim skrivnostnim nasmeškom častnikarjem po srečanju dejal, da sta s svetim očetom veliko

govorila o kulturi... Gotovo pa nista govorila samo o kulturi v ožjem smislu, kajti Putin je pri papežu gotovo iskal razumevanje za svoje notranje težave in ga najbrž tudi prosil, naj obisk v Rusiji preloži vsaj za krajši čas. Ruski patriarh Aleksij II. doživlja namreč v svoji Cerkvi velike težave zlasti s krajevnimi cerkvenimi veljaki, ki nočejo niti slišati o kakršnemkoli dialogu s katoliško Cerkvijo, ki naj bi bila po njihovih trditvah z novo evangelizacijo predvsem na terenu napadalna in osvajajoča. Seveda pa prav ti ruski pravoslavni dostojanstveniki ne povedo, da so sami "zavozili barako" z vsakodnevnim pretiranim udinjanjem trenutni ruski politiki, kar je seveda kronična, zgodovinska hiba ruske Cerkve.

Putin torej še kako potrebuje svetega očeta in paradoks je v tem, da je to človek, ki je največ naredil za zrušitev realnega komunizma. In vendar ima taisti papež največ sogovornikov prav iz sveta velikih tajnih policij; tudi Putin namreč prihaja iz slavne in obenem zelo osvražene KGB, prav tako kot prej ameriški predsednik Bush iz CIA-e, še prej vsi Reaganovi sogovorniki s svetim očetom, od Casseyja dalje in še in še bi lahko naštevali.

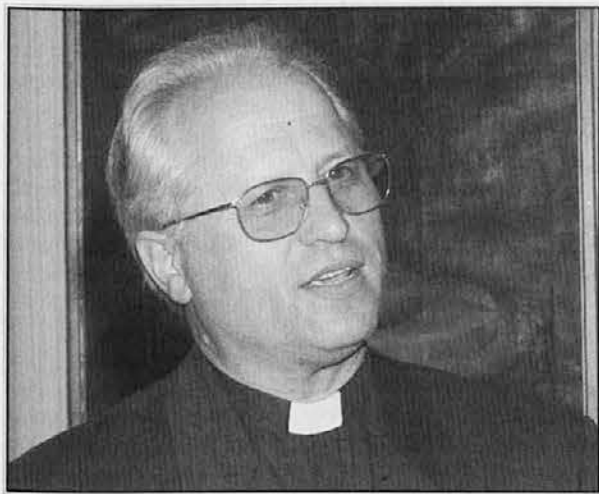
Ljudje iz tajnih policij radi tiho razmišljajo, so pragmatični in nenapadali; prav kot sveti oče, ki jih rad posluša; kot vse kaže, se dobro razumejo. Opazovalci menijo, da je bil to le prvi obisk Putina pri svetem očetu, ki ima v svetu velikansko moralno avtoriteto. Rusija pa potrebuje danes - bolj kot denarno pomoč - prav zaveznike v zahodnem svetu in moralno podporo. Le-to pa predsedniku Putinu in Rusiji lahko nudi sveti oče v izobilju.

Papežev obisk Moskve je torej notranje vprašanje Rusije in pa seveda papeževga potrpežljivega čakanja.

NOVI ŠKOFJE, DUHOVNICI IN REDOVNIKI

POSVEČENJA V SLOVENIJI

plan, dekan, prodekan, član duhovniškega sveta ljubljanske nadškofije. Od leta 1998 je član zbora svetovalcev, od jeseni 1998 pa opravlja službo arhidijakona drugega arhidijakona. Nekaj let je bil član nadškofijskega in medškofijskega katehetskega sveta in več let tudi član komisije za pastoralno družino pri nadškofijskem pastoralnem svetu. Leta 1999 ga je sveti oče imenoval za prelata. Slovenske maše v stolnici so se poleg slovenskih škofov, duhovnikov in redovnikov udeležili tudi apostolski nuncij v Sloveniji Edmond Farhat, predstavnik slovenskega kulturnega in političnega življenja, med temi tudi novi predsednik vlade Andrej Bajuk. Naj povemo še to, da bo mariborski pomožni škof dr. Anton Stres posvečen v stolnici štajerske prestolnice v soboto, 24. junija, ob 17. uri; koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak pa v koprski stolnici v sredo, 5. julija, ob 17. uri.

Že smo sredi meseca junija in slovenska Cerkev se veseli novih duhovniških in redovniških posvečenj. Letos pa so razlogi za njeno veselje še večji, saj je naša matična domovina v zadnjih tednih dobila tudi tri pomožne škofo.

V ponedeljek, 12. t.m., je bilo popoldne v ljubljanski stolnici posvečenje ljubljanskega pomožnega škofa An-

dreja Glavana (na sliki), ki ga je papež imenoval 13. maja letos. "Karkoli vam reče, storite!" (Jn 2,5) se glasi škofsko geslo prelata, ki je za svoj moto izbral Marijine besede. Rodil se je leta 1943 v župniji Soteska pri Dolenjskih Toplicah. Prelat, o katerem smo že pisali, je bil posvečen v duhovnika 29. junija leta 1972, vmes je bil med drugim ka-

Mašniška posvečenja v jubilejnem letu 2000 na Slovenskem bodo v četrtek, 29. junija, na praznik svetih apostolov Petra in Pavla. Novomašniki koprške škofije bodo posvečeni na Sveti gori ob 17. uri, novomašniki ljubljanske nadškofije v stolnici cerkvi sv. Nikolaja ob 9. uri, novomašniki mariborske škofije pa v mestni stolnici ob 15. uri.

Novi duhovniki koprške škofije bodo Tomaž Kete (roj. 1974, župnija Šturje), Rafko Klemenčič (roj. 1969, Šentviška Gora), Roman Leban (roj. 1974, Tolmin) in Iztok Mozetič (roj. 1975, Bilje). Ljubljanska nadškofija ima letos devet novomašnikov, mariborska pa tri. Osem mladih Slovencev se je odločilo, da bo služilo Gospodu v redovniških vrstah; med temi so en cistercijan, en frančiškan, dva jezuita, en karmeličan, en križnik in dva salezijan. Najstarejši od teh se je rodil leta 1967, najmlajši pa 1974.

SVETNIK TEDNA

21. JUNIJ

SILVESTER ČUK

ALOJZIJ GONZAGA, ZAVETNIK MLADINE

O današnjem svetniku, na čigar god se je verna slovenska mladina nekdanje čase pripravljala s "šestnedeljsko pobožnostjo", je duhovni pisatelj Franc Sodja zapisal: "Neštetokrat so ga zmaličili v »sladko mevžo«. Svetniki so junaki, le junaki morejo postati svetniki." Papež Pavel VI. je sv. Alojzija v radijskem govoru ob 400-letnici njegovega rojstva označil kot "mojstrovino kulture in milosti". Hitro je dosegel duhovno popolnost, kateri je posvetil bistrino duha in močan značaj. Bil je angel čistosti in zgled svetosti mladega človeka brez primere. Svoje življenje je doumel kot dar, ki naj ga deli bližnjemu." Janez Zore svoj dolgi življenjepis tega zavetnika mladine začneja z lepo mislijo: "Bil je otrok čudovitih milosti: ne bi pa postal svetnik, če z milostmi ne bi sodeloval."

Izšel je iz plemiške družine Gonzaga, rodil pa se je 9. marca 1568 na gradu Castiglione blizu Gardskega jezera. Vsi so se bali, da novorojenček ne bo preživel, tudi za mater so izgubili upanje. Otroka so krstili v sili na ime Aluigi (Alojzija). Preživela sta oba. Pobožna mati je otroka zgodaj naučila "umetnosti molitve" in do brote do revežev. Oče pa ga je že v nežni otroški dobi začel uriti v vojaških spretnostih, ker ga je določil za dediča mejne grofije. Vzel ga je s seboj v vojaški tabor, kjer je bilo okolje vse prej kot zdravo za otroško dušo. Na srečo tam ni ostal dolgo. Vrnil se je k materi in ob njej začel misliti na to, da bi svoje življenje posvetil Bogu. Oče je svoja sinova Alojzija in Rudolfa poslal na medijski dvor v Firence, da bi se izobrazila v svetnih vedah. Med bivanjem v tem mestu je Alojzij pred podobno Marijinega oznanjenja naredil zaobljubo čistosti za vse življenje; v povračilo je od nje prejel milost, da nikoli ni čutil skušnjave zoper čistost, kot je sam povedal. Ko mu je bilo dvanajst let, si je izbral geslo: "Kaj je to za večnost?" in v luči tega gesla vse presojal.

Skoraj dve leti je skupaj s starši in z bratom preživel na španskem dvoru. Tam je živo začutil, da ga Bog kliče k jezuitom. Ko je to namero razodel materi, je bila zelo vesela; potem pa še očetu, ki pa je bil odločno proti. Brez očetovega dovoljenja ga jezuiti niso hoteli sprejeti. Alojzij je pri svoji odločitvi vztrajal tako odločno, da se je oče nazadnje le vdal. Preden je zapustil svoj gosposki dom, se je Alojzij pred vsem sorodstvom odpovedal dediščini v korist svojega brata Rudolfa.

25. novembra 1585 je sedemnajstletni Alojzij vstopil v jezuitski noviciat v Rimu. V Družbi Jezusovi je preživel šest let in ves čas je bil vsem vrstnikom pa tudi starejšim članom reda vzor pobožnosti in zvestobe redovnim pravilom. V letih 1590 in 1591 je v po mnogih pokrajinah Italije divjala kuga. Bogoslovec Alojzij Gonzaga je stregel kužnim bolnikom in se tudi sam okužil. Napovedal je, da bo umrl v osmini praznika svetega Rešnjega telesa. Poslovil se je od vseh, ki so stali okoli njegove bolniške postelje, ter jim dejal, da se "odpravlja na pot v nebesa". Provincial je na to rekel: "Ta govori o smrti, kot da bi šel na izlet v Frascati!" Svojo dušo je izročil Stvarniku v noči med 20. in 21. junijem 1591, star komaj enainvajset let. Med blažene je bil prištet štirinajst let po smrti, za svetnika pa ga je razglasil papež Benedikt XIII. leta 1726 skupaj z drugim mladim jezuitom - Poljakom Stanislavom Kostkom. Tri leta kasneje ga je postavil za zavetnika mladine, posebno študentov.

Danes goduje zelo veliko Slovencev in Slovenk: pred petnajstimi leti so pri nas našli skoraj 29.000 Alojzov, zelo pogosta (več kot 13.000) je ženska oblika Alojzija. Manj pogoste so bile druge različice obeh imen: Alojzij, Lojze, Lojz, Lojzek; Alojza, Lojzka.

SESTANEK FISC TREH BENEČIJ V VIDMU

V petek, 9. junija, je bil na sedežu tednika La Vita Cattolica v Vidmu meddeželni sestanek katoliških tednikov Treh Benečij. Srečanje sta vodila urednik videmskega tednika Ezio Gognach, z njim pa še meddeželni koordinator Cesare Contarini, urednik padovanskega tednika La Difesa del Popolo. Na seji je bil prisoten tudi Novi glas z glavnim urednikom, udeležil pa se ga je tudi tržaški Naš vestnik s svojim urednikom.

Na srečanju je najprej predaval sociolog z videmske univerze prof. Tellia o vlogi tednika, dnevnika in drugih sredstev javnega obveščanja.

Nato je bil še pogovor o raznih problemih, ki neposredno zadevajo zvezo katoliških tednikov.

DOBRODELNI KONCERT V BAZILIKI NA SVETI GORI

Rotary Club v Novi Gorici bo v petek, 16. junija, ob 20. uri, v baziliki na Sveti gori že tretjič zapored priredil dobrodelni koncert. Obiskovalci bodo lahko poslušali šesto Beethovno simfonijo v izvedbi Simfoničnega orkestra RTV Slovenija in delo Lojzeta Lebiča *Miti in apokrifiti* v izvedbi bas baritonista Marka Finka. Obiskovalci koncerta naj bi dali po 2.500 tolarjev prispevka; zbrani denar bo Rotary Club namenil otrokom oddelka invalidne mladine v bolnišnici v Stari Gori. M.

OB JUBILEJU P. DR. BRUNA KOROŠAKA

ZAKLADI KOSTANJEVICE (1)

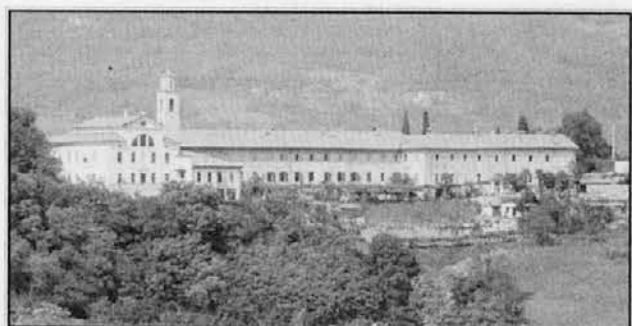
MARIJAN BRECELJ

Sedanji frančiškanski samostan (na sliki) nad Gorico in Novo Gorico, ki mu v tem času urejajo novo obleko - obnavljajo severno fasado, je že nekaj stoletij duhovno in kulturno središče ob izteku dveh dolin: Soške in Vipavske, ter seveda široke goriške ravni. Poleg duhovnega pa je bila ta (in je še) izredno kulturno žarišče, saj poleg umetnostnozgodovinskih prvin (cerkev in samostan) hrani še zgodovinske (grobnica Burbonov) in kulturne zaklade (znamenito samostansko knjižnico, ki je dobila že pred nekaj desetletji ime po p. Stanislavu Škrabcu).

Poleg teh tvarnih sledov pa so gotovo zelo pomembne osebnosti, ki so v tem samostanu živele, še posebej zaradi njihovega delovanja, ki je dalo in daje kostanjevškemu samostanskemu kompleksu pečat živga in delavnega središča.

V prvem, karmeličanskem, obdobju se je tu uveljavil p. Jeremija Modest, rojen leta 1658, ki je (podatke povzamemo po Vascottijevi *Zgodovini Kostanjevice*, 1848) napisal in izdal tri knjige razlag Sv. pisma, od katerih gre posebej odlično mesto delu z naslovom *Elucidatio literalis, moralis et anagogica in Threnos Jeremiae Prophetiae*.

Še vedno karmeličanskemu redu je pripadal tudi drugi, p. Ivan-Karel od sv. Elija, o katerem vemo, da je zapustil rokopis, ki ga isti Vascotti navaja kot *Selva imparadisata* ali po naše nekako Rajski gozd in v katerem slutimo, da je šlo za zgodovinski opis Kosta-

njevice. Žal se je sled za tem rokopisom izgubila in ga danes nimamo v razvidu.

Tretja pomembna osebnost je bil p. Clarus Vascotti sam, ki je z vrsto rokopisnih del, posebno pa s svojo *Storia della Castagnavizza* pravzaprav največ pripomogel, da je to svetišče zadobilo tak pomen, kakršnega danes ima. Če seveda izpustimo vrsto njegovih nabožnih del, prevedenih pretežno iz francoščine, pa tudi izvirnih, je seveda pravkar omenjena *Zgodovina Kostanjevice* največje in najvrednejše delo. P. Stanislav Škrabec, ki je prišel na Kostanjevico le štiri leta po Vascottijevi smrti in je utegnil od sbratov izvesti iz prve roke vse podrobnosti njegovega življenja, je menil, da je bil Vascotti "najznamenitejši mož, kar jih je kdaj živel v samostanu na Kostanjevici".

Sredi šestdesetih let 19. stoletja je tu bival in ustvarjal tudi p. Aleksander Roblek (pri krstu Konrad); ta je poučeval verouk in nemsčino na notranji, redovni gimnaziji, bolj znan in zaslužen pa je postal zaradi svojega slikarskega talenta in dela, pa tudi zaradi urejanja frančiškanskih knjižnic v Novem mestu, Brežicah, Samoboru in na Trsatu.

Ukvarjal se je tudi teoretično s knjižničarskimi vprašanji (v nemsčini je napisal rokopisno knjižnico *Kako je treba urediti knjižnico?*). Na Kostanjevici so se ohranile njegove slike: Sv. Jožef z Detetom (kopija po Tiepolu), Salvator Mundi ter Ecce homo. Tako o njem p. dr. Roman Tominc.

Seveda je za nas Slovence bila najvidnejša in najzaslužnejša osebnost na Kostanjevici prav p. Stanislav Škrabec. O njem in njegovem delu je bilo v zadnjih letih toliko in strokovno napisanega, da ne kaže tu ponavljati znanstvenih izsledkov in imen, temveč si velja ogledati njegovo delo, po zaslugi akademika dr. Jožeta Toporišiča zbrano in izdano v štirih debelih zvezkih, ki se jim pridružujejo še tri knjige predavanj na simpozijih *Škrabčeva misel*. Prezreti ne smemo in ne moremo največjega dogodka, ki se je nekaj let dogajal na Kostanjevici, namreč izhajanja nabožnega glasila za frančiškanske tretjerednike *Cvetje z vrto* sv. Frančiška.

V treh desetletjih, ki gredo nekako od leta 1842 pa do 1868, je bila na Kostanjevici še ena markantna redovniška osebnost. Bil je to podravnatelj redovne gimnazije, predavatelj fizike in matematike, gvardijan, definitor, tajnik provincije in ekshortator klerikov, predvsem pa odličen slovenski homilet p. Mansvet Šmajdek (pri krstu Janez), ki je bil tudi nabožni pisatelj. P. Mansvet je umrl sorazmerno mlad, star šele 48 let, vendar je zapustil dve knjigi pridige, prvo z naslovom *Shodni govori* (1854), in drugo, namenjeno frančiškanskim tretjerednikom *Popotni tovarš* (1860-1861). V prvi so zajete pridige, 24 govorov, ki jih je p. Mansvet govoril po naši deželi. To je nakazano že v podnaslovih, v katerih beremo o pombe, kakor: "... Na Kostanjevici...; ... pri Sv. Roku v Gorici...; pri sv. Petru blizu Gorice...; ... v Gradini...; pri sv. Križu verh Kumskega...; ... pri sv. Križu blizu Ajdovšine...; ... v Šent Vidu nad Ipavo...; ... v Šent Mavru blizu Gorice...; ... v spodnjem Cerovim v Berdih...". Seveda je mož objavljati tudi v *Zgodnji Danici*. V svojem pisanju je skrbel za lepo in čisto slovenščino in v tem ga je pohvalil celo Anton Martin Slomšek, za katerega zdaj dobro vemo, kaj mu je slovenščina pomenila (Naš lep ino častit slovenski jezik...).

Na Kostanjevici sta pisala in v Gorici izdala svoji doktorski disertaciji še dva patra frančiškana: p. Gracijan Heric (1885 - Lemont, ZDA, 1957) in p. Hadrijan Kokol(j) (1882-1946). Prvi je leta 1914 izdal v Gorici svojo disertacijo *Zur Anatomie exzentrisch gebauter Hölzer*, drugi pa leta 1915 zgodovino frančiškanskih samostanov na Spodnjem Štajerskem (*Die Geschichte der Franziskanerklöster in Untersteiermark in der Aufklärungsperiode und in der Zeit des Absolutismus*) za dosego doktorskega naslova na filozofski fakulteti univerze v Freiburgu v Švici.

DALJE

BERNARDKI RADETIČ ČERNETOVA NAGRADA 2000

PRED 450 LETI IZŠEL TRUBARJEV KATEKIZEM

PRIZNANJE ZA SLOVENSTVO

FOTO K. MUČIČ

V Trzinu je bilo v četrtek, 8. t.m., v večernih urah v Casa Albergo zelo slovesno, saj so v lepih prostorih podelili letošnjo, že 23. nagrado iz Sklada Dušana Černe.

Po treh doživeto zapetih slovenskih pesmih, ki so jih zapeli Fantje izpod Grmade pod vodstvom dirigenta Iva Kralja, je kulturni večer uvedel časniki Marko Tavčar, ki je številnim prisotnim orisal pomen nagrade, ki jo je letos prejela kulturna delavka in učiteljica, sicer pa predsednica slovenskega kulturnega društva Trzič iz Trziča gospa Bernardka Radetič.

Da je letošnja nagrajenka člana tudi v domačih logih, je izpričal s svojo prisotnostjo prof. Fabio Del Bello, trziški občinski odbornik za kulturo, ki je prisotne pozdravil tudi v imenu trziškega župana in vse občine. Povedal je, da so v Trzinu veseli Černetove nagrade Bernardki Radetič, "ker je bilo naše ozemlje vedno ozemlje, kjer sta živela slovenski in italijanski narod v sožitju, in gospe Radetič se lahko zahvalimo, da je po štiridesetletnem mrtvilo spet ustanovila slovensko kulturno društvo Trzič, kateremu skušamo v občinski upravi pomagati, kot pač zmoremo in bomo to tudi v prihodnje počeli".

Časnikar Saša Martelanc pa je spregovoril o liku pokojnega Dušana Černeta, časnikarja, političnega in kulturnega delavca, ki se je pri svojem delu vedno držal treh načel, treh vrednot, ki jih nikdar ni zatajil, in te vrednote in temelji vsega njegovega dela so bili: krščanstvo, slovenstvo in demokracija. "Bil je človek, ki ni bil nikdar proti, ampak vedno za, bil je graditelj in ne rušitelj, soustanovitelj Slovenske skupnosti in vedno za obrambo slovenskih narodnih pravic, za slovenski jezik in za slovensko domovino, tolerantno do ljudi nasprotnega mnenja in graditelj mostov," je o Dušanu Černetu dejal Saša Martelanc.

Msgr. Oskar Simčič, škof vikar za Slovence v goriški nadškofiji, je prinesel škofove pozdrave in je v imenu nadškofa msgr. Dina De Antonija in svojem imenu čestital gospe Radetič za njeno vztrajno narodnoobrambno in kulturno delo, kajti "biti Slovenec v zamejstvu in v diaspori ni lahko".

Nagrada je gospe Radetič izročil prof. Zorko Harej, ki se je tudi zaustavil pri pomenu demokracije in vlogi organizatorja v družbi, in sicer v luči, kot je organizatorsko delo pojmoval pokojni Dušan Černe, ki se je še kako zavedal pomembnosti organizatorjev za našo narodno skupnost. Posebej je še spomnil na veliko organizacijsko vlogo, ki sta jo imela msgr. Mirko Brumat in duhovnik Filip Terčelj.

Finančno sta nagrado podprli Krasna združna banka z Opčin in Zadruga banka Dobrodo Sovodnje, ki sta ju predstavljala ravnatelj Klavdij Brajnik z Opčin in Savo Ušaj iz Sovodnje.

Bernardka Radetič se je ob koncu prireditve zahvalila vsem prisotnim za številno udeležbo na slavu in seveda komisiji Sklada Dušana Černe za prejetost nagrado in povedala, da se za prihodnost v Trzinu ni bati, kajti k društvu Trzič pristopajo tudi mladi ljudje.

Po pesmi Fantov izpod Grmade je sledila prijetna družabnost, na kateri se je čutila velika povezanost slovenskih ljudi z nagrajenko in kulturnim društvom Trzič.

Na slovesni podelitvi Černetove nagrade je spregovoril tudi dr. Drago Legiša, član komisije, ki vsako leto podeljuje Černetovo nagrado. Njegov govor objavljamo v celoti.

"Danes smo tu zbrani, da izkažemo hvaležnost gospe Bernardki Radetič in ji hkrati damo priznanje, ki si ga je v polni meri zaslužila za svoje delo in za vsa svoja prizadevanja, da bi naši rojaki na območju Trziča ohranili, varovali in še dalje krepili svojo kulturno identiteto, svojo kulturno bitnost. S tem bodo ti naši bratje in sestre tako kot posamezniki in tudi kot skupnost mogli izpopolnjevati in čedalje bolj bogatiti svojo osebnost, kar ni le njihova pravica, ampak tudi njihova dolžnost, če hočemo, da bodo koristni člani družbe, sredi katere jim je usojeno živeti. To je med drugim tudi eno temeljnih načel, ki je napisano v ustavi italijanske republike, in sicer predvsem v njenem tretjem členu. Ta namreč določa, kako »imajo vsi državljani enako družbeno dostojanstvo in so enaki pred zakonom, ne glede na spol, pleme, jezik, vero, politično prepričanje, osebnost in družbene razmere«. Naloga države je, pristavljati ta člen republiške ustave, da odpravlja ovire tako gospodarske kot socialne narave, ki onemogočajo popolni razvoj človekove osebnosti.

Zdelo se mi je potrebno omeniti ta člen listine, na kateri temelji celotni pravni red države, v kateri živimo. Tem bolj potrebno je to imeti pred očmi na takšno območje, kakršno je trziško, kjer je nevarnost, da naš človek izgubi svojo narodno bitnost iz objektivnih razlogov, mnogo večja kot na drugih območjih, kjer je prisotna naša narodnostna in jezikovna skupnost.

Delo, ki se ga je z veliko požrtvovalnostjo lotila naša današnja nagrajenka, gospa Bernardka Radetič, je poleg vsega v popolnem skladu z vi-

zijo, ki jo je imel naš pokojni prijatelj in sodelavec Dušan Černe in katero je tako lepo pravkar ponazoril prijatelj Saša Martelanc. Delo gospe Bernardke Radetič znajo posebno ceniti ljudje z območij, ki od vedno neposredno težijo na Trzič, ki je bil in je delno še danes njihovo prvo naravno gospodarsko in upravno središče. To podpisani vem iz osebne izkušnje, saj kot slavljena tudi sam izhajam iz kmečke družine, ki je imela, kot smo pravili in še pravimo, čeprav zdaj nekoliko manj, »njive v Laškem«. To je bil za naše ljudi s področja Dobrodo, Jamelj, Devina, Medje vasi in še nekaterih sosednjih krajev, ki so se bavili s kmetijsko dejavnostjo, naravna težnja. Odkupovali so orno zemljo v ravnini, ki je bila tedaj last veleposestnikov, saj v Laškem z razliko od naših razmer na Krasu ni bilo malih posestnikov, temveč so obstajali le koloni. Podobne razmere so bile v Brdih.

Trzič je na začetku prejšnjega stoletja začel postajati pomembno industrijsko središče, ker je za časa Avstrije tu nastala ladjedelniška industrija. Zanimivo je, da je za primerno in ustrezno lokacijo te industrije nekaj naših slovenskih posestnikov moral odstopiti svoje njive. Trzič je tedaj postopno postajal tudi pomembno področje sekundarnih dejavnosti, kasneje tudi terciarne dejavnosti, kot sta trgovina in obrt, okrepil pa se je tudi kot upravno središče, saj so tu bili okrajno sodišče, uradi zemljiške knjige, kataster in vse, kar sodi v javno upravo. Zanimivo je, da je avstrijska državna uprava upoštevala razvoj tega območja, prisotnost in potrebe slovenskega življa, kar med drugim dokazuje podatek, da je tik pred izbruhom prve svetovne vojne poskrbel, da je bil na sodišču v Trzinu tudi slovenski sodnik. To je bil tedaj mladi dr. Ivan Ples, ki je pravkar diplomiral iz prava na univerzi na Dunaju in je izhajal iz znane Plesove družine iz Devina. Po prvi svetovni vojni je bil dolga leta glavni tajnik Trgovinske zbornice v Ljubljani in po drugi vojni tajnik tamkajšnje Gospodarske zbornice. Vsako leto je po drugi vojni prihajal na obisk v rojstni kraj. Umrl je sredi sedemdesetih let, prav med takšnim obiskom, in je pokopan na pokopališču v Devinu.

Slovensko prisotnost v Trzinu dalje dokazuje dejstvo, da smo imeli po drugi svetovni vojni tu slovensko osnovno šolo, ustanovljeno za časa Zavezniške vojaške uprave, ki pa je žal usahnila, zlasti kmalu po tisti nesrečni operaciji leta 1947, ko je množica delavcev iz tukajšnjih ladjedelnic zapustila Trzič in se izselila v tedanjo Jugoslavijo. Operaciji so botrovali ideološki razlogi in se je kmalu izkazala za v vsakem pogledu naravnost katastrofalno. S tem pa se je tudi prekinil naravni razvoj Trziča in je bilo žal tudi konec doprinosa, ki so ga k njegovemu razvoju do tedaj leta in leta dajali naši slovenski ljudje.

Gospa Bernardka Radetič je torej začela z zares pionirskim opravilom, saj je bilo treba začeti z delom na pravem pogorišču. S pomočjo sodelavcev in sodelav je zbrala, organizirala in končno tudi ustanovila kulturno središče, ki je že rodilo bogate sado-ve. Globoko sem prepričan, da bodo v prihodnosti uspehi še vidnejši, kar ne bo koristilo le našim rojakom, ampak celotni družbi. Ko ji čestitam za nagrado, ji hkrati iz srca voščim še mnogo nadaljnjih uspehov, kar velja seveda tudi za vse njene sodelavce in sodelavke ter za celotno društvo."

PRVI SLOVENSKE KNJIGE V CAST

V rojstnem kraju Primoža Trubarja, v Rašici, je bila v nedeljo, 11. t.m., slovesnost ob 450-letnici izida prve slovenske knjige. Prva v slovenskem jeziku natisnana knjiga je bil Katekizem Primoža Trubarja in zato tudi proslava v njegovem rojstnem kraju.

Proslave se je udeležil tudi novi predsednik slovenske vlade dr. Andrej Bajuk z ministrom za kulturo, pisateljem Rudijem Seligom, in vrsto drugih ministrov. V svojem nagovoru je dr. Bajuk poudaril, da se z jezikom ohranja narodova samobitnost, knjiga pa zagotavlja njegov kulturni obstoj. V svojem posegu se je dr. Bajuk spomnil tudi svoje življenjske poti in navezanosti na slovenstvo, saj je znano, da je Slovenec v Argentini več kot petdeset let ohranila pri narodnem življenju skoraj izključno pisna slovenska beseda.

"Kot narod moramo sprejemati izlive novih časov, a nanje moramo odgovarjati kot Slovenci," je dejal dr. Bajuk in dodal: "Spoštujemo in varujemo to dragoceno dediščino, da jo bomo kot neprecenljivo bogastvo predali generacijam, ki prihajajo!"

Slavnostni govornik na proslavi 450-letnice slovenske knjige pa je bil predsednik Društva slovenskih pisateljev Evald Flisar, ki je bil zelo zadovoljen z nagovorom dr. Bajuka, sam pa je bil dosti bolj kritičen in stvarjen do slovenskega trenutnega stanja, v katerem je vse manj prostora za slovensko knjigo in tudi slovenski jezik se vse bolj umika nekakšni slovensko-angleški jezikovni mešanici.

"Slovenska knjiga je stara 450 let, ni pa gotovo, če jih lahko pričakuje še toliko, če ji ne grozi izumrtje," je na Trubarjevi domačiji opozoril Evald Flisar, ki je tudi dejal, da je pesimističen glede tega zato, "ker je lakomni kapital do domače knjige brezbrizen, z njo se pač ne more zaslužiti, ker založniki izdajajo vse manj prevodov temeljnih tujezikovnih knjig in ker postaja slovenski jezik vse manj podoben slovenščini."

DRAGA 2000: OD 1. DO 3. SEPTEMBRA XXXV. ŠTUDIJSKI DNEVI

V Parku Finžgarjevega doma na Opčinah bodo od 1. do 3. septembra potekali letošnji, XXXV. študijski dnevi Draga 2000.

V petek, 1. septembra, bo ob 17. uri okrogla miza, pri kateri bodo sodelovali Marta Ivašič, Vojko Kocjančič in Marjan Kravos, na perečo temo *Kakšno šolo želi in potrebuje slovenska manjšina?*

V soboto, 2. septembra, ob 16.30 bo Aleksander Zorn govoril o *Težavah s slovensko identiteto*.

V nedeljo, 3. septembra, ob 10.30 bo govoril dr. Tone Jamnik o *Spravi - procesu osvobodjenja in znamenju poguma*, ob 16. uri pa dr. Stane Granda o *Združeni Sloveniji in slovenski državi*. Ob 9. uri bo na prireditvenem prostoru daroval mašo tržaški škof msgr. Evgen Ravignani.

Evald Flisar je dejal tudi to, da je paradoks slovenskega knjižnega trga tudi v tem, da izhajajo na Slovenskem preveč knjig, predvsem slabih knjig, ki dušeče vplivajo na vse in še posebej na slovenski knjižni trg. Opozoril je na slabosti svobodnega trga, kajti "kapital v rokah človeka, ki ga ne zavezuje nikakršna odgovornost, nikakršna moralna ali nacionalna obveza, začne slej ko prej povzročati škodo". Flisar pa je tudi opozoril, "da kapital brez intervencije odgovornih posameznikov in ne nazadnje države uniči slovensko knjigo. In tako v dveh, treh desetletjih poradira vse, kar smo doslej s Trubarjem in v 450 letih po njem." Flisar je tudi opozoril na dejstvo, da večina slovenskih izobra-

žencev bere strokovne in druge knjige v tujih jezikih, in dejal, da nas ne bo smelo presenetiti dejstvo, če bodo današnji slovenski osnovnošolci čez deset let brali samo angleške knjige. Nadalje je opozoril na dejstvo, da slovenščina čedalje bolj postaja podobna angleščini, čeprav se Flisar zaveda, da je jezik živa tvorba in zato vsrkava vase tuje izraze. Tako je paradoksalno, da se lahko Anglež po Flisarjevemu mnenju vse bolj počuti doma na Slovenskem in Slovenec vse bolj doma na Angleškem, a "kje se bo počutil doma Slovenec, ko bo ostal brez doma?", se je še vprašal Flisar.

"Država drugače gleda na vse, kar nas je konstituiralo in skozi stoletja ohranjalo kot nacionalno skupnost. Za državo slovenska knjiga ni več konstitutivni element naše nacionalne samostojnosti in zavesti, to vlogo so prevzeli zastava, vojska, mednarodno priznani pravni status in podobno. Nisem več Slovenec zato, ker berem in pišem slovensko; ampak zato, ker imam slovenski potni list," je opozoril Flisar, ki je tudi dejal, da bo z vstopom v EU in v sedanjih procesih globalizacije "slovenska knjiga na krutem svobodnem trgu v neenakem boju poražena, legalno pač po pravilih, da na trgu zmaga močnejši. Tiskali in brali jo bodo samo še redki entuziasti, romantični nostalgiki, tako, kot se to že dolgo dela v Walesu." Zato se je zavzel Flisar za nacionalni kulturni program, ta pa mora "več kot nujno vsebovati tudi in predvsem pretehtano strategijo za ohranitev slovenskega jezika in literature".

"Za zrel evropski narod je preprosto nedostojno, da se njegovi politiki ukvarjajo predvsem sami s sabo in s svojimi združbami, za pomembne in dolgoročno usodne stvari pa ne najdejo niti časa niti volje. Skoraj pol tisočletja po Trubarju je najmanj, kar si zaslužimo, oblast, ki ni sama sebi namen, ampak je oblast za ljudi v imenu ljudi. Ti ljudje pa hočejo tudi v združeni Evropi ostati Slovenci, ne le zato, ker tako piše v njihovih potnih listih, ampak tudi zaradi Prešerna, Levstika, Cankarja, Kocbeka in pre mnogih drugih. Predvsem pa zaradi enega največjih Slovencev, Primoža Trubarja," je zaključil svoj slavnostni govor predsednik Društva slovenskih pisateljev.

ZUT

Catechismus

In der Windigern Sprach
sambt einer kurtzen Auflegung
angesang weiß. Item die Litav
nai und ein predig vom rech
ten Glauben / gestelt durch
Philopatridum
Jliricum.

Anufratku Poduuzhene skatev
rim vsaki zblouk more vo
nebu pyti.

Vjam s. 2.
Reminiscensur & conuertentur ad
Dominum uniuersa finis terra.

CD-PLOŠČA SKUPINE
EVASION

»JE, KAR JE«

IVAN ŽERJAL

Pirjavec je svoja filozofska spoznanja razvijal zlasti z analizo slovenske in evropske literarne zgodovine. Na predstavitvah je bila med drugim poudarjena še zlasti Pirjavečeva analiza slovenske poezije in njene "Prešernovske strukture" oz. nesvobode v funkciji blokiranega naroda, pa tudi njegova analiza evropskega romana, ki je doživela tri faze: marksistično, pozitivistično in historično komparativistično, na koncu pa še eksistencialno interpretacijo v luči spisov Gyorgya Lukacsja in Martina Heideggerja.

Ob priložnosti predstavitve knjige je bilo avtorju Martinu Breclju priznано, da mu je uspelo Pirjevčev misel postaviti tudi v širši okvir sodobne evropske filozofije, tako da je imanentnemu sledenju dodal še pogled "od zunaj". Sam Breclj pa je dejal, da mu je obravnavanje Dušana Pirjevca in njegove misli pomagalo odkrivati poti iz filozofske krize, v katero je bil svojčas zabredel. Pirjevec je za Breclja zelo zanimiv in stimulativen mislec, ki je, po razočaranju nad osvobodilno borbo in revolucijo v Sloveniji, stopil na pot svobodomiselstva in pri tem šel zelo daleč, a po Brecljevem mnenju ne do tiste točke, ko svobodomiselstvo prehaja v nihilizem. Sicer pa so meje Pirjevčeve misli v tem, da je postavil na mesto tradicionalnih vrednot, ki jih je označil za majave in za izraz človekovega napuha in volje do moči, šibke nadomestke.

Skupine Evasion ni treba posebej predstavljati. Sestavljajo jo pianistka Claudia Sedmach, flavtistka Tamara Tretjak, kitarist Marko Feri, kontrabasist Aleksander Ipavec, harmonikar Igor Cante ter vibrafonist in bobnar Dario Savron. Vsi izvajalci so študirali na Glasbeni matici ter se izpopolnjujejo pri priznanih glasbenih pedagogih in so, bodisi posamezno kot skupinsko, dosegli visoko kakovostno raven in vrsto uspehov. Kot skupina delujejo od leta 1997 in je zanje značilno, da jemljejo v posebej različne glasbene vrste, še posebej pa so jim pri srcu tisti avtorji, ki se v svojih skladbah posvečajo združevanju oz. mešanju različnih elementov teh zvrsti (klasike ali jazz glasbe, tanga, ljudske glasbe idr.). Taka avtorja sta npr. Francoz Claude Bolling in Argentinec Astor Piazzolla, katerih skladbe so prisotne na cd-ju. Bollingove so skladbe *Hispanic Dance*, *Mexicaine* in *Africaine* (iz *Konzerta za kitaro in jazz piano trio*), *Gaylancholic* in *Madrigal* (iz *Picnic suite* za flavto, kitaro in jazz piano trio) ter *Espiegle* (iz *Suite za flavto in jazz piano trio*), Piazzollove pa skladbe *Vayamos al diablo*, *Las cuatro estaciones porteñas* (*Invierno porteño*, *Primavera porteña*, *Verano porteño* in *Otoño porteño*), *Libertango*, *Oblivion* in *TOT*. Izbor iz sporeda cd-plošče je skupina Evasion tudi izvedla na zgoniškem koncertu.

Spremno besedo k plošči je napisal Roberto Calabretto, ki podaja zgoščen oris novih težej in v glasbi na začetku 20. stoletja ter glavne značilnosti Piazzollovega in Bollingovega umetniškega ustvarjanja. Snemanje je potekalo v studiu East Border Sound v Nabrežini, za produkcijo pa je poskrbela družba EBS Classic.

- 1ž

Največja brezplačna enciklopedija na svetu! Tako bi lahko označili Internet. Poleg tega je to še najbolj izpolnjena in necenzurirana podatkovna baza. Vedno manj se govori o internetu in vedno bolj ga uporabljamo. Vedno bolj postaja sredstvo vsakdanje uporabe in kmalu bodo o Internetu namesto novinarjev in navadnih smrtnikov v barih govorili le še specializirani intelektualci na svojih zaprtih kongresih ter premlevali psihološki vpliv interneta na razvoj mladostnika. Toda zaenkrat o internetu še govorimo, saj bomo potrebovali kar nekaj let, da se privadimo na to stvarnost in ne razmišljamo več o njej.

Stvar je presenetljiva, ker lahko na internetu najdeš skorajda vse. Ne pretiravam. Če bi hotel pretiravati, bi rekel, da najdeš prav vse. Določeni stvari ni, ker se še nihče ni spomnil, da bi jih tja dal. Ostalo pa je skoraj vse. Te zanima, kako zgleda Clintonova rojstna hiša? Prav gotovo jo boš že našel. Bi rad vedel, kolikokrat na dan jedo rakuni? Grem stavit, da lahko najdeš kar nekaj različnih strani o tem. Bi rada izvedela, kakšne barve so bile tiste tapete v sobi na otoku svete Helene, ki so zastrupile Napoleona? Prav gotovo se je kdo s tem vprašanjem že ukvarjal in ponosno dal svoj odgovor na internet. Bi rad videl svojo hišo iz vesolja? Sam poznam kar dva internet naslova, kjer si lahko ogledaš satelitski posnetek lastnega mesta. Slike je naredil tako ruski kot ameriški satelit in oba poznata kraje kot Vogrsko, Stara Gora, Ločnik, Solkan, Štandrež itd.

Dejstvo je, da je internet svobodni medij. Svojo internet stran lahko postaviš tudi anonimno. Če hočeš, ne bo nihče mogel izvedeti, kdo je stran postavil in zanjo plačal. Sedva izkoriščajo to predvsem tisti, ki postavljajo na internet pornografske in pedofilske strani. Prav gotovo pa lahko najdeš kakšno stran z informacijami o Talibanih, tamilskih tigrih, čečenskih upornikih in še kakšni bolj ali manj skrivni, preganjeni ali celo kriminalni organizaciji. Za velik del informacij pa se lahko zahvalimo ljubiteljem in prostovoljnim navdušencem. Mnogo je strani, ki so jih postavili ljudje, ki so navdušeni nad kako stvarjo in so čutili, da morajo informacije o tem deliti z drugimi. In ti ljudje nam potem omogočajo, da zveemo, kakšne barve kletko imajo raje puščavske miši in zakaj je Pancho Villa skoraj umrl, medtem ko je jedel palačinke.

Bojim se pa, da stvar ne bo tako dolgo trajala. Morda prav kmalu se bo nekaj bistveno spremenilo. Vsa zadeva bo šla po poteh televizije, saj sta obe nastali na isti način in se podobno razvijali. Televizija je nastala za vojaške potrebe in potem počasi postala stvar splošne uporabe, internet tudi. Na začetku nihče ni vedel, čemu bi televizija lahko služila, in ista velja za internet. Kmalu so televizijo odkrili oglaševalci in je postala suženj sveta reklam. Ko ne bi bilo reklamnih agencij, ki so odkrile, da je televizija lahko odlično sredstvo za oglaševanje vseh možnih izdelkov na vsakem domu, bi televizija ostala le še tehnološka zanimivost. In internet je tudi vsak dan bolj poln reklam in novih prijemov v oglaševanju.

Na razvoj vpliva tudi želja po kontroli nad tem medijem. Predvsem pornografske strani se rade odpirajo tudi tam, kjer si jih človek najmanj pričakuje, kar je sicer formalno prepovedano. Če se bo internet že jutri združil s televizijo, bo nekdo moral poskrbeti, da se to ne bi več dogajalo. Vaši otroci bodo iskali Pokemone in naleteli na pornografsko verzijo te risanke. Zato bo prej ali slej uvedena kontrola, kar je prav, vendar bodo z njo izginile - vsaj tega se bojim - vse tiste ljubiteljske in brezplačne strani, ki nam dajejo toliko informacij.

PETER SZABO

V GORICI PREDSTAVITEV PETIH PUBLIKACIJ SLORIJA

RAZISKOVALNA PRIZADEVANJA

Predstavitveno srečanje, ki so se ga udeležili avtorji tematsko zelo različnih objavljenih študij, sta vodila Aldo Rupel z goriškega sedeža SLORI-ja in ravnatelj deželnega inštituta E-midij Susič. Predvsem prvi je izpostavil, da imajo publikacije zemljepisno izhodišče v naši stvarnosti, njihov okvir pa je širše evropski.

Norina Bogatec je avtor s sociološkimi prijemi izdelane študije o dvajsetletni dejavnosti Slovenskega de-

želnega zavoda za poklicno izobraževanje. Emidij Susič in Aldo Rupel pa sta opravila izredno zanimivo raziskavo o maturantih na goriških slovenskih šolah po drugi svetovni vojni, s čimer sta hotela ob dragocenih podatkih poudariti intelektualni potencial goriških Slovencev. S podobno temo, a ob upoštevanju temeljne razlike, da v Nadiških dolinah ni slovenskih visokih šol, se ukvarja delo Ricarda Ruttarja z raziskavo o beneških maturantih; ta je izšla lani v italijanski. Tokrat je pri SLORI-ju izšel njen slovenski prevod.

V tretji publikaciji so objavljeni v angleščini referati s prvega srečanja manjšinskih dnevnikov, ki je bilo v Trstu aprila 1998 z veliko mednarodno odmevnostjo. V knjižici imajo posebno dokumentarno vrednost predstavitve posameznih evropskih manjšinskih dnevnikov s posnetkom njihove naslovne glave.

Poudarek gre posvetiti peti publikaciji, italijanskemu prevodu knjige *Med poslušnostjo in odgovornostjo*, katere avtor je Robi Kroflič, profesor teorije vzgoje na Oddelku za pedagogiko in andragogiko filozofske fakultete v Ljubljani. V študiji obravnava poizkuse moralne vzgoje predšolskih otrok v novih demokratičnih razmerah v Sloveniji. V predgovoru za italijansko izdajo je Robi Kroflič zapisal, da ta prevod omogoča širitev slovenskih izkušenj tudi v Italiji, kjer ima predšolska vzgoja otrok dolgoletno tradicijo. Tako je v začetku 20. stoletja Maria Montessori utirala pot pogledu na vzgojo, ki bi se prilagala otrokovi razvojni naravi, in razvila kopico novih didaktičnih pristopov. Po drugi svetovni vojni pa je Loris Malaguzzi razvijal idejo ustvarjalnega otroka, ki je zmožen uporabe stotih jezikov, rok, misli in načinov komuniciranja, če mu v zgodnjem otroštvu ponudimo ustrezno vzgojno okolje.

Knjigo, pravi slovenski best seller, je v italijanščino prevedel Aldo Rupel, pri izdaji pa sta pomagali Joža Ferjančič, direktorica in pedagoški vodja vrtca v Novi Gorici, in skupina vzgojiteljic z območja Nove Gorice.

OBNOVITEV ITALIJANSTVA V
OBMEJNIH KRAJIH
PO ZMAGI (1918-1928), 6.

OBJAVLJAMO DOKUMENT, KI SE JE OHRANIL PO ZASLUGI
POKOJNE GORIŠKE UČITELJICE GITE RIJAVEC. GRE ZA
PREVOD PROF. ALEŠA KOMAVCA, KI JE IZ ITALJANSKEGA
IZVIRNIKA PRELIL V SLOVENŠČINO SRHLJIVO SLIKO
ZATIRANJA SLOVENCEV POD FAŠIZMOM.

"Občinska uprava, ki sicer ne odklanja bremena, ki ga je sama prostovoljno prevzela in ob popolnem priznavanju dejstva, da mesto Gorica žrtvuje ogromne denarne zneske in tudi namerava nadaljevati svoje politično poslanstvo, ki izhaja iz njegovega zemljepisnega in zgodovinskega položaja, prosi spoštovano ministrstvo, da upošteva tudi šest navedenih razredov in k številu prebivalstva, ki je po ljudskem štetju iz leta 1921 znašalo 30.371 prebivalcev, prišteje še nadaljnjih 2000 prebivalcev ter na tej podlagi obračuna in dodeli izreden prispevek države v korist naše občine."

Deželni svet za šolstvo, ki je prejel prošnjo ali bolje rečeno, priznanje v korist asimilacije tujerodcev, dne 22. 12. 1926 z odlokom sporočil naslednje:

"Samostojna goriška občina sprejema v svoje šole znatno število učenec iz bližnjih občin, v katerih so šole, ki jih upravlja kraljevo skrbništvo za šolstvo (150 Slovencev in nad 400 Italijanov);

- ob upoštevanju političnih in narodnih interesov, jasno izhaja nepre-

deli izreden prispevek države v korist naše občine."

Deželni svet za šolstvo, ki je prejel prošnjo ali bolje rečeno, priznanje v korist asimilacije tujerodcev, je dne 22.12.1926 z odlokom sporočil naslednje:

"Samostojna goriška občina sprejema v svoje šole znatno število učencev iz bližnjih občin, v katerih so šole, ki jih upravlja kraljevo skrbništvo za šolstvo (150 Slovencev in nad 400 Italijanov):

- ob upoštevanju političnih in narodnih interesov, jasno izhaja nepre-

cenljiva korist in uspeh ukrepov, ki jih občina Gorica izvaja z najširšimi pogledi in občudovanja vrednim občutkom za italijanstvo ter sprejema v svoje šole slovenske učence, ki so deležni posebne skrbi in izobrazbe;

- ob dejstvu, da poleg stroškov za učitelje občinska uprava prevzema še bremena raznih drugih stroškov za razne oblike socialne pomoči:

- ob dejstvu, da je izredni prispevek, za katerega je zaprosila občina, predvsem priznanje za njeno požrtvovalno delo pri doseganju ciljev za utrjevanje italijanstva.

Zaradi navedenih dejstev Deželna uprava za šolstvo soglasno predlaga, da se zahtevi občine Gorica v celoti ugoti in se ji dodeli prispevek v višini 26.000.- Lit za šolsko leto 1924-1925, ob tem pa si pridržuje pravico, da ponovno prouči stanje v novem šolskem letu."

Spoštovano ministrstvo je v celoti sprejelo predlog in odredilo, da se nakaže navedeni znesek.

Podobne sklepe je ministrstvo sprejelo za šolsko leto 1925-1926 in 1926-1927, ob tem pa je treba poudariti, da se je dotok tujerodnih učencev precej zmanjševal, in to iz cele vrste razlogov, ki jih na tem mestu ne bi mogli naštevati.

Dotok šolske populacije iz okolice proti središču pa se bo umetno povečal takoj, ko bodo šole iz krajev, ki so bili v zadnjem času priključeni občini Gorica, prišli pod neposredno upravo občine Gorica.

Ob zaključku lahko z mirno vestjo ugotovimo, da ponovna vzpostavitev italijanstva - ki je bilo v Gorici že nevarno načeto in ogroženo - je nedvomno danes že dovršeno dejstvo.

Temu pa je učinkovito prispevala budna in temeljita vztrajnost občinske uprave, predvsem pa nedvoumni in odločni ukrepi fašistične vlade.

GORICA, JUNIJ, 1928 / VI. LETO
FAŠISTIČNEGA ŠTETJA
OBČINSKI DIDAKTIČNI RAVNATELJ
(Podpis nečitljiv)

OTROŠKI PRAZNIK

PASTIRČKOV DAN
V BAZOVICI

FOTO KROMA

V nedeljo, 11. junija, je v poznih popoldanskih urah Slomškov dom v Bazovici zajel razposajen in vesel otroški živžav. Večje število tržaških otrok, malih bralcev in bralcev priljubljene revije Pastirček, se je namreč skupaj s svojimi starši in svojci zbralo v Slomškovem domu, da se je udeležilo tradicionalnega Pastirčkovega dne.

Bazovski otroški praznik je imel karseda bogat spored kljub odsotnosti sicer napovedanih lutk. Pozornost malih udeležencev srečanja sta pritegnila nastopa skupine mladih plesalk baletne skupine Solol iz devinsko-nabrežinske občine pod vodstvom Cristine Di Dio ter domačega otroškega zbora A. M. Slomšek, ki je pod vodstvom Zdenke Križmančič vrstnikom in njihovim svojcem postregel s šestimi pesmimi. Najbolj pričakovana pa je bila vsekakor predstavitev nove knjige Anamarie Volk Zlobec *Katarince*, ki je pred kratkim izšla pri Goriški Mohorjevi družbi. Otrokom jo je na učinkovit in privlačen način predstavi-

la Barbara Rustja, ki je prebrala eno izmed pravljic, objavljenih v knjigi, ki jo je z ilustracijami opremila Magda Starec Tavčar.

Kot se spodobi za take prireditve, se je Pastirčkov dan končal z družabnostjo. Knjiga *Katarince* je šla dobro v prodajo, in to povrh še z avtogramom obeh avtoric. Petdeset izvodov knjige je odkupila Zadruga kraška banka, ki bo izvide podelila otrokom slovenskih šol na Krasu.

SKK ZAKLJUČIL SEZONO

S premiero predstave *Utrpi in antiutрпи* se je v soboto, 10. t.m., v Marijinem domu pri Sv. Ivanu končala letošnja sezona Slovenskega kulturnega kluba. Mladi člani gledališkega krožka SKK so namreč pod pokroviteljstvom Radijskega odra uprizorili tekst po mladinski povesti Genij v kratkih hlačah Slavka Pregla, ki ga je priredila, dramaturgizirala in režirala mentorica krožka prof. Lučka Susič. K dogodku se bomo še vrnili.

NA NAŠIH ŠOLAH

KONEC POUKA V ZNAMENJU
PROSLAV IN POIMENOVANJ

Junij je mesec, ko se na naših šolah konča redni pouk. Tisti, ki se bodo v prihodnjih tednih morali še truditi in potiti, so seveda letošnji maturanti na nižjih in višjih srednjih šolah. Sicer so zadnji tedni pouka potekali, zlasti na osnovnih šolah, v znamenju podeljevanja bralnih značk in številnih zaključnih prireditev. Ponokod pa so bile te prireditve še posebej slovesne, saj so sovpadale s proslavljanjem obletnic poimenovanj ali pa prav s poimenovanji samimi.

Tako je bilo npr. v petek, 9. t.m., pri Sv. Ani in v Zgoniku. Še posebej velja tu omeniti slavje pri Sv. Ani, kjer so krajevni slovenski vrtec poimenovali po msgr. Jakobu Ukmarju. Izbira verjetno ne bi mogla biti bolj posrečena, saj je bil msgr. Ukmar po besedah vseh udeležencev slavlja (od didaktične ravnateljice Ksenije Dobrila in tržaškega škofa Evgena Ravignanija, ki je blagoslovil pročelje, pa do prof. Tomaža Simčiča, ki je predstavil Ukmarjev lik, ter predstavnikov staršev, družtev in oblasti) najprimernejši kandidat za to čast: ostal je vedno trden v zvestobi kr-

FOTO KROMA

ščanskim načelom in vrednotam, kamor sta spadali tudi zvestoba slovenstvu ter slovenskemu jeziku in kulturi, istočasno pa tudi prizadevanje za enakopravnost, bratstvo in sožitje med narodi. Msgr. Ukmar, po značaju sicer tih in odmaknjen, je bil človek številnih zanimanj in interesov, predvsem pa je s svojo izobrazbo in s svojim moralnim zgledom kljub navidezni odmaknjenosti globoko zaznamoval prostor in čas, v katerem je živel.

Istega dne so v Zgoniku proslavili 20-letnico poimenovanja osnovnih šol v Zgoniku in Saležu po 1. maju 1945 in po učitelju Lojzetu Kokoravcu-Gorazdu. Didaktična ravnateljica Marina Castellani, župan Mirko Sardo in predstavnica staršev Anica Guštin so podčrtali pomen šole kot ustanove, ki naj izobražuje in vzgaja otroke za bodoče življenje, predvsem v spoštovanju različnosti. Šolo je treba čuvati in zanjo skrbeti.

Povsod pa niso mogli praznovati. To je bil primer Rojana, kjer bo nižja srednja šola Fran Erjavca zaprla vrata. Ta je že pred časom doživela udarec z izgubo avtonomije in priključitvijo šentjakobski šoli Ivan Cankar. V kratkem pa bo z odhodom zadnjih dijakov, ki bodo maturirali, ostala prazna. Šola Erjavca je torej doletela ista usoda kot pred letom dni rojansko osnovno šolo. Tržaški Slovenci imamo torej še eno šolo manj.

NA TERČONOVEM BORJAČU V SLIVNEM

ZAKLJUČNI KONCERT
NABREŽINSKIH ZBOROV

FOTO KROMA

V čudovitem okolju, na borjaču Terčonove domačije v Slivnem, je bil v soboto, 10. t.m., zaključni koncert obnove mladinskega zbora Kraški slavček, ki ga vodi A. Lenka Radetič, in mešanega pevskega zbora Igo Gruden, ki ga vodi Adi Danev. Prireditve ob koncu sezone je SKD Igo Gruden pripravilo v spomin na znanega nabrežinskega glasbenika in zborovodjo prof. Sergija Radoviča, ki je umrl v prometni nesreči pred 20 leti.

Društvo je v letošnji sezoni želelo poživiti in dvigniti delovanje svojih zborov. V skrbi za vzgojo novih pevskih generacij so obnovili delovanje mladinskega zbora Kraški slavček, ki je dobro poprijel

in imel kar nekaj nastopov. Na sobotni prireditvi je 17-članski zbor zapel osem pesmi, ki jih je na klavir spremljala Beatrice Zonta. Zbor sestavljajo v glavnem dijaki nižje srednje šole iz Nabrežine ter nekaj učencev petega razreda. Pevovodkinja A. Lenka Radetič je ustvarila homogeno in zlito pevsko telo, ki je predstavilo kar pester program različnih slogov, ob ponarodeli Nmau čriez jizaro do znane Gobčeve Čira-čara in dveh pesmi sodobnih slovenskih skladateljev Duha in Goloba ter tri pesmice iz ameriške oziroma francoske pevske tradicije. Na koncu pa še znano *Kekčevo pesem* v Struclovi priredbi.

MePZ Igor Gruden je jeseni prevzel znani pevovodja Adi Danev, ki je svoje bogate izkušnje z opernimi zbori po Italiji in svetu vložil v delo z nabrežinskimi pevci. Odrasli zbor je tako pridobil v zvočnosti, ki je značilna za take pevske sestoje. Predstavili so pesmi, ki so jih vadili med letom, in sicer Hubadovo priredbo *Po jezeru*, rahlo Kogojev priredbo ljudske *Stoji mi polje*, *Magdalenco* Alda Kumarja. Dirigent Adi Danev pa je priredil oziroma napisal pesmi *Oj, božime - sdrindulaile*, nato *Pesem* ter še znano nabrežinsko himno *Od Slivnega do Križa*. Večer, ki je privabil ljubitelje zborovskega petja od blizu in daleč, je pokazal, da sta nabrežinska zborova temeljito drugače zastavljena delo, ki bo tudi v prihodnje rodilo zanimive sadove na področju zborovske kulture.

V CERKVI NA OPČINAH

KONCERT
SKUPINE
GALLUS
CONSORT

Društvo Finžgarjev dom je v nedeljo, 11. t.m., priredilo v župnijski cerkvi sv. Jerneja na Opčinah koncert znane tržaške skupine Gallus Consort, ki želi predstaviti občinstvu zlasti staro glasbo. Ob tej priložnosti so člani skupine (Dina Slama - alt in čembalo, Miloš Pahor in Erika Slama - prečna in kljunasta flavta, Irena Pahor - kljunasta flavta in viola da gamba ter Edi Majaron - violončelo) posredovali občinstvu izbor iz del velikih baročnih skladateljev, saj, kot je pisalo v koncertnem listu, medtem ko sodobna glasba rešuje probleme sedanjega časa, se baročna glasba dotika intimnih osebnih problemov, ki so vedno enaki, tako včeraj kot danes in jutri. Koncert pa so ponudili ljudem, ki v času komunikacij, ki ne komunicirajo, v času neomaterializma čutijo potrebo po glasbi, ki je namenjena duši.

Nedeljski koncert na Opčinah je obsegal dela Antonia Vivaldija (*Sonata v G-duru*), Marina Maraisa (*Folies*), Françoisa Couperina (*La Sultane*), Johanna Sebastiania Bacha (*recitativ Du lieber Heiland du*, *arija Buss und reu* in *arija Komm, leite mich*) in Georga Philippa Telemanna (*Kvartet v d-molu*).

Vabimo vas z Novim glasom na
SVETOLETNO ROMANJE V RIM
od 4. do 8. septembra.

Odhod avtobusa iz Trsta s postankom v Sesljanu, Jamljah in Gorici. Vpisovanje na naših uradnih mestih v Gorici (tel. 0481 533 177) in Trstu (tel. 040 365 473) ter pri g. Jožetu Markuži (tel. 040 229 166).

Pohitite z vpisom!

Nova zlatarna

Tanja Preziosi

lastnik Davide Peric

Ul. S. Nicolò 11- Trst - tel./ fax 040 3720141

Srebrni okviri in pripomočki za urad GUERRINI

Zapestnice NOMINATION

Nakit iz srebra, zlata in belega zlata

Darila za poroko, krst in birmo!

Vse po najboljših cenah v centru Trsta

Obiščite nas!

DSI / OKROGLA MIZA OB IZIDU KNJIGE

IVAN NABERGOJ ZGLED TUDI ZA DANAŠNJI ČAS

IVAN ŽERJAL

Med nedavno izdanimi novimi publikacijami Krožka za družbena vprašanja Virgil Šček je tudi študija mladega tržaškega zgodovinarja Petra Rustje z naslovom *Med Trstom in Dunajem - Ivan Nabergoj v avstrijskem državnem zboru* (1873-1897). Študija je izšla kot 28. zvezek v zbirki "belih priročnikov" krožka Šček in kot 20. zvezek v zbirki *Zgodovinskega časopisa*, ki ga izdaja Zveza zgodovinskih društev Slovenije v Ljubljani. Krožek Virgil Šček je torej izdal knjigo o glavni osebnosti tržaškega slovenskega političnega in družbenega življenja v drugi polovici 19. stoletja, to je o Ivanu Nabergoju, ki je zastopal interese tržaških Slovencev v avstrijskem državnem zboru 24 let (od 1873 do 1897), v tržaškem mestnem oz. deželnem svetu pa kar 35 let (od 1865 do 1900). Ivan Nabergoj (rodil se je na Proseku leta 1835 in umrl prav

tam l. 1902), je bil slovenski politik, ki je zagovarjal narodne, jezikovne in gospodarske interese svojih ljudi. Kljub temu da je bil kmečkega izvora in samouk, je imel izjemen politični talent, z gojenjem katerega se je povzpел zelo visoko v dunajskih političnih gremijih. Nabergoj pa je vedno hotel biti tisto, kar je bil; zato nam je lahko tudi danes za zgled.

To je bilo med drugim rečeno na zanimivi okrogli mizi ob izidu Rustjeve knjige, ki je bila v ponedeljek, 12. t.m., v Peterlinovi dvorani na rednem tedenskem večeru Društva slovenskih izobražencev. Na ponedeljkovem večeru so avtor Peter Rustja, urednik *Zgodovinskega časopisa* prof. Vasilij Melik in zgodovinar dr. Stane Granda podali oris Nabergojevega lika, pa tudi oris političnih razmer na Slovenskem in v Trstu v 19. stoletju, s posebnim ozikom na takratni volilni sistem in na razvoj političnega oz.

strankarskega delovanja pri Slovencih od leta 1848 naprej, z zavzemanjem za zedinjeno Slovenijo ter za jezikovno in narodno enakopravnost, s čitalnicami in tabori, slogaštvom, na koncu pa še z delitvijo na konservativno oz. katoliško ter liberalno stranko. Tudi volilni sistem je bil precej različen od današnjega, saj je bilo število volilnih upravičencev majhno, volilo se je po kurijah, na kmetih pa so poslance sploh volili t.i. volilni možje, ki so zastopali vsak po petsto ljudi. V Avstriji je bila splošna moška volilna pravica uvedena šele leta 1907, kljub temu pa je bil avstro-ogrski volilni sistem v 19. stoletju eden izmed naprednejših v Evropi.

V ta kontekst se uokvirja življenje in delo poslanca Ivana Nabergoja, ki je na Dunaju poskušal priboriti za tržaške Slovence tiste pravice, do katerih se v tržaškem mestnem oz. deželnem svetu ni

so mogli dokopati. Pod Avstrijo je Trst namreč užival precejšnjo avtonomijo in se je v bistvu upravljal sam. Slovenci pa so v mestnem svetu lahko računali le na šest predstavnikov od skupnih 54, tako da jih je italijanska liberalno nacionalna večina vedno preglasovala in širila svojo politiko tudi na slovensko okolico. Od tu nujna, da se na Dunaju doseže tisto, kar se v Trstu ni moglo; in to je Nabergoj skušal uresničiti v štirih mandatnih dobah (izvoljen je bil leta 1873, 1879, 1885 in 1891). Na volitvah leta 1897 pa je bil Nabergoj poražen, zahvaljujoč se tudi volilnemu sistemu in doprinosu malostevilnih, a odločilnih "cikorijašev" (Italijanom dopadljivih Slovencev) na podeželju. Tržaški Slovenci so svojega poslanca v dunajski parlament, dr. Otokara Ribára, ponovno izvolili komaj leta 1907 s splošno moško volilno pravico in s preureditvijo volilnih okrajev.

OBVESTILA

FANTJE IZ POD GRMADE vabijo na družabnost ob koncu sezone, ki bo v petek, 16. t.m., ob 21. uri na sedežu zbora pri otroškem vrtcu v Devinu.

KD SLOVAN s Padrič organizira v petek, 16. t.m., nočni orientacijski pohod po gozdnih stezah parka Globojner in okolice. Vpisovanje bo potekalo istega dne od 21. ure do 21.45 v prostorih Gozdne zadruge na Padričah (na cesti proti Gropadi). Start prve skupine pa je predviden ob 22. uri. Vpisnina znaša 10.000 lir. Za tekmovalce bo poskrbljena polnočna paštašuta. Za informacije kličite na tel. št. 040 226286 ali 040 226271.

ZVEZA CERKVENIH pevskega zbora vabi na srečanje pritrkovalcev v nedeljo, 18. junija, ob 18. uri v župni cerkvi na Kontovelu. Program bodo oblikovali: Združeni zbor Zveze pod vodstvom Edija Raceca, recitatorka Matejka Peterlin Maver, ki bo podala nekaj novih pesmi o zvonovih zamejskih pesnikov. O samem pritrkovanju pa bo govoril znani izvedenec prof. Brančo Melink. Sledil bo nastop pritrkovalcev iz raznih zamejskih župnij in iz matične domovine.

DRUŠTVO SLOVENSKEGA izobražencev in Knjižnica Dušana Černeta vabita v ponedeljek, 19. junija, na srečanje s pisateljem Žarkom Petanom ob izidu njegovega zadnjega dela *Knjiga o revoluciji in o smrti*, ki je izšla pri Mladinski knjigi. Srečanje bo v Peterlinovi dvorani, ul. Donizetti 3, z začetkom ob 20.30.

KLUB PRIJATELJSTVA vabi v četrtek, 22. junija, ob 16. uri v Peterlinovo dvorano v ul. Donizetti 3 k nadaljevanju predavanja g. Jožeta Špeha *Zgodovina evangelija v prizmi tržanskega venca*.

KLUB PRIJATELJSTVA prireja v soboto, 24. junija, zadnji izlet pred poletnim premorom. G. prof. Pavle Merku nas bo vodil po Reziji. Ogledali si bomo značilne vasi, muzejsko razstavo, domače plesne in diapositive o Rezijanski dolini. Vpisovanje v trgovini Fortunato, ul. Valdirivo 23, do popolnitve mest. Pojasnila na tel. št. 040 639949 in 040 43194 v večernih urah.

SREČANJE GORIŠKIH in tržaških duhovnikov in redovnikov bo v četrtek, 29. junija, pred praznikom Srca Jezusovega ob 10. uri v Nabrežini. Duhovno premišljevanje bo vodil dr. Ivan Albreht, spiritual vipavskega semenišča. Sledila bosta somaševanje in agape ob zlati maši tamkajšnjega župnika. Vabljeni.

SKLAD MITJA ČUK prireja tudi letos poletna središča od ponedeljka do petka: na Proseku, v vrtcu, od 17. do 28. julija; na Opčinah, v vrtcu, od 31. julija do 11. avgusta; v Sovodnjah ob Soči, v vrtcu, od 31. julija do 31. avgusta. Vpisovanje in informacije: na sedežu Sklada Mitja Čuk (tel. 040 212289), Narodna ul. 77, 34016 Opčine, vsak dan razen ob sobotah in nedeljah od 9.30 do 14.30; v Gorici tel. 0481 82087 (Damijana).

ORATORIJ 2000 ali *Veseli živ-žav* v Marijanišču na Opčinah. Prvi teden: od ponedeljka, 3. julija, do petka zvečer, 7. julija. Drugi teden: od ponedeljka, 10. julija, do petka, 15. julija. Program bo potekal od 9. ure do 16.30. Novost: prvi teden v juliju oratorij tudi za prva dva razreda nižje srednje šole. Število omejeno za osnovno šolo na 30 udeležencev in za nižjo srednjo šolo na 15 udeležencev. Program: zgodba, ki se pripoveduje preko vsega delovanja. Delavnice, petje, ples, pogovor, čas za ustvarjalnost, trenutki zbranosti, doživeta molitev, izleti itd. Prijavnica: telefonska tajnica 040 211113 ali 0335 8186940. Ostala obvestila ob prijavi.

POLETNI CENTER Pikapolonica, ki bo v otroškem vrtcu v Bazovici od 10. do 28. julija, ima še nekaj prostih mest. Za podrobnejše informacije kličite na Slovensko prosveto od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure na tel. 040 370846.

SOŽALJE

Ob smrti dragega očeta iz reka Cerkveni zbor od Novega Svetega Antona globoko občuteno sožalje svojemu predsedniku Albertu.

Ob smrti dragega očeta izraža sožalje članu nadzorne odbora Albertu Štrajnu, hčerki Mariji in ostalemu sorodstvu Zveza cerkvenih pevskega zbora.

Izrazom sožalja se pridružuje tudi Novi glas.

DAROV

MISIJSKI KROŽEK Rojan je s sodelovanjem članov cerkvenega pevskega zbora ob proslaviti 50-letnice delovanja pri srečolovu nabral 770.000 lir za misijon s. Vide Gerkman, ki deluje v Burundiju.

ZA MARIJIN dom v Rojanu: Marija in Marko Udovič darujeta 500.000 lir ob 50-letnici cerkvenega pevskega zbora v Rojanu.

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: ga. Seražin daruje v spomin na sina Antka 50.000 lir.

S KLUBOM PRIJATELJSTVA PO LOŠKI DOLINI

V KRALJESTVU ČAROVNIC IN KRAŠKIH SKRIVNOSTI (1)

NADA MARTELANC

V dneh, ko je že v maju gospodovala poletna vročina, smo si tisti, ki smo se prijavili na izlet Kluba prijateljstva 20. maja, mislili: "Kako lepo, šli se bomo hladit v notranjske gozdove..."

Pozabili pa smo na majske "ledene može", sv. Pankracija, Servazija in Protazija. Ni rečeno, da ohladijo majske ozračje prav na svoje godove, ohladijo ga pa le.

Tako so prav pošteno ohladili našo izletniško soboto, 20. maja 2000. Pa še zalili so jo. Ne na Primorskem, tu je burja odgnala oblake. Na Notranjskem pa nas je spremljal kar cel dan dež, pravzaprav dežek. Naš izletniški dan je bil tako siv, da se še fotografirati nismo mogli. Pust pa ni bil, obratno, bil je zelo pisan.

G. Ivan Buzečan, ki je izlet vodil, nam je uvodoma povedal, da bomo obiskali dve kraljestvi: kraljestvo čarovnic

in kraljestvo kraških skrivnosti, kraških pojavov, kot so jame (Postojnska, Kržišna...), reke ponikalnice, zlasti pa presihajoče Cerkniško jezero.

Najprej smo zapeljali v "kraljestvo čarovnic" v Loški dolini. Čarovnice so imele svoj dvor na gori Slivnici. Morda ga še imajo; menda so ravno takrat, ko smo se vozili pod goro, kuhale kak svoj zvarek, kajti izmed dreves se je dvigal bel dim (v resnici je bila le meglica).

Prispeli smo v vas Grahovo. Z avtobusa smo zagledali lepo novo cerkev in veliko otrok. "Birmanci so", smo sklepali. Tedaj je stopil med otroke župnik. G. Buzečan je stopil do njega s prošnjo, da bi nam pokazal notranjost nove cerkve. Župnik je to rad storil. Medtem so spretno ženske roke nadaljevale z ustvarjanjem čudovito lepih okrasov iz cvetic, žitnih klasov in

zelenja za prvoobhajance naslednjega dne. Cerkev je moderna, zanimiva, pristrčna, privlačna zunaj in znotraj. Dokončali so jo letos, temeljni kamen pa postavili l. 1992. Cerkev stoji na mestu prejšnje, ki so jo l. 1943 partizani sežgali, istočasno kot domobrasko postojanko, v kateri je zgorel nadarjeni dvaindvajsetletni pesnik France Balantič. Postavili so mu spomenik: na kamniti mizi odprta kamnita knjiga. Novo cerkev so zgradili šele zdaj, ker prejšnja oblast ni dovolila, da bi cerkev ponovno sezidali.

Nadaljevali smo pot mimo travnikov, gričev in gora v bujnem zelenju. Avtobus nas je pripeljal tik pred grad Snežnik (na sliki), ki stoji sredi parka in gozdov. Ta grad je eden izmed redkih, ki so ostali skoraj nepoškodovani med vojno vihar. Ob vhodu nas je pozdravil čez sto let star medved, nagačen seveda. Prijazna vodička nam je razkazala grad. V njem je vse dobro o-

hranjeno: dragoceno starinsko pohištvo, preproge, slike, lestenci...

Grad ni velik. Plemiške družine so ga imele v glavnem za letovanje in za lov. Grad je imel različne gospodaje. Zadnji so bili iz nemške kneževske rodbine Schönburg-Waldenburg. Povečali in oplešali so grad, uredili park, najeli najboljše strokovnjake za gospodarjenje z gozdovi, imeli na posestvu prvo slovensko gozdarsko šolo, s postavitvijo parne žage omogočili začetek moderne lesne industrije v Loški dolini. Leta 1945 sta bila grad in posestvo podržavljena. Grad je zdaj muzej. Njegova velika dvorana je na voljo romantičnim parom, da se v njem poročijo.

V neposredni bližini gradu stoji lovski in polhovski muzej. Bogat je raznih mogočnih gozdnih živali, kot so medved, volk, lisica, ris, divja mačka, srnica... tja do ptic, kot so orel, jastreb, divji petelin itd. Poseben oddelek je posvečen polhom in pastem, s katerimi so jih lovili - za kožuhaste kape polhovke seveda. Še jih lovijo. Ob koncu septembra praznujejo polharsko noč.

DALJE

KROŽEK ZA DRUŽBENA VPRAŠANJA VIRGIL ŠČEK

vabi v sredo, 21. junija, ob 21. uri na prijateljsko srečanje na turistični kmetiji Žbogar (Samatorca 47, tel. 040 229191) ob izidu knjige **dr. Vide Dolbar**

KANALSKA DOLINA IN SLOVENSKA KULTURA

Delo bo predstavil Saša Martelanc, zapel pa bo Višarski kvintet iz Kanalske doline, ki ga vodi Anna Missoni.

POMEMBNA SEJA NA OBČINI

SLOVENSKA KONZULTA ZA TISOČLETNICO GORICE

Prejšnji teden se je spet sestala konzulta za slovenska vprašanja na goriški občini. Na seji so bili prisotni tudi predstavniki oz. predstavniki glavnih slovenskih kulturnih in drugih organizacij v Gorici. Te so: ZSKD, ZSKP, Kulturni center Lojze Bratuž, Kulturni dom, SLORI, Kinoatelje, Knjižnica Damir Feigel, Zadruga Goriška Mohorjeva, Skupina 2001, Glasbena Matica, SCGVE, Komel, ZCPZ, ZŠSD ter športni združenji Olympia in Dom.

Na dnevnem redu je bil predvsem pogovor o pripravi na prireditve ob tisočletnici Gorice. Vse to je v začetku seje opisal predsednik konzul-

te dr. Damjan Paulin. Predstavniki vseh povabljenih organizacij so v svojih posegih prikazali načrte svojih društev oz. zvez, in to z namenom, da bi proslava bližnje tisočletnice našega mesta kar najbolje uspela. Jasno je, da je slovenska konzulta predvsem vzela v pretres prireditve oz. manifestacije s strani slovenskih dejavnikov našega mesta. Na splošno je iz razprave izšla skupna volja po kar se da vidni slovenski prisotnosti v tem okviru. Pri vsem tem je jasno, da hoče slovenska konzulta podčrtati zgodovinsko slovensko prisotnost v Gorici.

ZAKLJUČNA PRIREDITEV UČENCEV SREDNJE ŠOLE IVAN TRINKO

ARABESKA MLADIH SRC

IVA KORŠIČ

Mladostna svežina je zavela z odra velike dvorane goriškega Kulturnega doma v petek, 9. t.m., ko so učenci, ki obiskujejo srednjo šolo Ivan Trinko v Gorici, in tisti iz oddeljenih razredov iz Dobre doba vzeli slovo od letošnjega šolskega leta s prireditvijo z izvirnim naslovom *Arabeska mladih src*. Za vezno besedilo in usklajevanje sporeda gre zasluga neutrudni prof. Lučani Budal (za vabila in plakate pa prof. Arturju Brescianiju). Izvajanje okrog 50 nastopajočih so navdušeno spremljali sošolci, starši, prijatelji, šolsko osebje, nekdanji in sedanjí profesorji, pa tudi ravnateljice Majda Corsi, Ida Primožič, Rožica Lojk, ki je toliko let vodila srednjo šolo, in pa seveda gostje, med temi prof. Andreja Duhovnik-Antoni, pedagoška svetovalka za slovenske šole v Italiji, in predsednik ZSKP Damjan Paulin.

Na odrski zavesi je bil projiciran šolski razpoznavni znak, nekakšna štiripersna deteljica, ki predstavlja združene moči za boljšo prihodnost; zamislil si ga je oblikovalec Walter Grudina. Mladostno simfonijo sta uvedla napovedovalca-povezovalca Tjaša Nanut in Matija Figelj, ki sta povabila na oder častnega gosta, pesnika in pisatelja Marka Kravosa. Dobro znani

tržaški besedni ustvarjalec je mladim podal kratko razmišljanje o rojstvu, ki je najpomembnejši dogodek našega življenja. Ob pogledu na polno zasedeno dvorano se mu je utrnila misel, da je ta kot odprta knjiga, gledalci so razporejeni kot znaki, besede, ki nosijo sporočilo. Povedano je izzvenelo kot prolog njegove pesmi *Rodovnik*, ki jo je prebral. Vanjo je s hudomušno noto strnil svoje življenje. Po tem utrinku je Kravos razglasil nagajence, ki so si z vnetim branjem pridobili bronaste, srebrne ali zlate bralne značke. Zaslužne bralce je pohvalil in dejal, naj bodo za zgled drugim.

Ko je pesnik zapustil oder, je na njem zakraljevala modrica gledališke umetnosti. Skupina dvanajstih učencev se je namreč že več mesecev srečevala z njo v gledališki de-

lavnic, ki je potekala pod mentorstvom Dee Susič. V njeni režiji so se predstavili s prizorčkom Vike Grobovšek *Noč, ko je posijalo sonce*. Pri srčnemu prikazu, sicer mestoma nekoliko preglasno glasbeno podlago, so gledalci iz srca zaploskali in tako poplačali trud mladih igralcev z željo, da bi jih še videli na odru.

Arabesko je nato nadaljeval šolski zbor v novih majicah, dar Zadrugne banke Dobre doba-Sovodnje. Pod taktirko prof. Rosande Kralj je zapel tri pesmi, *Teče mi vodica*, *Pomlad ob spremljavi harmonike* Jarija Jarca in angleško *Memory* s klavirsko spremljavo Tanje Zorzut.

Skupinica letošnjih maturantov se je "prirnila" na oder in ob "žalostnem" slovesu izrekla nekaj duhovitih misli o triletnem bivanju na šoli Trin-

forji in vsi ohranili v lepem spominu. Za njimi so dobri učenci prikazali, po zgledu ameriškega musicala, plesno sliko, ki so jo naštevali v urah plesne delavnice; le-to je vodila Ivana Ban. Plesalci so doživeli buren aplavz.

Petkov večer je sklenila ravnateljica Nadja Nanut. Šolsko leto je bilo naporno, a bogato, saj so poleg rednih šolskih ur delovale delavnice z mnogoterimi dejavnostmi - nekatere so bile prikazane v predverju Kulturnega doma na računalniškem programu in na videoposnetkih; le-te je realiziral prof. Rado Pelicon, spletno stran pa prof. Rihard Sluga; predvajani ekoprojekt sta vodili prof. Costanca Luis in Tiziana Pacor. Ravnateljica se je zahvalila vsem, ki so podprli šolske pobude in poskrbeli za pripravo prireditve, Kulturnemu domu, SSO in SKGZ, Zadrugi banki, učnemu in neučnemu osebju, pa tudi staršem, ki so pripravili zakusko. Čestitala je vsem dijakom, ki so se odlikovali na raznih literarnih in športnih natečajih. K sebi je povabila tudi prof. Duhovnikovo, ki je z veseljem dejala, da je lepo delati v družbi takih mladih, polnih energije in kreativnosti.

Omenimo še, da so tudi letos dijaki izdali glasilo *Sračje gnezdo*, ki je zelo zajetno in pestro ter ga krasijo risbe.

V ZAVODU SVETE DRUŽINE

KONČNO POLETNO SREDIŠČE!

V Zavodu svete Družine je v ponedeljek, 12. junija, začelo delovati poletno središče Srečanja 2000 v organizaciji Skupnosti družin Sončnica. Kakih 80 vpisanih otrok se bo zbiralo vsako dopoldne do 14. julija. V spremstvu in pod varstvom mladih animatorjev se bodo udeleženci veselo igrali, se kopali, raziskovali, peli, ustvarjali, tekmovali, hodili na ekskurzije in izlete. Na programu je tudi srečanje z otro-

ki drugih poletnih središč, predvsem z Murenčki Dijaškega doma, in obisk in sodelovanje pri nekaterih delavnicah (keramika, glina, reciklaža papirja, šivanje, mizarstvo) podružnice Cisi - Consorzio isontino servizi integrati, kjer se prizadete osebe ukvarjajo z izdelovanjem raznih izdelkov. Za slabo voljo in dolgčas v poletnem središču Srečanja 2000 res ni prostora...

KONCERT V SOVODNJAH

ZBOROVSKO SREČANJE

Pevska skupina Sovodenjska dekleta in mešani zbor Lojze Bratuž sta ponudila v ponedeljek, 5. t.m., v župnijski cerkvi v Sovodnjah res prisen zborovski koncert.

Najprej je stopila pred oltar skupina desetih deklet iz sovođenjske občine, ki že nekaj desetletij velja za stebel slovenske pevске tradicije v vasi ob Soči. Z občutljivostjo dekleškega zbora je pod vodstvom Sonje Pelicon lepo odpevala osem nežnih pesmi z narodno in nabožno vsebino. Svoj nastop so uvedle in sklenile s skladbama goriškega skladatelja Stanka Jericija, posvečenima Mariji, saj se je le nekaj dni prej končal mesec, posvečen njej. Suveren in briljanten nastop so imeli tudi

pevci mešanega zbora Lojze Bratuž pod vodstvom Stojana Kureta. Zbor, ki sicer ni zelo številčen, se lahko upravičeno ponaša z zelo kakovostnimi dosežki in odličnim zvokom, kar je dokazal tudi pod oboki sovođenjske cerkve. Za uvod je MePZ Bratuž zapel nekaj polifonskih biserčkov nabožne vsebine Daniela Fajglja, ki jih je zelo lepo ovrednotil že z lanskim koncertom v Gorici. Bogati in kulturni ženski glasovi so prišli do izraza v dveh skladbah, ki ga je zapela ženska sekcija zbora ob orgelski spremljavi Mirjam Furlan. Nato so vsi pevci zapeli še osem res lepih skladb in priredb tržaške skladateljice Brede Šček.

14. JUNIJA 1950 - 14. JUNIJA 2000

OB OBLETNICI SMRTI POLDETA KEMPERLETA

Med zavedne in načelno jasne osebnosti, ki so po prvi svetovni vojni po prevzemu italijanskih oblasti nad ozemljem goriške Primorske delovali in zaznamovali dobo med obema vojnama, sodi prav gotovo tudi Polde Kemperle, rojen 15.10.1886 v Hudajužni (Grahovo ob Bači) in umrl pred 50 leti v bolnišnici v Trstu. Udeleževal se je vse do smrti, torej dobrih 30 let. Bil je lik, mimo katerega goriška slovenska zgodovina ne more iti, saj je bil faktotum v dobrem pomenu besede: v vsem in vsakomur na razpolago. Kdor ga je poznal ali prišel z njim v stik, ve o njem povedati samo dobro in samo eno: bil je neustruden in neustrašen garač in borec za slovensko narodno stvar! Vedno v prvi bojni četi, pa nikdar "zaznamovan" kot vodilni, je bil nepogrešljiva vez in glasnik goriških katoliških voditeljev, in v času fašističnega nasilja in raznarodovanja tarča in "grešni kozel", kadar se je italijanska fašistična oblast znesla nad slovenskim tiskom in slovenskimi organizacijami. To Kemperletovo delo je bilo po drugi svetovni vojni, ko smo že bili v demokraciji in se je moglo svobodno pisati, premalo obelodanjeno in premalo poplačano! Res da je bil oktobra 1948 na goriških občin-

skih volitvah izvoljen v občinski svet na slovenski demokratični listi, pa je spet bilo precej zato, ker se nekatere vidne slovenske goriške osebe niso hotele ali mogle izpostaviti kot tarča napadov tako od strani italijanskih šovinistov kot tudi lastnih rojakov, pristašev levčarske "fratelance" in komunističnega režima v Jugoslaviji. Naj bodo gornje vrstice v spomin možu, ki je bil, čeprav bolj v ozadju, odločen, pomemben sotrudnik in činitelj slovenske katoliške in demokratične dejavnosti na Goriškem.

Po gimnaziji v Gorici je Kemperle šel na Dunaj študirat pravo. Janez Evangelist Krek pa ga je pregovoril, da se je posvetil časnikarskemu poklicu in je od leta 1910 do 1914 urejeval časopis *Stražo*, ko se je preselil na Goriško v Miren in dobil stalno uradniško službo v Čevljarski zadrugi. Med prvo vojno je iz Zadruge šel v begunstvo na Štajersko in tam poleg dela v Zadrugi prevzel še vodstvo begunskega taborišča. Po prvi vojni se je vrnil z Zadrujo v Miren, toda že leta 1920 je v Gorici spet začel s časnikarskim delom in mu ostal zvest do smrti. Leta 1922 ga je pisatelj France Bevk pridobil za odgovornega urednika Goriške straže in jo urejeval do leta 1928, ko je faš-

istična oblast list zatrla. Bil je izpostavljen nasilju oblasti in vsako leto zaprt po nekaj mesecev, češ da je list opravljal zahrbtno propagando proti Italiji in režimu. Leta 1928 je celo prišel pred posebno sodišče v Rimu, češ da se je on oz. Goriška straža ukvarjala s prevažanjem orožja. Izkazalo se je, da ni bilo res, in je bil oproščen. Nato je vse do leta 1933 živel kot zasebnik, je pa pomagal pri katoliškem tiskovnem društvu že od leta 1929 do 1934 in pri Goriški Mohorjevi družbi od 1929 do 1940. Ko sta dr. Teofil Simčič in dr. Janko Kralj odprla leta 1933 odvetniško pisarno, je Kemperle pomagal v pisarni in postal eden glavnih Kraljevih političnih sodelavcev.

Ko se je po drugi svetovni vojni vrnil iz begunstva, je bil skupaj z mnogimi Slovenci z Goriškega v taborišču v kraju Riccione in bil celo predsednik taboriščnega odbora in se je spet vključil v politično življenje. Bil je med pobudniki ustanovitve Slovenske katoliške skupnosti (1947) in je bil pritegnjen v vodstvo Slovenske demokratske zveze (1947), ki je vključevala tako Slovensko katoliško skupnost kot liberalno Narodno skupnost. Pomagal je pri urejanju Demokracije (1947), glasila SDZ. Sodeloval je pri Slovenskem Primorcu (1945-48) in nato še pri Katoliškem glasu (1949-50) do svoje prezgodnje smrti.

PRI SVETEM IVANU

SV. BIRMA V GORICI

Praznično okrašena cerkev Sv. Ivana je zadnjo soboto maja sprejela nadpastirja Dina De Antonija, ki je pod večer podelil sveto birmo dvanajstim mladim iz mesta in še dekletu, ki namerava v kratkem stopiti pred poročni oltar. Pred cerkvenimi vrati so ga pričakali župnik Cvetko Zbogar, botri in birmanci; v imenu teh sta nadškofa pozdravila Giulia in Danilo, Teja pa mu je poklonila cvetlični šopek. Mašni obred je potekal v slovenskem jeziku, le prisrčne besede homilije je nadškof podal v italijanščini z opravičilom, da je osem mesecev premalo za izražanje čustvene vsebine v jeziku, ki ni materni. Opravičilo je bilo čisto odveč, saj je za nas Slovence v tako kratkem času storil ogromno. Mlade Kristusove "vojake" je nadškof opozoril, naj pravilno prisluhnejo in pomagajo Sv. Duhu pri njegovem delu, da bo lahko izkazal obilo božjih darov.

Po službi božji se je nadškof radovoljno fotografiral z birmanci in se zadržal z njimi in njihovimi sorodniki na prigrizku v vrtu za cerkvijo.

Starši se iz srca zahvaljujejo nadpastirju, župniku in vsem, ki so kakorkoli prispevali na pomoč, da je birmanski večer lepo potekel.

MK

IK

VALČKI IN POLKE ŠTEVERJANSKIH FESTIVALOV

JUBILEJNA ZGOŠČENKA

MARJAN DRUFOVKA

Devetindvajset festivalov je že mimo in v Števerjanu se z vsemi močmi pripravljajo na jubilejno praznovanje. Festival bo letos namreč slavil 30-letnico, to pomeni, da poteka nepretrgano od l. 1971. Njegov pobudnik je bil Lojze Hledeta, domačin, ki je takrat imel svoj ansambel.

Da bi na čim boljši način obeležili praznik, je društvo F.B. Sedej, organizator festivala, pod pokroviteljstvom ZSKP, izdalo v sodelovanju z Radiom Slovenija zgoščenko *Med Borovci v Števerjanu - Valčki in polke števerjanskih festivalov*. In prav zamejski mladeniči,

ansambel Lojzeta Hledeta, odpirajo zgoščenko s pesmijo *Večer v Števerjanu*, ki opeva lepoto vasi, slovenske pesmi in besede; nadalje zasledimo nekatere pesmi, ki so preplavale radijske valove in se usidrale v ušesih Slovencev, kot so *Decembrski dan*, *Primorski fantje*, *Vsak ne more biti muzikant* ans. Stopar, *Ne reci nikdar* ans. Slapovi..., končuje pa jo pesem *Zarja Števerjana* Števerjskih 7, ki je zmagala 17. Festival Števerjan '87. V zgoščenci je zbranih 21 melodij in poskočnih valčkov in polk števerjanskih festivalov, ki so ogrevali in še ogrevajo srca ljubiteljev slovenske narodnozabavne glasbe. Kar za-

pleše ti srce ob zvoku starih, a obenem mladih skladb; in za več kot urico te zapeljejo v svet nepozabnih spominov in dobre glasbe.

Festivalski odbor opozarja, da niso bile izbrane najboljše skladbe, ker je dobrih še in še, ampak tiste, ki imajo najboljši radijski posnetek. Poleg tega pa se zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k uresničitvi tega dela, v prvi vrsti prijatelji festivala Irmi Rauh, ki je pripravila izbor skladb, in dolgoletnemu napovedovalcu Janezu Dolinarju, ki je zrežiral zamisel. Nadalje se odbor zahvaljuje avtorjem, ansamblom in založbam, saj bi brez njihovega

razumevanja ne bilo te praznične zgoščene. Nakup le-te je možen po elektronski pošti www.Sedej.org, na razpolago bo na Festivalu 7., 8. in 9. julija, kot tudi v najboljših trgovinah kaset in plošč v Sloveniji.

Nazadnje naj se pogled in pozornost poslušalca zaustavi še pri sliki na ovitku, ki si jo je zamislil domačin Hijacint Jussa. Predstavlja pogled na briško vas, cerkev sv. Florijana in vinograde na gričih.

IN MEMORIAM

ALOJZ MUŽIČ

Števerjan in celo Goriško je prejšnji teden pretresla vest, da je v 69. letu starosti tragično umrl Alojz Ivan Mužič. Vaščani in tudi ljudje iz širše okolice so ga dobro poznali, saj je kar 48 let pel pri cerkvenem pevskem zboru, 25 let je bil tudi občinski svetovalec in odbornik SSK.

Rodil se je kolonom v težkih razmerah, vojsko je služil pri planincih na straži italijanskih meja v Beneški Sloveniji. Leta 1955 se je poročil z Jolando Ciglič; rodila sta se jima Jožica in Ivan, ki sta jima dala štiri vnuke. Pokojni se je rad družil z veselimi ljudmi, zlasti s prijatelji lovci. Umrli je 7. junija na domu, pogreb pa je bil 10. t.m. v domači cerkvi. Zbrala se je ogromna množica sorodnikov in prijateljev, ki so želeli pospremiti pok. Lojzeta na božjo njivo. Župnik Anton Lazar je v občuteni ho-

miliji res lepo povedal, da je vsaka smrt posebna pridiga. Nikogar ne smemo soditi zaradi njegovih - tudi skrajnih - dejanj, sploh pa moramo biti vsi bolj občutljivi do ljudi, ki jim je težko živeti. Kot verniki pa lahko za pokojnega molimo; to je največ, kar lahko storimo. Na pokopališču je med drugimi spregovoril števerjanski župan Adrijan Corsi. Nato je v objemu številnih prisotnih domača lahka zemlja prekrila krsto pok. Lojzeta. Usmiljeni Gospod življenja naj ga sprejme v svoje naročje!

IN MEMORIAM

SESTRA M. EVANGELISTA BRECELJ

V Gojačah so pobožni kmečki starši Breclj 9. marca 1905 z veseljem sprejela tretjo hčerko, ki so ji pri sv. krstu dali ime Francka. Že v otroških letih jo je pritegvalo duhovno življenje. V družini so redno molili sv. rožni venec. Francka je razmišljala o Bogu in nebeški Materi Mariji. Kot dekle se je vpisala v Marijino družbo (ima še ohranjeno diplomu družbenice). Ob tem načinu življenja je začutila željo po redovniškem življenju. Pri sestrah notredamkah je imela dve rodni sestrini redovnici: s. Ano in s. Pavlo, obe sta že pokojni. Leta 1929 je stopila v noviciat in 1930 naredila prve zaobljube. Letos v avgustu bi praznovala 70-letnico redovništva. Ali 7. junija jo je Gospod

vzel k sebi, ko je že doživela 95. leto. V zadnjih mesecih je nešteto krat prosila Jezusa, naj jo vendar pokliče v sv. nebesa. S prisrčnim "očitkom" je rekla: "Kaj si me pozabil? Saj veš, da jaz sem za »tja«. Kdaj prideš? Ali si me slišal?... Kdaj me vzameš k Sebi?" Skoraj mu je žugala, proseč, naj pride.

Pri pogrebnih maši v naši kapeli so zraven župnika g. Lucija somaševali črniški župnik Aleksander Lestan, župnik iz Deskel Danilo Cimprič, g. Hilarij Brezigar in msgr. Pietro Sambo. Najbolj nas je ganila prisotnost msgr. Franca Močnika, ki je bil hišni prijatelj vsa leta.

Pokojna s. Evangelista je bila šivilja v naši redovni skupnosti; odlikovali sta jo njena velika požrtvovalnost in pripravljenost pomagati. Sedaj uživa večno veselje.

SOSESTRE

OSNOVNOŠOLCI PREJELI BRALNE ZNAČKE

Preden so se zaprla šolska vrata, so učenci prejeli bralne značke. V OŠ L. Abram v Pevmi je bila podelitev 7. junija, v OŠ O. Župančič v Gorici in F. Erjavca v Štandrežu pa 10. t.m. Učenci prvih razredov so dobili mapo, na katero bodo leto za letom lepili prisluzeno bralno značko-nalepko, kot to delajo ostali razredi. Petošolci iz goriškega ravnateljstva pa so poleg spominske diplome Zveze prijateljev mladine Slovenije prejeli tudi izvod *Velike knjige znanja*, ki jim ga je poklonil Odbor staršev. Nakup knjige je omogočila Kmečka banka. Darilo je učencem izročil predstavnik bančnega zavoda Kuštrin. Odbor staršev se mu zahvaljuje, ker je tudi letos rad

sprejel vabilo in obiskal šole. Starši so hvaležni banki in se priporočajo za naprej.

ŠTANDREŠKA DRAMSKA SKUPINA V JUNIJU

V mesecu juniju so člani štandreške dramske skupine že nekajkrat nastopili in imajo v programu še vrsto uprizoritev po Primorski. Z igrjo *Jaz sem Berto* so 3. junija sodelovali na sklepnem republiškem Linhartovem srečanju gledaliških skupin Slovenije, ki je bilo v Radovljici. Naslednjega dne sta se člana skupine Majda Zavadlav in Božidar Tabaj predstavila na prazniku špargljev z igrjo Janeza Povšeta *Politika tudi prav pride*. V drugi polovici junija pa bodo člani dramske skupine nastopili na Banih (16.6.) z igrjo *Jaz sem Berto*, na Ligu (18.6.) z igrjo *Selitev*, v Križu (20.6.) z

igrjo *Selitev* in *Človek brez smeha*, v Vitovljah (25.6.) z igrjo *Selitev*, v Šempolaju (26.6.) s *Čudno boleznijo* in *Selitvijo* ter v Novi Gorici (30.6.) z vedro igrjo *Človek brez smeha*.

V ŠTEVERJANU PRED KAPELICO NA BUKOVJU

Na pobudo krajanov, ki so se hoteli spomniti svetega leta in primerno počastiti konec Marijinega meseca, so se verniki zadnji dan maja po maši odpeljali iz cerkve sv. Florijana v Števerjanu pred kapelico na Bukovje. Tam so pred kipom Marije z Jezuškom v naročju bile litanije in branje šmarnic, cerkveni pevski zbor pa je toplo zapel nekaj Marijinih pesmi. Sledila je družabnost na dvorišču pred hišo Terkučevih. Zahvala za uspešno pobudo gre predvsem

dobrodušnim domačinom, ki skrbijo za lep videz kapelice, in pobudnikom samega večera. MD

OBISK IZ NOVE GORICE

Obisk našega uredništva s strani novogoriških gimnazijcev je postal že tradicionalen, saj nas dijaki v spremstvu profesorjev že nekaj let obiskujejo in se seznanjajo z našim delovanjem. Tudi letos so prišli, in sicer 6. t.m., s svojo prof. Ireno Zuljan na obisk našega uredništva in Goriške Mohorjeve družbe. Glavni urednik Novega glasa prof. Andrej Bratuž, dr. Mirjam Simčič, tajnik GMD Marko Tavčar in Jurij Palj so jim predstavili delovanje GMD, vlogo Novega glasa in zgodovino stavbe na Placuti. Dijaki so z veseljem tudi sprejeli v dar nekaj knjig, ki jih je izdala GMD.

OBVESTILA

NABIRALNA AKCIJA za obnovo župnijskih prostorov prisv. Ivana v Gorici na pobudo SD Sončnica: lahko prispevate z darovi in brezobrestnimi posojili od enega do petih let. Darove lahko nakažete na tekoči račun št. 94981 pri Goriški hranilnici - ag. 1 ABI: 6180, CAB: 12411, ul. Carducci, na ime: *Chiesa di San Giovanni - Gorizia*, ali pa jih oddaste župniku ali na upravo našega lista. Za posojila se lahko obrnete do župnika C. Žbogarja.

ROMANJE V LURD od 5. do 11. julija. Vpisi pri msgr. Francu Močniku (tel. 0481 531 743, od 11. do 12. ure) ali pri Joani Nanut (0481 520233 ali 0481 21419).

ŠOLSKO SKRBNISTVO sporoča, da zapade 30. t.m. rok za vlaganje prošnje za vključitev v trajne letvice za dodeljevanje učnih mest v otroških vrtcih in osnovnih šolah s slovenskim učnim jezikom. Sindikat slovenske šole pa sporoča, da zapade rok za vlaganje prošnje za vključitev v trajne letvice za poučevanje na nižjih in višjih šolah 7. julija. Informacije dobite na šoli ali na sedežu sindikata.

SSO OD 19. junija do 1. septembra stopi v veljavo poletni urnik goriškega sedeža SSO. Urad bo odprt od ponedeljka do petka od 9. do 13. ure. Sedež bo zaprt od 14. do 18. avgusta.

GABRIJE. SLOVESNOST s procesijo sv. Rešnjega telesa bo 22. junija ob 20.30.

DRUŠTVO JADRO vabi na sve-toivansko kresovanje s harmoniko v petek, 23. t.m., od 20.30 ure dalje. Družabni večer bo v prireditvenem prostoru v Selcah. Vabljeni!

TRŽIŠKA SEKCIJA združenja darovalcev organov vabi na prireditve, ki bo v Trzinu v ul. s. Ambrogio 24. t.m. Od 17. ure dalje bo potekala pobuda "umetnost za urejanje las za sanitarno solidarnost". Pod šotori bo 14 frizerjev z asistentom, ki bodo moidočim uravnavali lase. Izkupiček bo za združenje CAST, ki nabira sredstva za novo pomembno napravo "magnetna resonanca", ki bi obogatila bolnišnico s. Polo.

SVETOLETNO SREČANJE bolnikov in starejših bo za sovođenjsko občino 2. julija pod noč v Rupi. Vabljeni tudi od drugod!

SKIAD MITJA Čuk prireja tudi letos poletno središče v Sovodnjah ob Soči od 31. julija do 31. avgusta. Za vpisovanje in informacije: tel. šte. 0481 82087 (Damijana).

DAROVI

ZA CVETJE v cerkvi v Rupi daruje Alma Pavletič Tomaduz 35.000; Anica Ferlat, za cerkev 20.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: novoporočenca Stefano in Barbara 300.000 lir.

ZA CERKEV na Vrhu sv. Mihaela: novoporočenca Ottavio in Laura 100.000; V. Makuc 100.000 lir.

SOŽALJE

Ob prerani izgubi LOJZETA MUŽIČA izrekajo iskreno krščansko sožalje družini društvo Sedej, mešani pevski zbor, števerjanska sekcija SSK in celotno farno občestvo.

Ob izgubi dragega očeta in moža LOJZETA MUŽIČA, dolgoletnega svetovaleca in odbornika na števerjanski občini, izreka stranka Slovenske skupnosti iskreno sožalje prizadeti družini, sorodnikom in vsem najbližjim.

Prizadetim svojcem izraža najgloblje sočutje tudi uredništvo našega lista.

KRESNA NOČ NA JEREMITIŠČU

Na predvečer sv. Ivana, v petek, 23. junija, bo po dolgem času spet zagorel kres na Jeremitišču v Štandrežu. Kresna noč se bo začela ob 20.30 z otvoritvijo razstave šestih domačih ustvarjalcev. Na borjaču Paulinove domačije, hišna št. 1, se bodo s svojimi deli predstavili Mario Damilano (miniature izdelki), Nada Makuc (ročna dela iz tekstila), Sonja Maligoj (slike in dekoracije na steklenih predmetih), Majda Mozetič (ročna dela iz različnega blaga), Mirjam Paulin (ročna dela iz različnega blaga) in Vilma Zotti (kompozicije iz suhega cvetja in rastlin). Pri otvoritvi razstave sodelujejo Veseli bratci iz Štmavra, ki bodo zai-grali nekaj narodnih na orglice. Kres bodo domačini prižgali ob 22. uri. Sledila bo družabnost ob harmoniki, igrah, pečenem krompirju, fi-zolu in pijači.

V nedeljo, 18. junija, pa bo na igrišču na Jeremitišču nogometni turnir med petimi ekipami štandreških zaselkov, ki se bodo potegovala za osvojitve velike nagrade Jeremitišče 2000.

KROŽEK ZA DRUŽBENA VPRAŠANJA A. GREGORČIČ vabi na predstavitev

TRŽAŠKEGA POL-DNEVNKA DR. RAFKA DOLHARJA

O knjigi bosta spregovorila dr. Drago Legiša in dr. Štefan Bukovec. Večer bo obogatila moška skupina Akord Pod lipo na Klancu, št. 14 v Števerjanu, petek, 23. junija ob 21. uri.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

VEČER Z...

Iztokom Mlakarjem

Ponedeljek, 26. junija, ob 21. uri. Obvezna je rezervacija vstopnic (KCLB, tel. 0481 531 445 v jutranjih urah).

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega dragega LOJZETA MUŽIČA

se iz srca zahvaljujemo župniku Antonu Lazarju, Karlu Bolčini, Alessiu Stasiju, županu Corsiju, pevcem, lovcem in vsem, ki so nam stali ob strani ob žalostnem trenutku.

Žena Jolanda, Jožica in Ivan z družinami in ostalo sorodstvo

Števerjan, 15. junija 2000

Vabimo vas z Novim glasom na

SVETOLETNO ROMANJE V RIM od 4. do 8. septembra.

Odhod avtobusa iz Trsta s postankom v Sesljanu, Jam-ljah in Gorici. Vpisovanje na naših uredništvih v Gorici (tel. 0481 533 177) in Trstu (tel. 040 365 473) ter pri g. Jožetu Markuži (tel. 040 229 166).

Pohitite z vpisom!

GORIŠKA KRONIKA

PREVENTIVNA KAMPANJA ZA BOJ PROTI RAKU
MATERNIČNEGA VRATU V F-JKPISMO Z VABILOM
ZA ŽENSKE

Objavljamo poročilo zdravnice dr. Maure Zottar, odgovorne za program screening Centra za onkološko preventivo civilne bolnišnice v Gorici.

Zgodnja diagnoza pri raka stih obolenjih je primarnega pomena, ker pogojuje sam uspeh zdravljenja. V posameznih primerih dosežemo zgodnjo diagnozo s pravilno ocenjo prvih simptomov prizadete osebe. Ko pa je naš cilj izvesti zgodnjo diagnozo rakastih obolenj, se pravi, odkriti bolezen, ko se znaki še ne pojavijo, je potrebno izvesti sekundarno preventivo v sklopu organiziranega programa - screeninga. Osrednja zdravstvena organizacija pokliče prebivalce, zdrave in brez simptomov obolenja, na pregled. Ta program se že nekaj mesecev izvaja v naši deželi v zvezi z rakastimi obolenji maternice.

Na podlagi podatkov je vsako leto v Italiji pribl. 3.700 novih primerov rakastih obolenj materničnega vratu (kar odgovarja 3,6% rakastih obolenj, ki prizadenejo ženske), s smrtnostjo, ki doseže 1.700 primerov letno (in sicer 2,7% smrtnosti zaradi tumorjev pri ženskah) in z odstotkom možnosti obolenja 1 na 100 v življenjskem obdobju od rojstva

do 74. leta starosti. Pap test (nožnični bris) predstavlja edino sredstvo, s katerim odkrijemo rak materničnega vratu in dovoljuje diagnozo že prizadetega tkiva, še preden se rakasta tvorba razvije.

Pap test je zelo preprost izvid. Poseg je neboleč in ženska lahko takoj po testu zapusti ambulantno. Ženskam med 25. in 64. letom starosti priporočajo zdravniki po vsej Evropi pap test vsaka tri leta. V Furlaniji-Juljski krajini opravi ta izvid 39,8% žensk, ta odstotek pa se v goriški Zdravstveni ustanovi zniža na 31,9% in je najnižji v vsej deželi.

Z namenom, da bi se ta praksa razširila in bi tako večjo učinkovitostjo kljubovali tej bolezni, smo od meseca marca dalje začeli razpošiljati vsem ženskam, ki prebivajo na ozemlju goriške Zdravstvene ustanove in ki v zadnjih treh letih niso opravile tega testa, pismo z vabilom. V tem pismu je tudi naveden datum za izvedbo pap testa v najbližji ambulanti: v Gorici v Centru za onkološko preventivo,

v Trzinu na Družinski posvetovalnici. Za pregled ni potrebna napotnica splošnega zdravnika; pap test je zastonj.

Poleg žensk, ki so prejele pismo vabilo, se lahko v naših ambulantah zgleda vsaka ženska, ki ni v zadnjih treh letih opravila tega izvida. O rezultatih izvida dobi vsaka ženska pismen odgovor po pošti, običajno po 3-4 tednih. Če je z njo vse v redu, dobi po treh letih spet vabilo za ponovni pregled; če pa so potrebne dodatne diagnostične ugotovitve, tudi te brezplačne in brez administrativnih napotnic, je v pismu sporočen tudi datum za nadaljnji pregled.

KORISTNE TELEFONSKE ŠTEVILKE

Center za onkološko preventivo (Centro per la prevenzione oncologica - Presidio Ospedaliero di Gorizia), tel. 0481 592006; Družinska posvetovalnica v Trzinu (Consultorio familiare di Monfalcone - Distretto sanitario - San Polo) tel. 0481 487614; Osrednje tajništvo (Segreteria centrale) za domenek in informacije, tel. štev. 0481 592018.

(PREV. MIRJAM SIMČIČ)

PRED DEVETO IZVEDBO

MITTELFEST VABI
NA SVILENO POT

ERIKA JAZBAR

Konec meseca maja in prve dni junija nas običajno kulturne ustanove vabijo na predstavitev kulturnih ali družabnih pobud, ki se pripravljajo za tople poletne večere.

Tokrat bomo v glavnih obirih spregovorili o Mittelfestu, srečanju srednjeevropskih narodov, najodmevnejši iniciativi, ki privabi vsako leto v Čedad številne kulturnike in gosti hospitacije, ki so za naše kraje precej neobičajne.

Osma izvedba čedajskega Mittelfesta je lani vzbudila veliko zanimanja pri publiku in številnih tujih medijih. Glasba, ples, film, gledališče, proza, poezija in lutke so bili protagonisti najpomembnejšega poletnega kulturnega dogodka.

Ko smo vzeli v roke letošnji spored Mittelfesta, smo lahko na številnih straneh prebrali marsikaj zanimivega. Na programu so namreč koprodukcije, hospitacije, koncerti ter predstavitev bogatih kulturnih tradicij raznih držav, ki oblikujejo nadnacionalno Mitteleuropo oz. Evropo.

Deveta izvedba čedajskega Mittelfesta je v marsičem podobna lanskoletni; na programu je kot običajno meseca julija, in sicer od sobote, 22., do nedelje, 30., tudi imena idejnih organizatorjev se

ponavljajo (Giorgio Pressburger, Mimma Gallina in Carlo de Incontrera, Cesare Tomasetti, Roberto Piaggio), slično ogrodje bo letos povezovala rdeča nit svileni poti, ki nadaljuje lanskoletno iskanje "odhajanja in vračanja". Po jantarjevi nas bodo letos popeljali po poti svile v pričakovanju solne poti desete izvedbe leta 2001.

Drzni ustvarjalci, zloglasni umetniki besede, glasbe, gledališča ter tenkočutni poslušalci časa, v katerem nam je dano živeti, bodo v večerih raziskali geografske, zgodovinske in simbolične razsežnosti omenjenih zgodovinskih poti v iskanju stičišč med vzhodno oz. slovansko Evropo, bližnjim vzhodom ter Sredozemljem.

Letošnja izvedba čedajskega Mittelfesta se bo torej usmerila na drugo zgodovinsko pot, pri razčlenjevanju letošnje tematike pa bodo pomagali gledališče, glasba, film, poezija, okrogle mize.

Nazadnje povejmo še, da bodo tudi letos na programu v Nadiških dolinah od 20. do 30. julija priljubljene lutkovne predstave. Zvrstilo se bo nad štirideset predstav v beneških vaseh in zaselkih, ki že nestrno pričakujejo vsakoletna gostovanja najrazličnejših skupin.

PO NAMIŠLJENI ČRTI

Kot smo že pisali v prejšnji številki našega lista, prireja Kulturno društvo Rečan tudi letos pohod ob odprti meji iz Topolovega na Livek pod geslom *Po namišljeni črti*. Novost letošnje pobude je v tem, da bo stekla ob Postaji Topolove v nedeljo, 25. junija. Kdor se želi udeležiti prijateljskega snidenja med obmejnimi ljudmi, se mora predhodno vpisati, da lahko nemoteno prestopi mejo. Vpisovanja so odprta med drugim na sedežu Kulturnega društva Ivan Trinko v Čedadu (0432 731386) in v dvojezičnem šolskem centru v Špetru (0432 727490) vse do 20. junija.

V SOBOTO POSVET GORSKE SKUPNOSTI

V soboto, 17. t.m., bo ob 10.30 v špetskri občinski dvorani zanimiv posvet, ki ga pripravlja Gorska skupnost Nadiških dolin. Debatno srečanje prirejajo z naslovom *Zaščitni zakon za slovansko manjšino, kultura in družbeno-gospodarski razvoj v luči čezmejne sodelovanja: Interreg III in CBC Phare*. Po pozdravu domače županje Brune Dorboldo bodo o naši stvarnosti in drugih evropskih manjšinah spregovorili predsednik Gorske skupnosti Firmino Marinig, urednik glasila Slovit Giorgio Banchig in odgovorni urednik Primorskega dnevnika Bojan Brezigar. Posvet bo povzel podtajnik na italijanskem ministrstvu za notranje zadeve senator Severino Lavagnini, ki je zadolžen za občine in Gorske skupnosti.

KNJIŽNA POLICA

ŠKOF VOVK IN ŠE KAJ

JURIJ PALJK

V likovni galeriji verskega tednika Družina v Ljubljani so 25. maja predstavili dve pomembni knjigi. Prva je Zgodovina Cerkev, peti del, ki nosi podnaslov *Od cerkvene države do svetovne Cerkev* (od 1848 do drugega vatikanskega koncila), druga knjiga pa ima naslov *V Gospoda zaupam in jo je pripravil zgodovinar Bogdan Kolar*.

O petem delu Zgodovine Cerkev je na srečanju spregovoril dr. France Dolinar, ki je orisal obdobje zgodovine in vloge Cerkev od leta 1848 do drugega vatikanskega koncila, obdobje, ki je za Cerkev velikega pomena, saj je bilo na II. vatikanskem koncilu potrebno premagati strah in nezaupanje do Cerkev po eni strani in seveda tudi Cerkev same do drugih, do drugačnih. Ve se, da je II. vatikanski koncil za današnje Cerkev izjemnega pomena. O tem je na srečanju spregovoril tudi Tone Jamnik, ki je orisal tudi težave, s katerimi se je začela Cerkev srečevati, ko sta se pojavila antropocentrizem (človeka postavi v ospredje) in etični relativizem, ki je tako značilen še za našo dobo, in trdi, da človek sam ne zmore priti do jasnih spoznanj, zato prave resnice ni, ampak je več resnic; seveda je morala Cer-

kev na take trditve tudi primerno odgovoriti. Omenil je še izrazito poudarjanje individualizma v naši družbi in seveda so cerkveni očetje na II. vatikanskem koncilu morali odgovoriti tudi na ta vprašanja sodobnega človeka. O knjigi je na predstavitvi, ki jo je vodil dr. Janez Gril, spregovoril tudi msgr. Franci Petrič, ki je na kratko orisal življenje Cerkev, ki je v obdobju od leta 1848 prehodila pot od konfrontacije do dialoga, se s papežem Leonom XIII. zavedla pomembnosti socialnih vprašanj, začela s sodobno pastoralno in postalna vesoljna v današnjem času. Knjigo o tem zgodovinskem obdobju Cerkev je iz nemškega izvirnika v slovenščino preložil Marko Urbanija, uredil jo je dr. France Dolinar, lektoriral Vida Frelih. Knjiga je temeljno delo za poznavanje cerkvene zgodovine.

V Gospoda zaupam pa je naslov knjige, v kateri je del zapisov nadškofa Antona Vovka zbral in uredil, nekatere tudi prvič v celoti objavil dr. Bogdan Kolar, ki je v Ljubljani tudi spregovoril o knjigi, o kateri je dejal, da je prispevek za boljše poznavanje časa in nadškofa Vovka samega, saj gre pri tej knjigi za klasično obja-

vo virov. Knjiga je sestavljena iz dveh delov. V prvem delu so zapisi zaslisanj, ki jih je bil nadškof Vovk deležen med leti 1949 in 1953 s strani zloglasne Udbe. Običajno je šlo za zaslisanja, ki so se dogajala pozno ponoči, in ko se je nadškof vrnil na škofijo, je samo njih pripravil zapis. Seveda v knjigi ni zapisov nadškofa Vovka, ki jih je Udba zasedla med številnimi preiskavami ljubljanske nadškofije v tem obdobju. Iz tej zapisov spoznamo nadškofa Vovka kot vestnega, delavnega človeka, ki tudi ni pisal imen svojih zaslisevalcev. V drugem delu knjige pa so pastirski listi in okrožnice nadškofa Vovka, gre torej za uradni del učenja Cerkev pod Vovkovim vodstvom. Objavljeno pa je tudi izjemno odmevno pismo jugoslovanskih škofov iz meseca septembra leta 1945, ki ga je sicer danes zelo težko dobiti. V knjigi so tudi pisma nadškofa Antona Vovka in njegova duhovna oporoka, zato je knjiga več kot le prispevek za boljše razumevanje in poznavanje tedanjega težkega časa.

Za nadškofa Vovka se lahko upravičeno reče: "Bil je človek, ki ga je Bog poslal, le, da mu ni bilo ime Janez, ampak Vovk!", saj je bil trpin slovenskega naroda in hkrati velik pastir, velika slovenska osebnost.

Tukaj
so zares
nebesa bližja!Svete
Višarje.

Odkrijte čarobni svet,
kjer se narava in duh
stapljata v čudovito doživetje.
Spoznajte, kako enostavno
e priti semkaj, dovolj je stopiti
v kabino žičnice.

ŽIČNICA V OVČJI VASI (VALBRUNA)

2 minuti od avtocestne postaje na Trbižu

Vsak dan od 17. junija do 10. septembra

Urnik:

Delavniki 9.00 - 17.15 • Prazniki 8.30 - 18.15

Sobote in nedelje 3., 4., 10., 11. junij

16., 17., 23., 24. september

30. september, 1. oktober

Cena za organizirane skupine, najmanj 25 oseb

14.000 ITL

JUBILEJNA CERKEV
ROMARSKO SVETIŠČE SVETE VIŠARJE

Urnik Svetih Maš:

Delavniki 11.00 - 12.00

Nedelje in prazniki 10.00 - 11.00 - 12.00 - 15.00

PROMOTUR

relucobino

MONTE

SANTO

LUSSARI

ZA INFORMACIJE POKLIČITE: TEL. 0428 2967 • 64982 • FAX 0428 40455

BAJUKOVA "EKIPA" NA DELU

POMEN IN MOŽNOSTI NOVE VLADE

MARJAN DROBEŽ

Nova slovenska vlada pod vodstvom Andreja Bajuka, ki jo je državni zbor izvolil v sredo, 7. junija, je imela vsaj dva takojšnja učinka. Odpravila je vladno in politično krizo, ki je trajala več kot dva meseca in je državi povzročila veliko narodnogospodarsko škodo, večino Slovencev pa prepričala o nujnosti zamenjave oblasti, ker je sicer ena od temeljnih značilnosti parlamentarne demokracije.

Pri reševanju krize je sicer bilo veliko zapletov ter izrečenih polresnic oz. neresnic, pa tudi žalitev, kar je zahtevalo znatne energije in pretirano uporabo časa. Posebno žaljivi so bili očitki in predsodki zoper premiera Bajuka, ki pa nanje ni odgovarjal, s čimer je izpričal svoj ugled in dostojanstvo. Toda taki pojavi in teženje

so del demokracije, kar politične stranke in poslanci v parlamentu morajo upoštevati.

Kakšna pa je usmeritev nove vlade za tiste štiri ali pet mesecev, ki nas ločijo od naslednjih državnoborskih volitev? Predsednik vlade in posamezni ministri so predstavili programe, ki odražajo pričakovanja in potrebe Slovenije in njenih državljanov, a je že zdaj očitno, da jih v nekaj mesecih ne bo mogoče v celoti uresničiti. Vlada bo zato najbrž sprejemala najnujnejše ukrepe, zlasti tiste, ki bi jih državni zbor, kjer ima nova koalicija samo dva glasova večine, lahko sprejel. Zagotovo imajo svežnji zakonov iz t.i. evropske zakonodaje prednost in možnost za hiter sprejem v parlamentu tudi zato, ker evroatlantsko usmeritev Slovenije podpirajo vse politične stranke. Evropsko politiko bo

vodil in usmerjal predsednik vlade tudi v okviru posebne evropskega kolegija, ki se bo sestajal vsakih štirinajst dni. Premier je odločil, da ožja pogajalska skupina za približevanje Slovenije EU, ki jo vodi dr. Janez Potočnik, ostaja nespremenjena in ohranja svoj status in pristojnosti.

Vlada bo morala hitro in učinkovito delovati. Do začetka oktobra bodo v finančnem ministru morali izdelati tudi predlog državnega proračuna za naslednje leto. Vlada pa naj bi sodelovala tudi v postopkih za spremembe ustave in sprejem novega volilnega zakona, ki bi ga uveljavili že na letošnjih parlamentarnih volitvah.

Nova vlada si bo gotovo prizadevala, da bi si zagotovila verodostojnost v javnosti, kar bi povečalo možnosti za uspeh koalicije Slovenija na volitvah. Marjan Podobnik, podpredsednik SLS+SKD Slovenske ljudske stranke, je v intervjuju v zadnji številki glasila stranke poudaril, "da bo pomembno, da bodo v delovanju vlade prevladale zmerenost, povezovalnost in odprtost do različnih mnenj. Stranka, ki bi tu naredila napako, ne more pričakovati uspeha na volitvah". Morda je pri tem mislil tudi na bojazni, ki obstajajo v nekaterih okoljih, da bo vlada izvedla obsežno čiščenje na raznih področjih, tudi v velikih državnih podjetjih, bankah in zavarovalnicah. Takšne bojazni sta v zadnjih dneh nekajkrat zavnila Janša, ki v novi vladi vodi pomembno komisijo za kadrovska vprašanja, premier Bajuk pa je v zvezi z govoricami o številnih napovedanih kadrovske menjave poudaril, "da sam ni prijatelj ne vem kakšnih revolucionarnih potez in jih zato tudi ne bo. Prav gotovo pa bomo z vso odločnostjo vlekli takšne poteze, ki so potrebne, da bomo lahko uresničili program, ki ga je vlada predložila parlamentu".

DRNOVŠEK ŠEL NA DALJŠI DOPUST

Poslanke Eda Okretič-Salmič in Polonca Dobrajc, ki sta k izvolitvi nove vlade prispevali odločilna 45. in 46. glas, dobivata razne grožnje, vendar sta odklonili ponudbo za policijsko zaščito. Za ministre prejšnje vlade je dobro preiskrbljeno. Še vsaj eno leto bodo lahko prejemali ministrsko plačo. Bivši premier Janez Drnovšek se ne bo vrnil med poslance, pač pa je šel na počitnice, jeseni pa se bo vključil v predvolilno dejavnost svoje stranke, t.j. LDS. Tako tudi Igor Bavčar in Jožef Školč. Dimitrij Rupel bo spet prevzel mesto profesorja na fakulteti za družbene vede v Ljubljani. Tudi Marjan Podobnik, ki sicer pripada novi vladni večini, se ne bo vrnil v parlament, ker nekaj časa, kot je izjavil, "v politiki ne bo sodeloval".

PUBLIKACIJA OB 10. OBLETNICI SLOVENSKE ZUNANJE POLITIKE

POMEN DIPLOMATSKE TRADICIJE

Slovensko zunanje ministristvo je izdalo posebno publikacijo, v kateri so opisane podrobnosti o delovanju in značilnostih diplomacije oz. zunanje politike v prvih desetih letih obstoja neodvisne in samostojne države. Obravnava pa tudi delež Slovencev v diplomacijah tistih tujih držav, ki so v preteklosti vladale v našem prostoru. Zapisano je, denimo, "da so Slovenici gojili zunanje politična znanja in delovali v diplomaciji že veliko pred letom 1990, čeprav brez samostojnega državnega zaledja. Brez avstrijske, avstro-ogrske in jugoslovanske diplomatske oz. zunanje politične tradicije (pa naj je nastajala v še tako nedemokratskih okvirih) samostojna slovenska zunanja politika ne bi bila mogoča. To pa hkrati pomeni, da brez teh znanj in izkušenj ne bi bila mogoča samostojna slovenska država".

Slovenska navzočnost v diplomaciji in s tem v mednarodnih odnosih, sprva zlasti na evropskih dvorih v času od 16. do 19. stoletja, pozneje pa tudi v svetovnih prestolnicah, sicer ni bila številna, vendar pa stalna in opazna. Slovensko udejstvovanje v diplomacijah tujih vladarjev bi lahko razdelili v tri obdobja. Prvo zajema čas do leta 1918, ko gre pretežno za delovanje oz. službovanje v habsburški ter avstro-ogrski diplomaciji, drugo obdobje vključuje čas med obema svetovnima vojnima in slovensko sodelovanje v diplomaciji prve Jugoslavije, tretje delovanje pa v diplomaciji druge Jugoslavije.

V prvem obdobju je delovalo približno 20 slovenskih diplomatov; kot prvega, ki ga omenjajo ustrezni viri, pa je treba navesti Žigo Herbersteina, živečega na Primorskem. Herberstein je od začetka 16. stoletja v številnih diplomatskih misijah prepotoval tedanjo Evropo, zlasti pa se je izkazal s svojima dvema daljšima misijama v carski Rusiji. O tem priča izvrstna knjiga *Moskovske beležke*, v originalu pisana v latinščini in prevedena v številne tuje jezike.

V prvi Jugoslaviji Slovenci nismo imeli veliko diplomatov, morebiti jih je bilo okrog 30. Osnovni razlog je bilo dejstvo, da je imela srbska kraljevska diplomacija odločilen in pokroviteljski vpliv na kadrovanje, Slovenci pa so imeli vpliva zelo malo. Tretje obdobje (druga Jugoslavija) pa predstavlja vsebinski in številčni premik v dejavnosti Slovencev v diplomaciji. V dobrih štirih desetletjih je bilo - kljub nizki nacionalni zastopanosti v diplomaciji države, ki je znašala le okoli 3 do največ 5% diplomatskih kadrov - približno 70 Slovencev na veleposlaniških mestih in kakšnih 50 na mestih generalnih konzulov, medtem ko je število poklicnih diplomatov-uradnikov znašalo vsaj dvakrat to-

liko. Slovenski diplomati so povsod prednjačili s svojo izobraženostjo, znanjem jezikov in z omiko.

Slovenija ima v tujini 44 diplomatsko-konzularnih predstavništev.

V publikaciji ob 10. obletnici slovenske zunanje politike so našteje vse najvažnejše podrobnosti o oblikovanju te politike in dejavnosti zunanje ministristva, to je v pionirskem obdobju, ki je trajalo do poletja leta 1992. Tedaj so se začeli oblikovati prvi zametki njenih ključnih strateških usmeritev. Le-ta poudarja pomen odnosov in sodelovanja z vsemi državami sveta. Trenutno ima Slovenija v tujini 44 diplomatsko-konzularnih predstavništev, v Ljubljani ima svoja diplomatska predstavništva 26 držav, 57 držav pa pokriva Slovenijo z Dunaja, Budimpešte in drugih evropskih prestolnic.

Besedilo zanimivega in aktualnega dela o prvem desetletju slovenske zunanje politike so napisali bivši zunanji minister Dimitrij Rupel, Borut Trekmann, Milan Jazbec in Ignac Golob. Gradiva pa so zbrali v sektorjih zunanega ministristva in v kabinetu zunanega ministra. V navedenem delu je omenjen tudi prispevek, ki ga je slovenski zunanji politiki dal nekdanji zunanji minister Lojze Peterle, ki pa je v novi vladi 9. t.m. spet prevzel isto funkcijo.

M.

V SLOVENIJI NAJBOLJŠI VISOKO IZOBRAŽENI DRŽAVLJANI V EVROPI?

Ljubljanski časnik *Dnevnik* je 10. junija objavil daljši pogovor z ameriškim generalom Wesleyjem K. Clarkom, bivšim vrhovnim poveljnikom sil zveze Nato v Evropi. Obravnaval je zlasti vidike in okoliščine napada omenjene organizacije na ZR Jugoslavijo pred več kot enim letom. V pogovoru z dopisnico časnika v ZDA Barbaro Šurk je izrekel laskavo oceno o Sloveniji. Dejal je namreč, "da je Slovenija demokratična, stabilna in uspešna država, ki ima najboljše visoko izobražene državljane v Evropi. Menim, da ji je usojeno biti izjemno dejaven in učinkovit član zveze Nato". M.

NAJVEČJA GLOBINA SLOVENSKEGA MORJA

Potapljači iz društva Orka iz Ljubljane so 10. junija ugotovili in označili najnižjo točko v Sloveniji in obenem največjo globino slovenskega dela Jadranskega morja, ki znaša 38,4 metra. Na najglobljo točko, ki leži 200 metrov severno-zahodno od piranske punte, so spustili 2,5 tone težko protitankovsko oviro v obliki piramide, ki bo omenjeno globino označevala. M.

V SLOVENIJI ČEDALJE VEČ PLOVIL

Slovenci razvijajo tradicijo tudi pomorskega naroda, kar se kaže v naraščanju števila čolnov, jadrnic in drugih plovil. V začetku tega leta je bilo registriranih 8.340 plovil. Sicer je v Sloveniji treba registrirati plovila med tremi in 12 m dolžine. Prijavi je treba tudi plovila, krajša od treh metrov, če so opremljena z motorjem, ki je močnejši od petih konjskih moči.

OBVESTILA

V NEDELJO, 18. t.m., bo na Premu pri Ilirski Bistrici tradicionalno srečanje primorskih literatov, ki so člani Zduženja primorskih književnikov. Poleg literarnega branja bodo letos spregovorili tudi o odnosu med matico in zamejstvom. O tem bodo svoje misli podali pisatelja Boris Pahor in Marko Sosič ter pesnik Jurij Paljk, pogovor pa bo vodil slovenski častnikar in urednik Zvona Jože Horvat. Srečanje na Premu se bo začelo okrog enajste ure in bo trajalo do večernih ur.

V NEDELJO, 18. t.m., bo v Kočevskem Rogu vsakoletna sv. maša v čast pobitim po drugi svetovni vojni, žrtvam terorja. Letos poteka že deset let od prve žalne maše v Kočevskem Rogu. Maša ob znanem se bo začela grobišču ob 11. uri.

V DVORANI frančiškanskega samostana na Kostanjevici bo v torek, 20. junija, ob 20. uri *Sprehod po uglasbenih pesmih Ljubke Šorli*. Izvajajo: Nataša Valant - klavir, Mirjam Kalin - alt, Olga Gracelj - sopran, Mladinski zbor SCGV E. Komel - Gorica, Moški zbor Mirko Filej - Gorica.

NA SINJEM vrhu na Gori nad Vipavsko dolino je v polnem teku mednarodna likovna delavnica *Slovenija odprta za umetnost*, na kateri sodeluje veliko slikarjev in kiparjev. V soboto, 24. t.m., bo po 15. uri t.i. Dan odprtih vrat. Vabljeni!

SODNI RAZPLET ZADEVE HIT

Pet članski senat okrožnega sodišča v Novi Gorici je 12. t.m. izrekel sodbo zoper dve nekdanji osebnosti novogoriške družbe za igralništvo Hit. Gre za prvega generalnega direktorja družbe Danila Kovsčiča, in za Danila Kodriča, nekdanjega vodjo posojilne službe novogoriških igralnic. Obtožena sta bila nezakonitega organiziranja in vodenja posojilne službe v Hitovih igralnicah in oškodovanja družbene premoženja v tej družbi.

Danilo Kovsčič je bil obsojen na štiri leta zapor, Danilo Kodrič pa na tri leta in pol zapor (obdobje pripora je trajalo eno leto in je všteto v kazni), in tudi na plačilo okoli 325 milijonov tolarjev, ki si jih je po ugotovitvah sodišča protipravno prilastil.

S tema obsodbama so sporne zadeve v Hitu dobile sodni razplet oz. epilog. 28 zasebnih oškodovancev novogoriške družbe za igralništvo je okrožno sodišče v Novi Gorici z njihovimi premoženjsko-pravnimi zahtevki napotilo na civilno pravdo.

M.

13

ČETRTEK
15. JUNIJA
2000

OBČNI ZBOR ZVEZE NEPOSREDNIH OBDELOVALCEV

NOVA DRUŽBA

ITALIJANSKO PRAVO

"E-COMMERCE" IN SODOBNA PRAVNA VPRAŠANJA (10)

DAMJAN HLEDE

Vprašanje, o katerem se v zvezi z uporabo "mreže vseh mrež" vse bolj govori, tako v zainteresiranih gospodarskih krogih kot v pristojnih zakonodajnih telesih, je vezano na registracijo naslovov uporabnikov spletnih strani. Prepoznavnost naslovnika neke spletne strani je pač vezana na njegovo imensko identifikacijo. Sistem, ki urejuje identifikacijo na internetu, je tako imenovani Domain name system (Dns), (npr. www.primorski.it, www.družina.si, www.microsoft.com). Pravno-ekonomski pomen tega "domain name" je neposredno sorazmeren s telematskim razvojem zadnjih let.

Gospodarska vidljivost in prepoznavnost in torej uspešnost podjetij so vedno bolj odvisne tudi od njegove imenske prepoznavnosti na virtualnem elektronskem tržišču. V Italiji so pred objavo posebnega pravilnika dne 15. decembra 1999 veljala naslednja načela: 1. first come, first served (pravica do registracije določenega imena pripada tistemu, ki jo je prvi zaprosil); 2. dodelitev imena prvega nivoja (top level domain name) .it je bila možna samo za fizične osebe s stalnim bivališčem v Italiji ali družbam, ki imajo tam svoj sedež ali vsaj podružnico; 3. dodelitev so lahko dosegle samo ustanove z davčno številko Iva ali z notarsko listino ustanovljene neprofitne ustanove, ki imajo davčno številko; 4. uporabnik je imel pravico do dodelitve enega samega domain name. Potem ko je 15. decembra 1999 stopil v veljavo omenjeni pravilnik, je

od prejšnjih načel ostalo v veljavi le prvo. Naslov .it lahko dobi, kdor ima prebivališče v katerikoli državi EZ, lastnik davčne številke Iva ali davčnega kodeksa lahko registrira neomejeno število imen. Za registracijo je pristojna posebna ustanova Registration Authority.

Omenjeni pravilnik predvideva tudi postopek za razreševanje sporov v zvezi z registracijo imen. V bistvu predvideva izvensodno reševanje spora (it. arbitrato irrituale). V zadnjih časih pa se množijo tudi sodni postopki v zvezi z uporabo teh imen. Vir spora je ponavadi v tem, da kdo zaprosi in doseže registracijo imena, ki je enako ali zelo podobno - večkrat splošno znani - blagovni znamki kakega drugega že obstoječega podjetja. Večji del tovrstnih tožb se konča tako, da sodniki aplicirajo norme, ki veljajo za blagovne znamke, kar pomeni, da prepovejo uporabo imena, ki je podobno obstoječi blagovni znamki.

Vedno bolj se uveljavljajo tudi sleparske pobude nekaterih, ki registrirajo imena splošno znanih blagovnih znamk in jih potem prodajajo podjetjem, ki so teh blagovnih znamk že polnopravni lastniki. To pomeni, da tudi na tem področju, kot na drugih, o katerih smo v prejšnjih nadaljevanjih govorili, prihaja do vedno večje nujnosti po jasni zakonodaji, ki bi onemogočala krivične in protizakonite uporabe informacijskih sredstev. V ta namen je ministrski svet meseca aprila pripravil osnutek zakona, ki pa do danes še ni bil izglasovan.

KONEC

VELIKE SPREMEMBE V PREJŠNJEM LETU

Na Terčonovi domačiji v Slivnem je bil v ponedeljek, 12. t.m., občni zbor tržaške federacije Zveze neposrednih obdelovalcev.

Ob prisotnosti goriško-tržaškega ravnatelja Maura Donde in deželnega ravnatelja Dina Tartagnija je predsednik Dimitrij Žbogar podal obračun o minulem letu, ki je tej kmečki stanovski organizaciji na Tržaškem prineslo veliko sprememb.

V luči reorganizacije Zveze neposrednih obdelovalcev-Coldiretti na vsedržavni ravni je tudi pri nas prišlo do povezave med goriško in tržaško federacijo ter do imenovanja skupnega ravnatelja. Z željo, da bi članstvu ponudili čim boljše storitve na področju sindikalnih in organizacijskih ter fiskalno-pravnih uslug, so ustvarili servisno službo Zelena družba Gorica-Trst, ki je že potrdila, da je bila pobuda zelo učinkovita in koristna, saj se je bistveno izboljšala pomoč, ki jo ta stanovska organizacija lahko nudi članstvu. Žbogar je ugotavljal, da je bila organizacija, ki jo vodi, tudi močno angažirana v sindikalnem boju, zlasti pri akcijah za reševanje Deželnega združenja rejcev, saj je zaradi političnih izbir na deželni ravni prišlo do takega kršenja že obljubljenih sredstev, da je zdaj Deželno združenje rejcev v velikih organizacijskih težavah in pred popolno reorganizacijo, kar seveda prizadene predvsem male rejce, ki so na Krasu stvarnost. Pozitivno pa je ocenil, da je bil dosežen dogovor s Kmečko zvezo glede predstavnosti kmetovalcev, kmetijskih delavcev in ribogojcev v novem svetu tržaške Trgovinske zbornice. Sporazum

predvideva izmenično prisotnost predstavnika Kmečke zveze oziroma Zveze neposrednih obdelovalcev v tem pomembnem in vplivnem organizmu Trgovinske zbornice, ki naj bi v prihodnje odigral vse večjo vlogo v gospodarstvu na Tržaškem.

Žbogar je kot prvenstveno nalogo organizacije, ki jo vodi, omenil skrb, da se uredi finančno stanje in se pripravi primeren razvojni načrt, ki naj optimalno uporabi razpoložljivo osebje in možnosti delovanja ter izkušnje in že obstoječe zveze. Nujna bo pomoč iz Rima, je ugotavljal Žbogar, ki je doslej

prevečkrat pozabljal na potrebe tukajšnje federacije.

Posegi ravnatelja Donde in deželnega ravnatelja Tartagnija so še podrobneje osvetlili smernice in cilje, ki si jih Zveza neposrednih obdelovalcev postavlja na deželni, a tudi pokrajinski ravni. Krajša razprava pa je pokazala, da je med članstvom tržaške Zveze veliko ljudi, ki verjamejo v kmetijstvo in razvoj panog, s katerimi se ukvarjajo. Lepa družabnost, ki je sklenila občni zbor, pa je potrdila, da so to radoživi ljudje, ki znajo sicer trdo delati, a tudi se poveseliti.

PROŠNJE ZA NOVE NASADE

POZOR, VINOGRADNIKI!

Pristojni uradi deželne uprave sporočajo, da je mogoče na osnovi odloka št. 072 z dne 9. marca 2000 predstaviti prošnje za nove nasade vinogradov.

Vinogradniki na področju, ki ga krije konzorcij vin z zaščitenim poreklom Kras, se pravi iz vse tržaške pokrajine in kraškega dela Goriške, lahko prosijo za dovoljenje za površino, ki meri najmanj 2000 kvadratnih metrov, za ostala področja v deželi pa mora površina znašati 5000 kvadratnih metrov. Največja možna površina, za katero vinogradniki lahko zaprosijo za dovoljenje za nov nasad, pa znaša tri hektare. Prošnjo na ustreznih obrazcih je treba predstaviti v uradih deželne direkcije za kmetijstvo v Vidmu do 16. junija.

Pravico za predstavitev prošnje imajo vsi, ki so vpi-

sani v register podjetij pri trgovinski zbornici pred 29. 9. 1999. Razpolagati morajo z zemljišči, na katerih nameravajo zasaditi vinograde. Izvzeti so tisti vinogradniki, ki so jim bile nove površine že dodeljene, ali tisti, ki so se jim sami odpovedali, čeprav so bili že vključeni v posebne seznime za dodeljevanje omenjenih površin.

NOVA VELEBLAGOVNICA LECCEREC

NAJNIŽJE CENE V SLOVENIJI

Francosko združenje za trgovino E. Leccerc je v sredo, 7. junija, na Rudniku pri Ljubljani odprlo veleblagovnico. Gre za največji trgovski center v Sloveniji. Ima 8.300 m² prodajne površine in 1.300 parkirnih mest za vozila kupcev. Odjemalci lahko v trinajstih specializiranih prodajalnah izberejo med 80 tisoč izdelki, od katerih jih je približno nekaj več kot polovica slovenskega izvora. Po Španiji, Portugalski, Poljski in severni Franciji je Slovenija peta država, v kateri je združenje

Leccerc odprlo svoje prodajno središče, skupna površina ljubljanskega pa je daleč največja zunaj Francije.

V novem hipermarketu so zaposlili okoli 300 prodajalcev in drugega osebja. Francosko združenje namerava v Sloveniji zgraditi še 7 trgovskih središč v večjih mestih, menda tudi v Novi Gorici. Predsednik združenja Michel-Edouard je na novinarski konferenci pred otvoritvijo hipermarketa dejal, da bodo pri njih cene vsega blaga najnižje v Sloveniji. Po njegovem bodo nudili tako ugodne cene, da bodo v njihove prodajalne prihajali tudi kupci iz Hrvaške in Italije. Na to trditev se je takoj odzval Zoran Jankovič, predsednik uprave družbe Mercator, ki je zatrjeval, da so cene živil in drugega blaga najnižje pri njih.

Naglo širjenje trgovske mreže v Sloveniji, ki ga spodbujajo tuja podjetja iz Avstrije, Nemčije, Italije in zdaj tudi iz Francije, povzroča tudi pomisleke. Sekretar sindikata delavcev v trgovini Sandi Bartol je izjavil, "da je Slovenija v zadnjih letih postala prostor za pravo nekritično tekmovalno trgovstvo, čeprav je trgovskih zmogljivosti že zdaj za kakih 20 do 30% preveč."

M.

FRUCTAL USPEŠEN TUDI NA SEJMU V LJUBLJANI

Na ocenjevanju alkoholnih pijač v okviru nedavnega sejma Vino Ljubljana 2000 so člani mednarodne komisije podelili živilski industriji Fructal iz Ajdovščine za vse vzorce, poslane na ocenjevanje, najvišja priznanja. To največje podjetje slovenske živilske industrije je prejelo 6 zlatih medalj, žganje Prior Pleterski-Viljamovka pa laskavi naslov šampiona. Med zlatimi medaljami Fructalu je tudi tista podeljena celotnemu sortimentu likerjev, ki jih tržijo pod novo blagovno znamko Matiss. Najvišje število točk je požel limonin liker Matiss. M.

ZANIMIVA RAZSODBA VRHOVNEGA SODIŠČA

PRIPOSESTVOVANJE TUDI NA RAZLAŠČENIH DOBRINAH?

Pred kratkim je vrhovno sodišče z razsodbo št. 5293/2000 priznalo zasebniku uresničitev priposestevanja na stavbi, ki mu ga je prej krajevna uprava razlastila. Kot je znano, predstavlja priposestevanje (lat. *usucapio*) poseben način pridobitve lastninske pravice ali drugih stvarnih pravic na podlagi posesti, ki traja z zakonom določen čas.

Kako je prišlo do omenjene razsodbe? V konkretnem primeru je šlo za razlastitev stavbe, ki je bila namenjena izgradnji dostopne ceste do nekaj javnih športnih objektov. Javna uprava je objavila razlastitveni ukrep, iz neznan razlogov pa načrtovani javni objekt ni bil nikdar zgrajen. Zasebnik, prejšnji lastnik, je ohranil stavbo v svoji po-

sesti, dajal jo je v najem in zanj redno prejemal najemnino ter celo plačeval davke, ne da bi s tem seznanjal javno upravo, ki pa se vseskozi ni zanimala za razlaščani objekt (za njegovo zasebnikovo uporabo je celo prejemale davek ICI).

Ko je poteklo dvajset let neprekinjene uporabe razlaščene stavbe, so zasebniki zaprosili sodnika za ugotovitev priposestevovanja. Zadeva je prišla pred vrhovno sodišče in pozitiven izid v prid zasebnika je po omenjeni razsodbi postal dokončen.

Kaj pomeni ta razsodba? Kdaj lahko rečemo, da je od slej možno priposestevovanje na razlaščenih objektih? Vrhovno sodišče je določilo, da omenjena stavba, čeprav je po razlastitvenem ukrepu

prišla v last občine, je bila podvržena režimu t.i. premoženjskih dobrin (torej zasebne lastnine krajevne uprave) in ne javnemu dobremu; to pa zato, ker razlastitvenemu ukrepu ni sledila tako imenovana zasedba in torej posledična pridobitev posesti.

Lahko torej zaključimo, da v primeru, ko je krajevna uprava že pridobila posest nad razlaščenim objektom, je slednji podvržen omejitvam javnega dobrega, kar pomeni, da na njem ni več možno priposestevovanje. Slednje je torej lahko možno le v ozkih mejah primerov, podobnih tistemu, ki je bil predmet te obravnave, v katerih javna uprava, kljub razlastitvenemu ukrepu, ni prešla objekta v svojo posest.

DH

PO POSVETU V TRSTU

ČRNOMORSKA PRISTANIŠČA VABIJO

Spremembe na geopolitični šahovnici prispevajo, da se spreminjajo pomorske trgovske poti. Ukrepi EZ proti pristaniškim kartelom severnoevropskih mest pa so razlog, da postajajo jadranska pristanišča vabljiva za širši srednjeevropski prostor. V Trstu je bil pred dnevi posvet, ki je pokazal, da postajajo črnomska pristanišča spet pomembna za blago, ki prihaja iz Azije in Bližnjegavzhoda v Srednjo Evropo. Predstavnstva iz Rusije, Ukrajine, Romunije, Bolgarije, Turčije in Grčije so se strinjala s predlogom, ki sta ga predstavili pristaniški ustanovi iz Trsta in Tržiča, da bi izoblikovali skupen načrt, ki bi ga predstavili Evropski zvezi, za črpanje sredstev iz posebnih skladov.

EVROPSKO NOGOMETNO PRVENSTVO 2000

29. SREČANJE SLOVENSKE PLANINCEV NA PLEŠIVEM

DOBRA IGRA SLOVENCEV

SLOVENSKI PLANINCI V DUHU GRADNIKA IN ZORZUTA

ERIKA JAZBAR

"Kakšna škoda! Kakšna škoda! Kakšna škoda!" je marsikdo vzkliknil v torek, 13. t.m., ko je portugalski nogometaš Pereira odpiskal konec tekme med Slovenijo in Jugoslavijo na Evropskem prvenstvu. Škoda zato, ker je Slovenija odlično začela, igrala zares všečen, moderen in tehnično dovršen nogomet, povedla najprej s svojim najboljšim nogometašem Zlatkom Zahovičem (na sliki desno) v 22. minuti prvega polčasa z 1:0, popolnoma nadigrala jugoslovanske zvezdnike in s Pavlinom v drugem polčasu v 52. minuti zvišala na 2:0. Samo pet minut kasneje je Zahovič spet ukradel žogo in vnovič premagal jugoslovanskega vratarja Kralja. Tri proti nič za Slovenijo proti favorizirani jugoslovanski enajsterici, ki jo vodi sloviti Vujadin Bošković!

Italijanski komentatorji, ki so, podobno kot jugoslovanski nogometaši, podcenjevali Slovenijo, kar niso mogli verjeti, da znajo Slovenci igrati tudi nogomet. Jugoslovanski zvezdnik Siniša Mihajlovič, ki je dotlej igral zelo slabo, je po prvem rumenem kartonu dobil še drugega in je tako moral z igrišča; prav njemu se morajo Jugoslovani zahvaliti za veliki preobrat te dopadljive in razburljive tekme. Slovenska vrsta je pokazala vso svojo mednarodno neizkušenost in je imela deset minut "popolnega mrka". Jugoslovani so najprej zelo srečno zadeli z Miloševićem, povišali z Drulovićem na dva proti dva in samo tri minute kasneje je še enkrat zadel odlični Milošević. Čeprav so se slovenski nogometaši po izenačenju prebudili in spet začeli napadati, je bil rezultat tri proti tri dokončen.

Slovenska nogometna vrsta, ki jo vodi nekdanji "učeneč" Vujadin Bošković (le-ta je bil njegov trener pred leti v Sampdoriji) Srečko Katanec, je v Charleroiu dokazala, da ni slučajni udeleženec Evropskega nogometnega prvenstva 2000. Najmlajši selektor kake reprezentance na letošnjem Evropskem prvenstvu je bil po tekmi zelo zadovoljen z igro svojih nogometašev in je poudaril, da se mora

slovenska vrsta še veliko naučiti, si nabrati mednarodnih izkušenj; pravilno je tudi poudaril, da se jim s tako igro ni potrebno nikogar bati.

Morda je bila najlepša stvar vsega dogajanja v torek sklepno čestitanje med jugoslovanskimi in slovenskimi nogometaši. Eni in drugi so s korektnim športnim obnašanjem in z lepo igro najlepše demantirali predvsem italijanske časnikarje, ki so hoteli iz nogometne tekme - kot ničkolikokrat doslej! - spet ustvariti "politično igro", politični spektakel, ki ga, hvala Bogu, tokrat zares ni bilo.

JUP

"V Brdih se srečujeta dva sveta. Alpe si preko zaobljenih gričev in ravnine za njo podajajo roko z morjem. Prav tako se tu od nekdanje srečujoje Slovenci, Furlani in Italijani. Od strmega Sabotina na vzvodu do reke Idrije na zahodu se na prisojnih legah stiskajo vasi in zaselki."

Omenjene stavke smo povzeli iz daljšega teksta, ki je bil na razpolago vsem tistim, ki so v nedeljo, 11. t.m., prišli na Plešivo. Pred slovensko osnovno šolo Ludvik Zorzut se je namreč od zgodnjih jutranjih ur zbiralo vedno več slovenskih planincev, ki so prihajali iz raznih predelov Furlanije-Juljske krajine, Slovenije in avstrijske Koroške. Organizacija letošnjega 29. Srečanja planinskih društev je bila namreč poverjena Slovenskemu planinskemu društvu Gorica, ki je za množično snidenje slovenskih ljubiteljev gora izbralo krasen zaselek krminske občine. Domača občina je takoj pristopila k sodelovanju, nudila je svoje pokroviteljstvo in se z županom Pasellijem na čelu ponovno izkazala za Slovencem naklonjeno upravo. Pred šolo na Plešivem so organizatorji namestili večji šotor,

FOTO BUMBACA

pod katerim so se začeli že navsezgodaj zbirati planinci, ki so prihajali iz bolj oddaljenih krajev. Polnih avtobusov, kombijev in avtov ni bilo konca; odgovorni pri organizaciji so tako imeli polne roke dela z registracijo prisotnih gostov, katerim so ob prospektih o slovenskih Brdih v Sloveniji in Italiji poklonili tudi zelo prisrčen spominek na 29. Srečanje planincev.

Odgovorne planinke pri informacijski mizi so znale povedati, da je bilo najavljenih posameznikov številnih slovenskih planinskih društev okoli 500. Če pomislimo, da

se je veliko planincev podalo tudi individualno, predvsem z Goriškega oziroma iz bližnjih obmejnih krajev, lahko mirno trdimo, da se je pred šolo na Plešivem zbralo približno 600 ljudi.

Program srečanja je bil precej običajen. Ob 9.30 je startal dveurni pohod s Plešivega na Krminsko goro po začrtani poti (za smerokaze so poskrbeli goriški planinci), kjer je udeležence pogostila družina Juretič-Orzan s toplim čajem. Ob prihodu na Plešivo pa so se izkazali planinci-kuharji, ki so postregli prisotnim s kosilom. Popoldanski

kulturni spored je bil dokaj pester. Ob pozdravu domačega župana ter obmejnega kolege iz občine Brda je prisotne nagovoril potrjeni predsednik SPD Miran Cotar, ki je med drugim poudaril pomembnost tovrstnih srečanj, na katerih se udeleženci zavedajo, kako lahko meje postanejo le črta na geografski karti in jih iskrene prijateljske vezi med obmejnimi prebivalci z lahkoto zbrisejo. Krasen, čeprav soparen že poletni popoldan so popestrili godci jeseniških železarjev, otroški pevski zbor Plešivo, vokalna skupina Kvarin, oktet France Prešeren iz Žirovnice, ŽPZ Prod iz Ljubljane in recital poezij domačih pesnikov Alojza Gradnika in Ludvika Zorzuta. Delegacija SPD se je tudi podala v Medano na grob dveh velikih mož in počastila njihov spomin v imenu vseh prisotnih. Godbe in petja seveda ni manjkalo, tako da se je številna množica na prigrvarjanje avtobusnih šoferjev podala v domače kraje komaj proti večeru.

Slovenski planinci so bili s srečanjem vidno zadovoljni, organizatorji pa so se posebno izkazali, saj jim je uspelo zadovoljiti tako številno množico dejansko cel dan.

OBČNI ZBOR SZ SLOGA

VELIKA POZORNOST MLADIM

FOTO KROMA

V sredo, 7. t.m., je v veliki dvorani Prosvetnega doma na Opčinah potekal redni občni zbor Športnega združenja Sloga. Res številni udeleženci so prisluhnili besedam predsednika Vojka Miota in tajnika Ivana Peterlina, ki sta podala poročilo celotnega odbora in nakazala smernice delovanja.

Če analiziramo sezono SZ Sloga edinole v luči rezultatov obeh članskih ekip v odbojarskih B ligah (Mime Eurospin v moški in Nuove Kreditne v ženski ligi), je bila sezona negativna, saj sta ekipi gladko izpadli iz lig. Sicer pa je bil za Slogo nastop v B ligi prezahteven. Ekipi se na tekmovalenje v ligo, ki zahteva tudi krepke materialne zmogljivo-

sti, ravno zaradi pomanjkanja teh zmogljivosti nista mogli temeljito pripraviti in predvsem okrepiti, tako da je bil izpad neizbežen.

A bi bilo zgrešeno ocenjevati sezono le s tega zornega kota. Nastop v B ligah je za Slogo predstavljal tudi dragoceno izkušnjo za prihodnje delovanje na tej ravni. Veliko pozornost daje od vedno Sloga mladinskemu sektorju. Tako se je v letih to društvo razvilo, kot je pred časom dejal tajnik Peterlin, v pravo odbojarsko gibanje (z okoli 140 registriranimi igralci oz. igralkami), rezultati pa so na dlan. V šestih mladinskih prvenstvih je sodelovalo večje število Sloginih ekip, ki so zma-

gale prvenstva v kategorijah naraščajnikov, dečkov in mladink. Za Slogo je poleg tega izjemno dragoceno sodelovanje z opensko nižjo srednjo šolo Srečko Kosovel, katere predstavniki so med drugim zmagali na pokrajinskih in deželni turnirjih in bodo tako zastopali deželo Furlanije-Juljsko krajino na meddeželni mladinskih igrah.

Na sredinem občnem zboru so tudi nagradili tiste športnike in športnice, ki so bili v pravkar zaključeni sezoni najuspešnejši in so s svojimi nastopi utrdili ime in sloves društva. Ob tej priložnosti so v dokaz tesnega sodelovanja s šolo tudi podelili deset hranilnih knjižic zavoda Banca Antoniana Popolare Veneta - Nova Tržaška kreditna banka, ki so jih prejeli dijaki-odbojkarji, ki so poleg resnosti pri treniranju in igranju dokazali tudi marljivost pri učenju. Ti so: Roberta Chirani, Jernej Šček, Roberta Coretti, Melody Pecchiari, Matjaž Romano, Danijel Slavec, Sofija Kralj, Kristina Schar, Kristjan Stopar in Vanja Veljak.

V letošnji sezoni je ekipe Sloga sponzoriziralo večje število podjetij in bančnih zavodov: Mima Eurospin, Multinvest, PML, Eurosa, Telmec, Pizzeria Veto, Nova Tržaška kreditna banka, Zadruga kraška banka in zavarovalnica Lloyd Adriatico.

IŽ

ATLETIKA

LJUBLJANA / MITING EVROPSKE ZVEZE

IZJEMEN USPEH CLAUDIE COSLOVICH

ERIK DOLHAR

Claudia je v soboto, 10. junija, v slovenski prestolnici zalučala kopje 65 metrov in 30 centimetrov daleč in tako za dobre štiri metre izboljšala svoj italijanski državni rekord ter dosegla tretjo letošnjo najboljšo znamko na svetu.

Brhka plavalica Claudia, doma s Piščancev nad Rojanom, si je s tem vrhunskim rezultatom gotovo tudi zagotovila pravico do nastopa na olimpijskih igrah septembra v Sydneyu. Tik pred odhodom na priprave v Tireniji smo jo zmotili tako rekoč s kovčki v krepkih rokah.

Kako se počutiš po tej potrditvi dobre fizične pripravljenosti?

Zelo dobro. Zelo sem vesela in upam, da bom tako uspešno nadaljevala svojo letošnjo sezono.

Vsi upamo, da bo ta vrhunski dosežek dovolj za olimpijsko letalsko vozovnico...

Tudi jaz upam v to. Tako lani kot pred leti sem imela ne-

malo problemov z italijansko federacijo, mislim pa, da bo letos, ko sem tako presegla olimpijsko normo, to dovolj.

Voščimo ti, da bi tokrat nastopila na olimpijskih igrah v deželi kengurujev in da bi se ti vsaj tokrat sreča nasmebnila!

Upajmo.

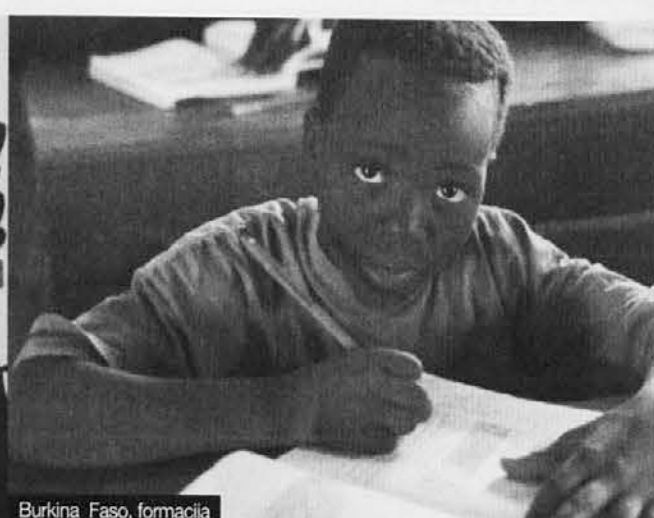
15

ČETRTEK
15. JUNIJA
2000

Haiti, otroško zdravstvo

Burkina Faso, formacija

Italija, pomoč ostarelim

Italija, restavratorska dela

Italija, središča za sprejemanje

*Oddaj tudi letos svoj podpis
katoliški Cerkvi prek sklada
Osem od tisoč.
In tvoja pomoč bo prišla tja,
kjer je potrebna.*

Tvoj podpis bo postal za najšibkejše voda, kruh, knjige, zdravila, sprejemanje in upanje. Za duhovnike bo predstavljal pomoč in podporo njihovem evangeljskemu poslanstvu. In za umetnostno dediščino naše države bo pomenil zaščito in varstvo. Kot vsako leto bodo uporabljeni prispevki iz sklada Osem od tisoč v tisočih posegih v Italiji in deželah tretjega sveta. Na tisoče verskih in karitativnih del, ki bodo nosila tudi tvoje ime.

CHIESA CATTOLICA - CEI Conferenza Episcopale Italiana

Podpiši se v okence "Chiesa Cattolica" na obrazcu Unico 2000 ali na svoji prijavi (mod. CUD) in oddaj do 31. julija na poštah ali povezanih bankah ali komercialistu. Informacije: www.sovvenire.it - Televideo RAI nastrani 373

